

**KIRKLARELİ KENT MERKEZİ ÇOCUK OYUN
ALANLARININ PEYZAJ TASARIM İLKELERİ
AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ**

TUĞBA ARSLAN

Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Doç. Dr. Burçin EKİCİ

2022

T.C.
TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

KIRKLARELİ KENT MERKEZİ ÇOCUK OYUN ALANLARININ PEYZAJ
TASARIM İLKELERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

TUĞBA ARSLAN

ORCID: 0000-0002-1462-0724

PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ
Danışman: Doç. Dr. Burçin EKİCİ

MAYIS-2022

Her hakkı saklıdır.

BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURALLARINA UYUM BEYANI

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak sunulan ve Fen Bilimleri Enstitüsü Lisansüstü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırlanan “Kırklareli Kent Merkezi Çocuk Oyun Alanlarının Peyzaj Tasarım İlkeleri Açısından Değerlendirilmesi” isimli bu tez çalışmasıyla ilgili olarak;

- Bu tez çalışmasının tarafımda hazırlanan özgün bir çalışma olduğunu,
- Hazırlık, veri toplama, analiz ve bulguların sunumu olmak üzere tüm aşamalarında “bilimsel araştırma ve yayın etiği kurallarına” uygun davrandığımı,
- Bu çalışma kapsamında elde edilmemiş olan tüm veri ve bilgiler için bilimsel normlara uygun kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara tezin “Kaynaklar” bölümünde yer verdiğimi,
- Tez çalışmamın Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesinde kullanılan “bilimsel intihal programı” ile tarandığını ve öngörülen standartları karşıladığımı,
- Çizelgede verilen bilgilerin doğruluğunu,

Şekil Sayısı	38	Çizelge Sayısı	13	Kaynak Sayısı	158
--------------	----	----------------	----	---------------	-----

Ek Sayısı	4	Sayfa Sayısı	136	Tez Savunma Tarihi	20/05/2022
-----------	---	--------------	-----	---------------------------	------------

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

(İmza)

Tuğba ARSLAN

.../.../.....

ARAŞTIRMA FONU DESTEĞİ BEYANI

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak sunulan ve Fen Bilimleri Enstitüsü Lisansüstü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırlanan bu tez çalışması;(TÜBİTAK / SANTEZ / Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi BAP vb) tarafından numaralı proje ile desteklenmiştir.

(İmza)

Tuğba ARSLAN

.../.../.....

ÖZET

KIRKLARELİ KENT MERKEZİ ÇOCUK OYUN ALANLARININ PEYZAJ TASARIM İLKELERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Tuğba ARSLAN

Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Doç. Dr. Burçin EKİCİ

Kentsel alanlardaki yerleşim oranı günümüzde daha fazladır. Bu durumda kentsel mekanlarda açık alanlara duyulan ihtiyaç artmaktadır. Kent içerisinde piknik alanları, rekreasyon alanları, yeşil alanlar ve çocuk oyun alanları gibi açık mekanlara sıkça yer verilmelidir. Yetişkinlerde olduğu gibi çocuklar da rahatlamak için açık alanlara çıkmaya ihtiyaç duymaktadır. Öncelikle güvenli ve sağlık çerçevesinde, sağlam ve zararsız, yapısal ve bitkisel materyaller kullanılarak yapılan, özgürce oynayabildikleri alanlar olması gerekmektedir. Araştırma materyalini, Kırklareli merkez ilçesinde yer alan çocuk oyun alanları oluşturmaktadır. Kent merkezinde 64 adet park olup, toplamda 76.537 metrekare alan kaplamaktadır. Çalışma kapsamında değerlendirmeye alınan çalışma sahaları, kent merkezi genelinde çocuk oyun alanlarının konum ve peyzaj tasarım uygulamaları açısından olumlu ve olumsuz örneklerinin gösterilmesi amacıyla merkez sınırlarını oluşturan 10 mahalle arasından rastgele seçilmiştir. Tasarım kriterleri doğrultusunda incelemeler yapılarak her alan için ‘‘alan gözlem formu’’ doldurulmuş ve bununla çocuk oyun alanlarının mevcut durumları ortaya konmuştur. Çalışmanın amacına yönelik değerlendirmeler yapılırken yapısal ve bitkisel unsurlar dikkate alınmıştır. Topoğrafik açıdan renkli ve doğal güzelliklere sahip arazilere kurulan çocuk oyun alanları, çocukların fiziksel gelişimlerinin desteklenmesi ve farklı aktivitelerin içerdiği oyun çeşitliliği açısından önem arz etmektedir. Kentsel gelişimin hızla arttığı kentin, çocuk oyun alanları konusunda günümüzde olduğundan daha bilinçli ve doğru planlama kriterleri doğrultusunda tasarlanması, yer seçimi ve konut yakınlıkları dikkate alınarak, topoğrafyanın elveriş durumu ile alan kullanımlarının doğru yönde kullanıldığı bir peyzaj tasarımına gidilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Oyun, Yapısal, Bitkisel, Peyzaj Tasarım

ABSTRACT

EVALUATION OF KIRKLARELİ CITY CENTER CHILDREN'S PLAYGROUNDS IN TERMS OF LANDSCAPE DESIGN PRINCIPLES

Tuğba ARSLAN

Department of Landscape Architecture

MSc. Thesis

Supervisor: Doç. Dr. Burçin EKİCİ

The rate of settlement in urban areas is higher today. In this case, the need for open spaces in urban spaces is increasing. In the city, open spaces such as picnic areas, recreation areas, green areas and children's playgrounds should be frequently included. Like adults, children need to go out into the open to relax. First of all, there should be areas where they can play freely, made using structural and herbal materials, safe and harmless, within the framework of health and health. The research material consists of children's playgrounds in the central district of Kırklareli. There are 64 parks in the city center and a total area of 76,537 square meters. The study sites evaluated within the scope of the study were randomly selected among the 10 neighborhoods that make up the borders of the center in order to show positive and negative examples of children's playgrounds in terms of location and landscape design applications throughout the city center. In line with the design criteria, examinations were made and the "area observation form" was filled out for each area and the current conditions of the children's playgrounds were revealed with it. Structural and vegetative elements were taken into consideration while making evaluations for the purpose of the study. Children's playgrounds established on topographically colored and naturally beautiful lands are important in terms of supporting children's physical development and the variety of games included in different activities. The city, where urban development is rapidly increasing, should be designed in line with more conscious and accurate planning criteria than today in terms of children's playgrounds, and a landscape design should be made in which the topography and the use of the area are used in the right direction, taking into account the location selection and housing proximities.

Keywords: Child, Play, Structural, Herbal, Landscape Design

İÇİNDEKİLER

ÖZET	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
ÇİZELGELER DİZİNİ.....	x
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xi
SİMGELER DİZİNİ	xii
KISALTMALAR DİZİNİ.....	xiii
TEŞEKKÜR.....	xiv
1. GİRİŞ	15
2. KURAMSAL TEMELLER VE KAYNAK ARAŞTIRMASI	17
2.1 Peyzaj.....	17
2.2 Oyun.....	17
2.2.1 Oyun Tipleri.....	18
2.2.2 Oyunların Çocuk Gelişimine Etkileri	19
2.3 Oyun Alanlarının Tanımı	21
2.3.1 Oyun Alanı Türleri.....	22
2.3.1.1 Geleneksel Oyun Alanı Türleri	22
2.3.1.2 Yaratıcı Çocuk Oyun Alanları	23
2.3.1.3 Çağdaş Çocuk Oyun Alanları	23
2.3.1.4 Macera Çocuk Oyun Alanları.....	24
2.3.1.5 Özel Oynama – Öğrenme Alanları	25
2.3.1.6 Diğer Çocuk Oyun Alanları.....	26
2.4 Çocuk Oyun Alanlarının Sınıflandırılması	28
2.4.1 Büyüklüklerine Göre Çocuk Oyun Alanları	28
2.4.2 Yaşa Göre Çocuk Oyun Alanları	29
2.5 Çocuk Oyun Alanlarının Yeterliliği.....	31
2.6 Kentsel Alanlarda Çocuk Oyun Alanlarının Önemi	33
2.7 Çocuk – Oyun – Doğa İlişkileri	34
2.7.1 Doğanın Çocuk Gelişimine Etkileri.....	35
2.8 Çocuk Oyun Alanlarının Planlama ve Tasarım Kriterleri	35
2.8.1 Çocuk Oyun Alanlarının Yeri ve Önemi	38
2.8.2 Çocuk Oyun Alanlarında Güvenlik ve Dayanıklılık.....	38
2.8.3 Çocuk Oyun Alanlarının Bakım ve Onarımı	39

2.8.4 Çocuk Oyun Alanlarının Standartları	40
2.9 Bitkilendirme ve Bitki Seçimi	42
2.10 Çocuk Oyun Alanlarının Ekolojik Etkileri	45
2.11 Çocuk Oyun Alanlarında Malzeme Seçimi	48
2.11.1 Kuşatma ve Gölgeleme.....	48
2.11.2 Oturma.....	49
2.11.3 Donatı Elemanları.....	49
2.12 Oyun Elemanları Tasarımı	49
2.12.1 Doğal Malzeme ile Oluşturulabilecek Oyun Elemanları.....	50
2.12.2 Yapay Malzeme ile Oluşturulabilecek Oyun Elemanları	52
3. MATERYAL VE YÖNTEM.....	53
3.1 Materyal	53
3.2 Araştırma Alanının Doğal Peyzaj Özellikleri	53
3.2.1 Coğrafi Konum	53
3.2.2 Topoğrafik Yapı.....	54
3.2.3 Jeolojik Yapı	55
3.2.4 Hidrolojik Yapı	55
3.2.5 İklimsel Özellikler	55
3.2.6 Bitki Örtüsü.....	56
3.3 Araştırma Alanının Kültürel Peyzaj Özellikleri	57
3.3.1 Tarihi Yapı	57
3.3.2 İdari Yapı	57
3.3.3 Nüfus Dağılımı.....	58
3.3.4 Ekonomik Durum.....	59
3.3.5 Turizm.....	60
3.3.6 Çevre Sorunları	60
3.3.7 Çocuk Oyun Alanları	60
3.4 Yöntem.....	64
3.4.1 Literatür Araştırması	65
3.4.2 Çalışmada Yer Alan Çocuk Oyun Alanlarının Tespiti	65
3.4.3 Alan Çalışması	66
3.4.4 Sonuçların Değerlendirilmesi	67
4. ARAŞTIRMA BULGULARI.....	68
4.1 Bademlik Parkı (P1).....	70
4.2 Kasapoğlu Caddesi Parkı (P2)	71

4.3 Kurtuluş Parkı (P3)	73
4.4 Arı Kuşu Parkı (P4)	74
4.5 Barış Parkı (P5).....	76
4.6 Çilek Parkı (P6).....	78
4.7 Karagöz Çocuk Oyun Bahçesi (P7)	79
4.8 Şehit Gökten Özüpek Parkı (P8).....	80
4.9 Uğur Böceği Parkı (P9).....	82
4.10 100. Yıl İzcilik Parkı (P10).....	84
4.11 Ahmet Cevdet Paşa Parkı (P11).....	86
4.12 Barış Manço Çocuk Oyun Bahçesi (P12)	87
4.13 Bizim Park Saklı Bahçe (P13)	89
4.14 Halil İbrahim Aktaş Çocuk Hakları Parkı (P14).....	90
4.15 Kozapark (P15)	92
4.16 Sırtbağlar Parkı (P16)	93
4.17 TOKİ Konutları (1.Etap) Parkı (P17)	95
4.18 TOKİ Konutları (2.Etap) Parkı (P18)	97
4.19 Pınar Parkı (P19).....	98
4.20 Koşuyolu Caddesi Parkı (P20).....	99
4.21 Mehmet Akyürek Yayla Parkı (P21)	100
5. SONUÇLAR VE DEĞERLENDİRME	103
KAYNAKLAR.....	113
EK-1. KIRKLARELİ BELEDİYESİ PARK VE BAHÇELER MÜDÜRLÜĞÜ SORUMLULUĞUNDAKİ PARK VE ÇOCUK OYUN ALANLARI	128
EK-2. KIRKLARELİ BELEDİYESİ PARK VE BAHÇELER MÜDÜRLÜĞÜ SORUMLULUĞUNDAKİ ÇOCUK OYUN ALANLARI.....	130
EK-3. KIRKLARELİ BELEDİYESİ PARK VE BAHÇELER MÜDÜRLÜĞÜ SORUMLULUĞUNDAKİ ÇOCUK OYUN ALANLARI.....	131
EK-4. 1/25.000 ÖLÇEKLİ KIRKLARELİ ÇEVRE DÜZEN PLANI.....	133
ÖZGEÇMİŞ	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 2.1. Bazı kuramcıların oyun sınıflandırması	18
Çizelge 2.2. Geleneksel çocuk oyun alanları avantaj ve dezavantajları	22
Çizelge 2.3. Çağdaş çocuk oyun alanları avantaj ve dezavantajları	24
Çizelge 2.4. Macera çocuk oyun alanları avantaj ve dezavantajları	25
Çizelge 2.5. Özel-Öğrenme çocuk oyun alanları avantaj ve dezavantajları	26
Çizelge 2.6. Okul çağı çocuklarının oyun alanlarındaki başlıca aktiviteleri	27
Çizelge 2.7. Farklı yaş gruplarındaki çocukların gereksinimleri	33
Çizelge 2.8. Çocuk oyun alanlarında kullanılacak bitkiler	44
Çizelge 3.1. Kırklareli iklimine ait yıllık ölçüm periyodu, 1959-2020	56
Çizelge 3.2. Merkez mahalleler nüfus bilgileri, 2010-2020	59
Çizelge 3.3. Merkez mahallelerde bulunan çocuk oyun alanları ve yüzölçümleri	62
Çizelge 3.4. Kırklareli kent merkezi çocuk oyun alanları alan çalışması kriterleri	66
Çizelge 5.1. Kırklareli kent merkezi çocuk oyun alanları alan gözlem formu	110

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 2.1. Yağmursuyu toplayan çocuk oyun alanı, New York, ABD	46
Şekil 2.2. Kilburn Grande Adventure Park, Londra, İngiltere	47
Şekil 2.3. Wikado Çocuk Oyun Alanı, Hollanda	47
Şekil 2.4. Play Landscape be-MİNE, Belçika	50
Şekil 2.5. Beton parke	50
Şekil 2.6. Centennial Parklands, Sydney	51
Şekil 2.7. Ahşap kullanımı	51
Şekil 2.8. Rüzgar çanı	51
Şekil 2.9. Gölgeleme örneği	51
Şekil 2.10. Kumun kullanımı	52
Şekil 2.11. Kayalıkların kullanımı	52
Şekil 3.1. Kırklareli ilinin il sınırları ve Türkiye'deki konumu	53
Şekil 3.2. Kırklareli ili topoğrafik uydu görüntüsü	54
Şekil 3.3. Kırklareli il ve merkez ilçesi nüfus yoğunluğu	58
Şekil 3.4. Kırklareli nüfus grafiği	58
Şekil 3.5. Kırklareli kent merkezini oluşturan mahalleler ve sınırları	61
Şekil 4.1. Araştırmanın yürütüldüğü çocuk oyun alanları	69
Şekil 4.2. Bademlik Parkı ve uydu görüntüsü	70
Şekil 4.3. Kasapoğlu Caddesi Parkı ve uydu görüntüsü	72
Şekil 4.4. Kurtuluş Parkı ve uydu görüntüsü	74
Şekil 4.5. Arı Kuşu Parkı ve uydu görüntüsü	75
Şekil 4.6. Barış Parkı ve uydu görüntüsü	77
Şekil 4.7. Çilek Parkı ve uydu görüntüsü	78
Şekil 4.8. Karagöz Çocuk Oyun Bahçesi ve uydu görüntüsü	80
Şekil 4.9. Şehit Gökten Özüpek Parkı ve uydu görüntüsü	81
Şekil 4.10. Uğur Böceği Parkı ve uydu görüntüsü	83
Şekil 4.11. 100. Yıl İzcilik Parkı ve uydu görüntüsü	85
Şekil 4.12. Ahmet Cevdet Paşa Parkı ve uydu görüntüsü	87
Şekil 4.13. Barış Manço Parkı ve uydu görüntüsü	88
Şekil 4.14. Bizim Park Saklı Bahçe ve uydu görüntüsü	90
Şekil 4.15. Halil İbrahim Aktaş Çocuk Hakları Parkı ve uydu görüntüsü	91
Şekil 4.16. Kozapark ve uydu görüntüsü	93
Şekil 4.17. Sırtbağlar Parkı ve uydu görüntüsü	94
Şekil 4.18. TOKİ Konutları (1.Etap) Parkı ve uydu görüntüsü	96
Şekil 4.19. TOKİ Konutları (2.Etap) Parkı ve uydu görüntüsü	97
Şekil 4.20. Pınar Parkı ve uydu görüntüsü	99
Şekil 4.21. Koşuyolu Caddesi Parkı ve uydu görüntüsü	100
Şekil 4.22. Mehmet Akyürek Yayla Parkı ve uydu görüntüsü	101

SİMGELER DİZİNİ

cm	Santimetre
m	Metre
km	Kilometre
cm ²	Santimetrekare
m ²	Metrekare
km ²	Kilometrekare
°C	Santigrat Derece

KISALTMALAR DİZİNİ

NPPS	National Program for Playground Safety (Amerika Ulusal Çocuk Güvenliği Programı)
S.A.F.E	NPPS tarafından yapılan bir kısaltmadır
S (S.A.F.E)	Supervisor (Denetim)
A (S.A.F.E)	Appropriate Environments (Uygun ortamlar)
F (S.A.F.E)	Fall Surfacing (Zemin yüzey kaplama)
E (S.A.F.E)	Equipment Maintenance (Ekipman bakımı)
U.S. CPSC	U.S. Consumer Product Safety Commission (Amerikan Tüketici Ürün Güvenliği Kurumu)
TSE	Türk Standartları Enstitüsü
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
MGM	Meteoroloji Genel Müdürlüğü
AAT	Atıksu Arıtma Tesisi
UNICEF	United Nations International Children's Emergency Fund (Birleşmiş Milletler Uluslararası Acil Yardım Fonu)
IPA	International Association for the Child's Right to Play (Uluslararası Çocuk Oyun Hakkı Derneği)
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü)
ÇDP	Çevre Düzen Plan
ÇŞİM	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

TEŞEKKÜR

"Çocuklar geleceğimizin güvencesi, yaşama sevincimizdir. Bugünün çocuğunu, yarının büyüğü olarak yetiştirmek hepimizin insanlık görevidir." diyen ulu önder M. Kemal ATATÜRK, çocuklara bugünümüzü armağan, geleceğimizi ise emanet etmiştir. Bu yüzden çocuklara bırakacağımız dünyanın, onların bizden alacakları saygı, sevgi, eğitim ve gözle gördükleri çevrelerinden ibaret olduğunu unutmamalıyız. Güzel ve doğayla iç içe büyüdüğüleri mekanlar, o çocukların mutlu birer birey, sonrasında mutlu birer ebeveyn olmasında etkin rol oynar. ‘‘Kırklareli Kent Merkezi Çocuk Oyun Alanlarının Peyzaj Tasarım İlkeleri Açısından Değerlendirilmesi’’ konusu üzerine zevkle çalışmış olduğum bu tezimde, öncelikle bana katkılarından dolayı değerli danışmanım Sayın Doç. Dr. Burçin EKİCİ (Tekirdağ NKÜ Öğretim Üyesi) başta olmak üzere tüm hocalarıma teşekkürlerimi borç bilirim.

Çalışmamı yürüttüğüm Kırklareli bölge halkı ve Kırklareli İl Özel İdaresi görevlileri kıymetli meslektaşım Sn. Zeynep SAĞLIK ZOBU (Peyzaj Mimarı) ve saygıdeğer eşi Sn. Rahim ZOBU (Şehir ve Bölge Plancısı)’ya, zorlu ve kısmi kapanmalar yaşadığımız bu süreçte değerli vakitlerini benimle paylaşmalarından, göstermiş oldukları yardım ve desteklerinden ötürü teşekkürlerimi sunuyorum.

En büyük desteklerini gösteren sevgili annem, babam ve kardeşlerime sonsuz teşekkürlerimi iletiyorum.

Tuğba ARSLAN

Peyzaj Mimarı

1. GİRİŞ

Günümüzde kentsel alanlarda yerleşim daha fazladır. Kentsel açık yeşil alanlar, insanları fiziksel, zihinsel, sosyal ve psikolojik açıdan iyileştiren mekanlardır. Çoğu insan gün içinde kapalı alanlarda bulunmasından dolayı rahatlamak veya stres atmak için açık mekanları tercih etmektedir. Bu durumda kentsel mekanlarda açık yeşil alanlara duyulan gereksinim artmaktadır. Kent içerisinde piknik alanları, kent parkları, çocuk oyun alanları, yaya yolları, bulgar ve refüjler, spor alanları, meydanlar, fuar ve sergi alanları, rekreasyonel alanlar, kent ormanı ve koruluklar, botanik ve hayvanat bahçeleri, ve mezarlıklar (Cüce ve Ortaçesme, 2020) bu ihtiyacı karşılamaktadır.

Açık alanlar, Öztan (1968) ve Özbilen (1991)'e göre kapalı alanların dışında kalan, üzerinde mimari yapıların olmadığı, doğal bırakılmış, dinlenme ve eğlenme amacıyla kullanılacak alanlar olarak tanımlanabilir. Günümüz kent koşullarında sadece yetişkinlerde değil çocuklarda da açık alanlara duyulan ihtiyaç oldukça fazladır. Bilim insanları kapalı alanlarda oyun oynamanın çocuklar üzerindeki bedensel, sosyal ve zihinsel gelişimin olumsuz etkilendiğini saptamıştır (İslim Şarvan, 2019). Birol (2021)'un çalışması sonucu bireylerin çocukluk dönemlerinde dijital ortamdaki alışkanlıkları sebebiyle yaşanabilecek aile içindeki çatışmalar, çocuğun anne ve baba arasındaki bağların zarar görmesine neden olabilir. Sosyal ve kültürel açıdan küçük çocuklar insanlarla veya yaşlıları olan diğer çocuklarla etkileşimlerinde zayıf kalmakla birlikte dijital cihazlara olan ilgileri artmaktadır. Arslan ve Dilci (2018)'nin yaptığı çalışma sonuçlarına göre geçmiş ve günümüz koşullarında açık alanlarda oynanan oyunların çocukların sosyal gelişimini olumlu yönde desteklediği tespit edilmiştir. Yetersiz çevre koşullarında yetişen çocuklarda kelime kapasitesi ve genel dil becerileri gibi kişisel gelişimleri de yaşlılarından geri kalmaktadır. Oksal (2004)'ın çalışması sonuçlarına göre çocuk oyun alanlarının sosyal alanda gelişmelerini olumlu etkilediği görülmektedir. Kayar (2008)'in sonuçlarına göre oyun alanlarında oynanan oyunların benzer alanda gelişimlerini desteklediği belirlenmiştir. Tören (2011)'in tezi doğrultusunda çocukların oyun esnasında sosyalleşmesinin önemli olduğu belirtilmiştir. Gökşen'in (2014) yaptığı çalışma sonuçları incelendiğinde de çocuk oyunlarının çocukların sosyalleşmesinde olumlu bir işleve sahip olduğu tespit edilmiştir (Arslan ve Dilci, 2018). Bu nedenle çocukların açık alanlardaki parklarda ve özellikle güvenlik önlemlerinin sağlandığı mekanlarda oynayabilmeleri, onların her açıdan gelişimlerini desteklemek için oldukça önemli rol oynamaktadır (İslim Şarvan, 2019).

Kentsel yeşil alanlar ise; kentlerde insanların çeşitli rekreasyonel faaliyetlerini gerçekleştirirken dinlenme, gezme ve doğa ilişkilerinin sağlanması amacıyla, kent içinde düzenlenmiş, ortak kullanım alanları olarak tanımlanmaktadır (Keleş, 1998). Günümüzde Batılı ülkelerde yeşil alanları geliştirmeye yönelik düzenleme ve yürütme çalışmaları oluşturulmuş, kentsel yaşam kalitesini arttıran temel bileşenlerden biri olarak kabul edilmiştir (Aydemir 2004; Eminağaoğlu ve Yavuz'dan, 2010). Kentsel yeşil alanlar, bireyin sosyal, fiziksel ve psikolojik durumunu olumlu yönde etkileyen kamusal alanlardır (Öztürk ve Özdemir, 2013). Maslow (1943)'un ihtiyaçlar hiyerarşisi teorisine göre, kentsel açık ve yeşil alanların, fiziksel ihtiyaçlarını karşılayan insanların, güvenlik ihtiyacını karşıladıktan sonra sosyal ihtiyaçlarını karşılaması gerekmektedir (Çelik, 2018). Aynı zamanda bu alanlar bünyesindeki su kaynakları, toprak yapısı ve yeşil dokusu gibi doğal unsurlar sayesinde kent ekolojisi ve biyoçeşitliliğin korunmasında da etkin rol oynamaktadır (Dwyer vd., 1992; Mlynarz, 2005; Önder ve Polat'dan, 2012). Kentsel yeşil alanlar çeşitli kullanım amaçlarına göre gruplara ayrılmaktadır. Spor, dinlenme, gezinme, eğlence, rekreasyon ve benzeri amaçlarla kullanıldığı gibi oyun amacıyla da kullanıldığı görülmektedir. Bu çalışmada amaç; Kırklareli, kent merkezi sınırlarındaki mevcut çocuk oyun alanlarının yapısal ve bitkisel dokusunu inceleyerek, olası çalışmalara yön vermek, çocuk oyun alanlarında meydana gelebilecek tehlikeli durumları minimum seviyede tutmak ve refah kalitesi yüksek, doğal ve estetik mekanlar oluşturmaktır.

2. KURAMSAL TEMELLER VE KAYNAK ARAŞTIRMASI

2.1 Peyzaj

Peyzaj eski dönemlerden beri kullanılan bir terimdir. Orta çağda 'bölge' ve 'arazi' anlamlarında yaygın olarak kullanıldığı bilinmektedir. 19. yy itibariyle belirgin karakteristik özelliklere sahip arazi parçası olarak tanımlandığı görülmektedir (Makhzoumi ve Pungetti, 1999; Çetinkaya ve Uzun'dan, 2014) Günümüzde, yeryüzünde ekolojik, doğal ve kültürel, yapısal ve bitkisel olmak üzere gözle görülen çevresel faktörlerin tümü olarak değerlendirilebiliriz.

Peyzaj Mimarlığı çevrenin yaşam kalitesinin artması yönünde oluşturulacak uygulamalar kapsamında doğal ve kültürel kaynakların korunması amacıyla arazi planlaması, tasarımı ve yönetiminde etkin olarak görev yapan meslek disiplinidir.

2.2 Oyun

Oyun, kurallı ya da kuralsız olarak belli bir amaca yönelik faaliyetler gerçekleştirilen, çocuğun isteyerek ve zevk alarak içinde yer aldığı etkin öğrenme süreci olarak tanımlanır. Çocuk gelişiminin temelini oluşturan fiziksel, duygusal ve sosyal aktiviteler aynı zamanda çocuğun içinden gelen dürtü veya davranış biçimi olup çocuk açısından ciddi bir iş olarak tanımlanabilir. Oyun aracılığıyla insanın sahip olduğu yetenekler ortaya çıkar. Eğitici oyunlar çocukların beden, zihin ve ruh gelişimlerini kazanmaları açısından fayda sağlamaktadır. Bunun yanı sıra çocuk üzerinde haz ve neşe yaşatarak iyi davranışlar kazanmasında, arkadaşlık ilişkilerini güçlendirmesinde, çevresine saygılı olma yollarını öğrenmesinde olumlu sonuçlar doğurmaktadır (Anonim, 2006; Uluğ, 2007; Koçyiğit vd., 2007). Oyunlar çocuklar için istedikleri gibi hareket edebildikleri, merak etme alışkanlığı edinerek farklı uygulamalar yapmaktan zevk aldıkları bir öğrenme şeklidir (Güngör ve Oğuzhanoglu, 2019).

Oyunun ve beraberinde gelen çocuk oyun alanlarının çocukların çeşitli gelişimlerinde oldukça önemli etkilerinin olduğu birçok çalışmada kabul görmüştür (Hart, 1979; Moore, 1986; Ward Thompson, 2013; Czackzynska-Podolska, 2014; Solomon, 2014; Jongeneel vd. 2015; Arslan Muhacir ve Yavuz Özalp. 2016'dan). Bu durumda "Dünya Çocuk Yılı" için 1977 yılında gerçekleşen Çocuk Oyun Hakları Malta Deklarasyonu açıklamasında; oyunun, beslenme, sağlık, barınma, eğitim kadar yaşamsal bir öneme de sahip olduğuna değinmektedir (Heseltine ve Holborn, 1987; Arslan Muhacir ve Yavuz Özalp. 2016).

Çocuğun gelişimine katkı sağlayan, hayal gücünü ve yaratıcı yeteneklerini geliştiren tüm malzemeler çocuk oyun aracı olarak tanımlanabilir (Vergeront, 1994; Dikmen ve Gültekin, 2009'dan). Çocukların ilgi, yetenek ve gereksinimleri doğrultusunda planlanan parklarda oynanan oyunlar, çocuklara çeşitli deneyimler sunarak plansız ve sınırsız eğlence fırsatı yaratır. Çocuklar için heyecan verici, karmaşık ve alışılmışın dışında oyun oynama olanağı sunarak onları keşfederek oyun oynamaya teşvik eder (Titman, 1994; White ve Stoecklin, 1998; Uluğ, 2007; Taştepe vd., 2016).

2.2.1 Oyun Tipleri

Çocuklar için oyun oynamak, birçok gelişimlerinin sağlanması için önemli bir ihtiyaçtır (Aksoy, 2011). Oyun oynayarak ortaya çıkan durum ve olaylar çocuğun bilişsel düzeyini zorlamakta ve bir sonraki gelişim aşamasına geçmesi için ortam yaratmaktadır (Schuster, 1980; Yiğit, 1995; Arslan ve Dilci'den, 2017'den). Nicolopoulou (1993)'ya göre, Piaget için oyun, dışarıdan gözlemlenen davranışlardan farklı bir davranış türü değil, zihinsel yaşamda oyunun bazı etkinliklerde az ya da çok ifadesini bulabilen, davranışa doğru özel bir yönelimdir. Vygotsky için ise gerçek oyun 3 yaşından itibaren, -miş gibi yapılan oyunlar ile başlar. Oyun daima toplumsal ve sembolik bir etkinliktir. Oyun içindeki konu, öykü ve roller, çocukların kendi toplumlarının sosyokültürel malzemelerini, algılarını ve oyun amacıyla kullanımlarını ortaya koyar (Bağlı, 2004).

Oyunlar çeşitli şekilde gruplandırılabilir. Özgür (2000)'e göre bazı gelişim kuramcılarının yaptığı oyun sınıflandırmaları aşağıda verilmiştir.

Çizelge 2.1. Bazı kuramcılarının oyun sınıflandırması (Özgür, 2000)

Sıra	Oyun Sınıfları	İçeriği
1	Piaget'in Sınıflandırması	Alıştırma Oyunlar, Simgesel Oyunlar, Kurallı Oyunlar
2	Parten'in Sınıflandırması	İzole Oyunlar, Paralel Oyunlar, Beraber Oyunlar, Kooperatif Oyunlar
3	Smilansky'nin Sınıflandırması	Fonksiyonel Oyunlar, Yapı-İnşa Oyunlar, Sembolik Oyunlar
4	Moore'nin Sınıflandırması	Aktif Oyunlar, Toplumsal Oyunlar, Bilişsel Oyunlar, Düşsel Oyunlar, Yaratıcı Oyunlar

2.2.2 Oyunların Çocuk Gelişimine Etkileri

Erken çocukluk dönemi hakkında yapılan araştırmalarda, en iyi öğrenme yönteminin oyun ve keşfetme süresinde gerçekleştiği öne sürülmüştür (Vicki ve Stoecklin, 2004; Ergin, 2019). Oyun ile çocukların gerçek dünyaya hazırlanmasının yanı sıra psikolojik ve fiziksel ihtiyaçları da karşılanmış olur. Oyun sayesinde basit kavramlardan ileri düzeyde zihinsel becerilere kadarki gelişim sağlanmış olur (Tsao, 2002; Ayan ve Memiş, 2012).

Oyunun çocuk gelişimi üzerindeki fiziksel, zihinsel, sosyal ve engelli çocukların gelişimine olan etkileri aşağıda açıklanmıştır;

- **Zihinsel Gelişim**

Oyunun çocukların zihinsel gelişimine en önemli katkısı öğrenmedir. Öğrenme, davranışlardaki sürekli değişikliğin oluşması sürecidir (Özer vd., 2006; İkizler, 1993).

Çocuk, oyun esnasında sürekli olarak düşünme, algılama, kavrama ve imgeleme gibi soyut faaliyetlerde bulunduğu için zihinsel gelişimine katkı sağlar (Özer vd., 2006). Bu faaliyetleri gerçekleştirirken başkalarıyla da etkileşim içerisinde olacağından zihinsel gelişimi sağlanır (Ergin, 2019).

Oyun ile çocuk, anlayış ve zekâsını geliştirir. Karşılaştığı problemleri kendi fikirleriyle görmeye ve çözmeye çalışır. Belirli bir amaca yönelik davranışları konu alan oyunlar, çocuğun bedeniyle aklını uyum içinde kullanmasını sağlar (Güneş, 1995).

- **Sosyal Gelişim**

Çocuğun sosyal gelişmesini, bir grup içerisinde veya toplum içerisinde diğer insanlarla geçinebilme yeteneği kazanması olarak düşünülebilir (Türkan, 2009). Bir çocuk oyun oynarken, diğer çocuklarla etkileşimi sırasında kurallara uyma, kendinin veya başkasının hakkını ve çıkarlarını savunma gibi pek çok sosyal değeri öğrenir ve deneyimler (Özer vd., 2006). Araç ve gereçlerini paylaşmayı, sıra beklemeyi, grup çalışmalarını ve gerektiğinde liderlik yapmayı öğrenir. Yani her oyunda farklı konularda sosyal gelişim sağlanabilir (Çay, 2006).

Oyun, çocuklara yeni ve çeşitli yetenekler katmasının yanı sıra onlar için ortak bir iletişim dilidir; sosyalleşme ve kaynaşma için pek çok olanak sağlar. Bu sayede çocuk toplumsal bir varlık olarak gelişir (Özer vd., 2006; Ergin, 2019).

- **Fiziksel Gelişim**

Fiziksel gelişim; çocuğun boyunun uzaması, ağırlığının artması, büyüme ve gelişme ile, büyüyen organizmanın yapısında meydana gelen değişiklikler ve bu değişikliklere bağlı olarak biyolojik fonksiyonların farklılaşması olarak tanımlanabilir. Çocuklar oyun oynarken pek çok kas grubunu kullandığı için organları daha çok çalışır hale gelir. Yani küçük yaşlarda beden gelişiminde rol oynayan kas kuvvetlenmesi oyun oynayarak elde edilir (Çay, 2006).

Hareketli oyunlar gelişme çağındaki çocuklarda; büyük ve küçük kas, dolaşım, solunum sistemlerinin, kemik ve eklem yapıları ile sinir sistemleri gibi önemli yapıların gelişmesini sağlar (Özer vd., 2006; Ergin, 2019). Örnek olarak, ip atlama, tırmanma, bisiklete binme gibi oyunların tekrarlanması durumunda kas gelişimleri; koşma, atlama, zıplama, sıçrama, vb. fiziksel aktiviteye dayalı oyunlar sindirim, solunum, dolaşım ve boşaltım sistemlerinin düzenli olarak gelişmesini sağlar (Türkan, 2009). Bu sistemlerin gelişmesi de; çeviklik, çabukluk, hareketlilik, esneklik, dayanıklılık, koordinasyon ve beceri gelişimi olarak çocuğun gelişimine katkıda bulunur (Tuncor, 2000).

- **Engelli Çocuklarda Gelişim**

Oyun, çocuklar için gelişiminin her evresinde yer alan; duygusal, fiziksel ve sosyal olarak kendini en iyi şekilde ifade edebileceği dildir. “Başka bir deyişle oyun; çocuklar için evrensel ve temel dil olarak kabul edilmektedir” (Yazar, 2013; Kaya ve Erdem, 2016).

Engelli çocukların yeteneklerinin farkına varmaları, kendilerini keşfetmeleri ve en önemlisi kendilerini toplumun birer bireyi olarak görebilmeleri açısından oyunun ayrı bir yeri vardır. Öğrenme sürecinin çok önemli bir parçası olan oyunun, özellikle engelli çocukların sosyal hayata katılımında katkısı büyüktür. Engelli çocuklar için yoksunluk çektiği yeti ve becerilerine özel olarak geliştirilecek ve düzenli tekrar edilecek oyunlar, bu yoksunlukların en aza indirilmesine yardımcı olurken, çocuğun yeteneklerini keşfetmesine ve kendine güveninin artmasına da destek olur; onlara toplumun birer parçası olduklarını gösterir (Ergin, 2019).

Oyun alanları tasarlanırken, ekipmanların engelli çocukların da ulaşabilmelerine ve diğer çocuklarla iletişim halinde olmalarına fırsat tanınmalıdır. Kullanılan oyun

ekipmanlarının, işitme, görme, zihinsel engelli ve tekerlekli sandalye kullanıcıları için de konfor koşullarını sağlayacak şekilde tasarlanması gerekir (Güngör ve Oğuzhanoglu, 2019). Örneğin; görme engelliler için kokulu çiçekler, zihinsel engelliler için rüzgar çanları, ve işitme engelliler için doğal hayatı gözleme imkanları sağlanabilir (Yönez, 2017; Güngör ve Oğuzhanoglu, 2019).

2.3 Oyun Alanlarının Tanımı

Oyun alanları, çocukların öncelikle güvenli ve sağlık çerçevesinde, sağlam ve zararsız materyaller kullanılarak yapılan oyun ekipmanlarının bulunduğu ve özgürce oynayabildikleri alanlar olmalıdır. Bu nedenle ulaşılabilirlik, alanların görünürlüğü, donatıların dayanıklılığı, esnekliği, arazilerin kullanıma uygun tasarlanması büyük önem taşımaktadır. Ayrıca ihtiyaçlarının karşılanabileceği tuvalet, çeşme, ebeveynlerin oturabilecekleri banklar ve gölge alanlar gibi donatı elemanları, yürüme alanları, bitkisel düzenlemeler ve benzeri alanlara yer verilmelidir. Çocuk başına düşen alan yeterli olmalı ve oyun elemanları, çocukların yaralanacağı ya da zarar göreceği şekilde sıkışık veya dar kullanılmamalıdır. Ayrıca, tüm yaş grubu ve gelişim özelliklerine sahip çocukların ihtiyaçlarına cevap verebilecek nitelikte olmasına dikkat edilmelidir.

Kullanılan oyun elemanlarının pürüzsüz yüzeyi olmalı, sivri köşeleri, takılmalara neden olabilecek çıkıntıları olmamalıdır. Sağlam, dayanıklı malzemeler kullanılmalı ve düzenli olarak bakımı yapılmalıdır. Ekipmanlar hafif, taşınabilir ve değiştirilebilir olmalıdır. Alanda kullanılan zemin materyali yumuşak ve temizlenebilir olmalı, iklim şartlarına dayanıklı, kolay kurulabilen, tamiri kolay yapılan malzemeler kullanılmalıdır. Donatıların birbirine olan uzaklıklarına dikkat edilmeli, kazaları önlemek için standartlara uygun gerekli boşluklar bırakılarak ekipmanların kurulumu yapılmalı ve standartlara uygun yerleştirilmelidir (Tekkaya, 2001).

Oyun alanlarında çeşitli renkler kullanılarak çocuğun dikkati çekilmeli, su öğeleri kullanılarak ve eğimli alanlar oluşturularak alan daha çekici hale getirilmelidir. Kullanılan elemanların çeşidi dahil her şey çocuğu tatmin etmeli, yaratıcılığını ortaya çıkarabilmelidir (Acar, 2003; İslim Şarvan; 2019).

2.3.1 Oyun Alanı Türleri

Çocukların gelişim evreleri ve günümüzdeki teknolojinin getirdiği yenilikler, oyun alanlarında yeni bakış açılarına, yeni materyallerin ve yeni oyun elemanlarının kullanımına ve hatta yeni konseptlerin tasarlanarak çocukların oyun imkânlarını arttırmalarını sağlamaktadır. Bu alanların planlanması yer, ihtiyaç, bütçe, bölgenin sosyoekonomik durumu ve oyun alanı için ayrılacak alanın büyüklüğüne göre değişmektedir. Günümüzde niteliğine göre çocuk oyun alanları aşağıdaki şekilde sınıflandırılabilir.

2.3.1.1 Geleneksel Oyun Alanı Türleri

Çocuk oyun alanlarında en sık görülen oyun alanı tipi geleneksel oyun alanlarıdır. Bu alanlar tekdüze ve standart malzemelerden oluşur. Aletler genellikle tek kullanıma cevap verecek özellikte olup, tek başına kullanılır ve büyük kas aktivitesine ve motor gelişime dönüktür. Tırmanma, kayma ve sallanma gibi kas çalıştırıcı aktiviteleri içerir. Fakat bu alanlar çocukların fiziksel ihtiyaçlarını karşılarken, keşif ve hayal gücüne yönelik herhangi bir aktivite içermemektedir. Geleneksel çocuk oyun alanları; çocukların moral, motivasyon ve fiziksel aktivitelerini arttırmak, sosyal ve kültürel ihtiyaçlarını karşılayabilmek için oluşturulmuş alanlardır (Tekkaya, 2001; Bal, 2005; Pehlivan, 2005; Woolley ve Lowe, 2015; Ergin, 2019; Demir, 2019).

Çizelge 2.2. Geleneksel çocuk oyun alanları avantaj ve dezavantajları (Ünal, 2009'dan değiştirilerek)

Avantajları	Dezavantajları
<ul style="list-style-type: none">Aletler genellikle çocukları cezbedici ve güçlü oyun algısı yaratacak tiptedir.	<ul style="list-style-type: none">Yaratıcılık teşvik edilmez.
<ul style="list-style-type: none">Malzemeler daha çok fiziki gücü geliştiricidir.	<ul style="list-style-type: none">Sert salıncaklar ve kaydırak gibi elemanlar ve metal malzemelerin güvenliği düşüktür.
<ul style="list-style-type: none">Sallanma ve kayma en sevilen oyunlardır.	<ul style="list-style-type: none">Sosyalleşme ve grup oyunlarına elverişli değildir.

2.3.1.2 Yaratıcı Çocuk Oyun Alanları

Yaratıcı oyun alanları, çocuklara kendi çevrelerini yaratabilecekleri modüler bölümler sağlayan, tasarım ve donanımda çeşitliliği olan, çoğunlukla kum gibi şekillendirilebilir malzemeler içeren oyun alanlarıdır. Bu tip alanlarda (tekerlekli araç alanı, su ve kum alanı, tırmanma, sallanma ve fantezi oyunları gibi) komplike unsurlar bulunabilir. Yaratıcı oyun alanı, çocuklara sorun çözme konusunda çok yönlü esnek yaklaşım kazanma fırsatı sağlar. Diğer taraftan, bir tasarımcı için bu tip oyun koşullarını sağlamak oldukça güç olmaktadır. Bu sorun ise hareket edebilen veya değiştirilebilen esnek elemanlar ile aşılabılır. Geleneksel oyun donanımı kullanımının yaratıcı oyunu azalttığı görülmektedir. Bu tip sistemin en büyük dezavantajı ise, modüler sistemin çocuğun serbestliğini engellemesi ve alet kullanımını kısıtlamasıdır (Pehlivan, 2005; Tekkaya, 2001).

2.3.1.3 Çağdaş Çocuk Oyun Alanları

Çağdaş oyun alanları genellikle bir tasarımcı tarafından tasarlanan, sürekli bir yapı formunun bütün parçalarını birleştiren, arazi ve malzemelerin heykelimsi kullanılmasından ötürü daha durağan alanlardır (Pehlivan, 2005). Bunun yanında, üstün özelliklerle donanmış ya da çok işlevselli yapılarıdır. Su öğeleri, tırmanma tepeleri, tüneller ve içinde yapılmış kayak yerleri vardır. Bu tarz oyun alanlarında çocuklar dışında hareketli öğelerin yer almaması statik olmalarına neden olmaktadır (Ünal, 2009). Isenberg ve Jalongo (1997)'ye göre, bu alanlar esneklik, sosyallik ve öğrenme için önemli ortam sağlarlar. Bu nedenle bu alanlarda oynanan oyunlar çocukların problem çözme ve birbirleriyle iletişimleri konusunda önemli fayda sağlar (The 21st Century School Fund, 2011; Akgül Gök, 2017).

Çağdaş çocuk oyun alanlarını geleneksel çocuk oyun alanlarından ayıran özelliklerden biri, plastik kullanımının yaygınlaşmasıyla bazı oyun ekipmanlarının postmodern yaklaşımla yeniden tasarlanarak kullanılmış olmasıdır (Ergin, 2019). İçinde çocuklar dışında hiç bir şeyin hareket etmediği görülmektedir. Sayıca az görülür, maliyeti yüksektir, çocukların daha fazla sevdiği ve eğitici yönü güçlü alanlardır (Pehlivan, 2005). Çizelge 2.4'de çağdaş çocuk oyun alanları avantaj ve dezavantajları belirtilmiştir.

Çizelge 2.3. Çağdaş çocuk oyun alanları avantaj ve dezavantajları (Ünal, 2009'dan değiştirilerek)

Avantajları	Dezavantajları
<ul style="list-style-type: none">• Eğitici yönü yüksek oyunlara fırsat verir.	<ul style="list-style-type: none">• Maliyeti yüksektir (yüksek beton kullanım oranı ve toprak doldurma gibi).
<ul style="list-style-type: none">• Esnektir ve büyük çocuklar tarafından beğenilir.	<ul style="list-style-type: none">• Adale geliştirme aletleri mevcut olmadığı için çocukların hızlı sıkılmalarına yol açar.
<ul style="list-style-type: none">• Çocuklar özellikle sudan etkilenirler.	<ul style="list-style-type: none">• Komplikedir.
<ul style="list-style-type: none">• Sosyal oyun, gözlemlene ve sakin oyun alanları yönleriyle geleneksel oyun alanlarından daha iyi durumdadır.	<ul style="list-style-type: none">• Geri çekilme, mahrumiyet ve ortak kullanım gibi sorunlara yol açabilmektedir.
<ul style="list-style-type: none">• Peyzaj (bitki ve ağaçların kullanımı) ebeveynler ve çocukların hoşuna gider.	
<ul style="list-style-type: none">• Sahip oldukları bazı özgün karakteristikler (kuşatılmış alanlar gibi) belirli oyun davranışlarının geliştirilmesine fırsat tanır.	

2.3.1.4 Macera Çocuk Oyun Alanları

Macera çocuk oyun alanları, başlangıçta bir oyun rehberi tarafından yönlendirildikleri, oyun alanındaki alet ve elemanları etkili kullanarak kendi oyun materyalini oluşturdukları emniyetli alanlardır. Çocuklar açık havada birbiriyle bağlantılı olmayan araç ve gereçlerle yaratıcı şeyler inşa eder. Örnek olarak inşaat, su ve kum kullanarak kaleler yapma, yemek pişirme gibi aktivitelerde bulunabilirler. Macera çocuk oyun alanlarında, çağdaş oyun alanlarının aksine hiçbir ekipman sabit değildir ve park alanı sürekli bir değişim içindedir (Tekkaya, 2001; Pehlivan, 2005, Ünal 2009).

Çağdaş oyun alanlarının karşıtı olan oyun alanlarıdır. Bu tip oyun alanında aletler statik değildir. Çocuklar, oyun çevresini kendisinin yaratacağı el aletleri ile yaratır. Macera oyun alanları, “yönlendirilen oyun” değil “katılımcı oyun” olanağı tanınır. Burada en önemli figür liderdir. Lider olmadan bu alanda çalışma olmaz ve görev alacak lider, çoğunlukla gönüllü bir yetişkin kişidir. Macera oyun alanlarında çocukların elemanları yaratıcı kullanmaları ve

çevrelerini biçimlendirmeleri beklenir. Bu yönüyle, macera tipi alanlar aslında çocukların oyun gereksinimini en çok tatmin eden ve karşılayan alanlardır. Lider, çocuklara aletlerin kullanımını öğreterek ve devamında çocukları serbest bırakmaktadır. Esnek yapısı ile oyun liderinin ihtiyaç duyduğu bilişsel, sosyal ve fiziksel gelişime imkân tanır. Emniyetlidir ve çocuklar arasında yardımlaşma duygusunun öğrenilmesine olanak sağlar (Pehlivan, 2005; Tekkaya, 2001)., Görsel açıdan en az çekici ve az estetik değeri olmalarına rağmen, çocukların en uzun süre zaman geçirdikleri oyun alanıdır (Bal, 2005; Demir, 2019). Çizelge 2.5’de Macera çocuk oyun alanlarına ait avantaj ve dezavantajlar belirtilmiştir.

Çizelge 2.4. Macera çocuk oyun alanları avantaj ve dezavantajları (Ünal, 2009’dan değiştirilerek)

Avantajları	Dezavantajları
<ul style="list-style-type: none"> Sosyal ve fiziksel açıdan oyunu geliştirici ihtiyaçları karşılar. 	<ul style="list-style-type: none"> Pis ve hijyenik olmadıkları konusunda ebeveynlerden itiraz gelebilir.
<ul style="list-style-type: none"> Güvenlidir. 	<ul style="list-style-type: none"> Ebeveynlerin oyuna karışması çocukları engelleyebilir.
<ul style="list-style-type: none"> Çocukların yardımlaşma, problem çözme ve kendilerini keşfetme yeteneklerini sağlar. 	<ul style="list-style-type: none"> Çoğunlukla okul çağı çocukları kullanılır; bu durum küçük çocukları kısıtlayabilir.

2.3.1.5 Özel Oynama – Öğrenme Alanları

Engelli çocuklar için özel olarak yapılmış yumuşak yüzeyler, hafif eğimler, sesler ve renkler içeren oyun alanlarıdır. Özel oynama-öğrenme alanları, engelli çocuklara olağan oyun fırsatı sunar. Ancak, engelli çocukların diğer çocuklardan ayrı olması istenmeyen bir durumdur (Ünal, 2009). Çocuk Hakları Bildirgesi’nin 23. maddesine göre, zihinsel ya da bedensel özürlü çocukların saygınlıklarını güvence altına alan, özgüvenlerini geliştiren ve toplumsal yaşama etkin biçimde katılmalarını kolaylaştıran şartlar altında eksiksiz bir yaşama sahip olmaları gerektirdiği aktarmaktadır (URL-1).

Çizelge 2.5. Özel-Öğrenme çocuk oyun alanları avantaj ve dezavantajları (Ünal, 2009'dan değiştirilerek)

Avantajları	Dezavantajları
<ul style="list-style-type: none">Engelli çocuklara olağan oyun oynama fırsatı sunması	<ul style="list-style-type: none">Engelli çocukların engelsiz diğer çocuklardan izole edilmesi
<ul style="list-style-type: none">Sosyal, fiziksel ve toplu oyun için uygun koşullar içermesi	

2.3.1.6 Diğer Çocuk Oyun Alanları

Yukarıda açıklanan oyun alanları dışında yaygın olarak rastlanan diğer türler ise, çevresel alanlar, eğlence parkları, küçük çocuklar için oyun alanları ve yoğun oyun alanlarıdır (Pehlivan, 2005; Demir, 2019). Oyun alanları ve çevreleri, öğrenmede çeşitlilik sağlarlar. Oyun alanı tasarlanırken dikkat edilmesi gereken detaylar şu şekilde sıralanabilir (Alqudah, 2003):

- Tasarım, aktif-pasif oyun, kurallı-kuralsız, dramatik-fantastik oyun, kas aktivitesi gibi farklı aktiviteleri ayrı bölgelerde tercih etmelidir.
- Çocuk için oyun alanları, oyun içeriğine göre ayrılmalıdır.
- Pasif aktiviteler, alanın merkezine yerleştirilmeli, etrafına aktif alanlar konulmalıdır.
- Oyun alanında hareket alanı temiz ve oyun araçları etrafında engel olmayan alanlar yaratılmalıdır.
- Su ögesine yer verilmelidir. Su, her yaşta çocuk açısından bir oyun aracıdır.
- Oyun alanının, çocuğun keşif, gözlem, çözüm üretme, deneme yanılma, yeni becerileri ve mücadeleler kazanabilme, fiziki yeteneklerini keşfetme ve özgüvenini artırma fırsatı sağlamalıdır.
- Çocuklar hız duygusundan ve değişik koordinelerden hoşlanırlar. Örneğin, kaydıraklarda eğim açısı 30°'yi aşmamalıdır.
- Çocukların alana güvenli ulaşmaları için trafik yolu oyun alanı etrafından geçmemelidir. Trafik yolu yakınındaki oyun alanlarında sağlık açısından riskli hava kirliliği, egzoz, duman olacaktır. Doğru peyzaj ve bitkilendirme ile bu olumsuz etki azaltılır.
- Oyun alanlarında oturma ve konuşma başlıca işlevlerdir. Oturma alanları çocukların dış mekân aktivitelerinin dörtte biri oranında olması gerekir.
- Oyun alanlarında renk çocukların ruh hallerini etkiler ve seçimlerini belirler. Renk seçimi, çocukların duyguları ve tepkileri uyuracak ve güçlendirecek şekilde olmalıdır.

- Oyun alanları yıl içinde değişken iklim koşullarına uygun olmalıdır. Özellikle, rüzgâr ve güneşe karşı koruyucu tedbirler içermelidir.
- Oyun alanları çocuklara kendilerini evlerindeki gibi güven ve emniyette hissettirmelidir.
- Oyun alanları, çocuğa kendisini evinin dışında ancak kendine ait bir mekân kimliği ve psikolojisi vererek, çocuklar tarafından hafızada kalıcı ve kolay hatırlanacak imgeler içermesi gerekir.
- Engelli çocukların diğer çocuklarla birlikte oyunlara katılabilmesini ve adapte olabildiğini sağlayan alanlar olmalıdır (Çetin, 2003; Yılmaz, 2010).

Bu alanlarda tüm donatılar engelli çocukların kullanabileceği şekilde düzenlenmiş olduğundan her türlü oyuna ve oyun gruplarına katılabilmelerine ve fiziksel sosyal gelişimlerine yardımcı olur (Yılmaz, 2010). Oyun alanlarının işlevine göre içerdii bazı oyun türleri aşağıdaki gibi örneklendirilmiştir.

Çizelge 2.6. Okul çağı çocuklarının oyun alanlarındaki başlıca aktiviteleri (Acar, 2003; Uluğ, 2007)

Geleneksel Oyun Alanı	Çağdaş Oyun Alanı	Macera Oyun Alanı
Sallanma	Muhtelif Araçlar	Yapı İşleri
Su Oyunu	Su Oyunu	Kazı Yapma
Tahterevalli	Oyunlar	Konuşma
Konuşma	Kum Oyunları	Ekme-Biçme-Kazma
Tırmanma Çubukları	Oturma	şarkı Söyleme
Muhtelif Araçlar	Objelerle Oyun	Çeşitli Aletleri
Pasif Etkinlikler	Oynama	Boyama
El Hüneleri	El Hüneleri	Karıştırma İşleri

2.4 Çocuk Oyun Alanlarının Sınıflandırılması

2.4.1 Büyüklüklerine Göre Çocuk Oyun Alanları

Oyun alanları büyüklük ve hitap ettiği kesime göre 3 grupta toplanabilir. Bunlar, Özgür (2000)'e göre şu şekilde sıralanabilir (Uluğ, 2007);

- Çocuk bahçeleri

Özkasap Çakar (2003)'ün yaptığı bir çalışmaya göre; özellikle 1-3 ve 3-6 yaş aralığındaki çocuklara hizmet eden, kent sisteminin en küçük birimini oluşturan yeşil alan, evin arka bahçesi niteliği taşıyan bahçelerdir. 6 yaşından küçük çocukların okul öncesi dönemlerinde yeteneklerini ortaya çıkarıp geliştirebilecekleri faaliyet ve oyun araçlarına yer vererek tasarlanmalıdır.

- Semt oyun alanları

Genellikle 6-14 yaş grubu çocuklara hitap eden alanlardır. Semt oyun alanlarında oyun aletleri için bir alan, bazı oyunlar için açık alan, çeşitli oyunlar için avlu ve çim alan, sessiz sakin oyunlar için gölgelikler, geçme delikleri ve sığınma evi bulunmalıdır. Bu tür alanların etrafı duvar veya çitle çevrilerek gizlilik oluşturulmalıdır. Ağaç veya diğer bitkisel elemanlar kullanılabilir materyaller arasındadır. Semt oyun alanlarında okul öncesi çocuklar için küçük ölçüde bir oyun alanı, bunun yanında büyük yaş grubunun kullanabileceği belirli spor aktiviteleri barındıran (jimnastik, futbol, basketbol, voleybol, tenis ve kurallara bağlı fizik hareketlerine olanak veren gürültülü aktif oyun alanları) mekanlar olmalıdır.

- Büyük oyun alanları

Genç ve yetişkin bireylerin tercih edebileceği, içerisinde rekreasyonel ihtiyaçların karşılanabildiği aktif alanlardır. Büyük oyun alanlarında ayrı olarak atletizm gibi fazla beceri isteyen sporlara ve her yaştaki kitleye hitap eden alanlar olarak tasarlanmalıdır.

2.4.2 Yaş Göre Çocuk Oyun Alanları

Oyun alanları içeriğinde oyun çeşitlerinin hitap ettiği yaş gruplarına göre 4 grupta toplanabilir.

- 0-3 Yaş Arasındaki Çocuklar İçin Oyun Alanları:

Bu yaş grubu için çocuk başına etkinlik alanı olarak 7-10 m²'lik alanın uygun olabileceği öngörülmektedir. Toplam metrekare olarak düşünüldüğünde; yapı adası biriminde 50 m², komşuluk birimine ise 300-500 m²'lik bir alan çocukların oyun alanı ihtiyacını karşılayabilir (Uluğ, 2007).

0-3 yaş grubundaki çocukların fiziksel ve bedensel yetenekleri hızla geliştiği için bu aşamalara uygun uyarıcı oyun alanlarına ihtiyaç duyarlar. Bu yaş grubundaki çocuklar bir uyarana doğru ilerleme, dokunma ve nesnelere kavrama eğiliminde olduklarından, küçük ellerle idare edilen, atılan ve ses çıkaran objelerin varlığı çocuk gözünde alanı eğlenceli kılar. Ayrıca kendilerine zarar vermeden oynayabilecekleri, ayakta durabilecekleri, yürüme ve tırmanma ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri yumuşak malzemelerle yapılmış minik tepecikler çocukların fiziksel gelişimlerine olumlu etki sağlayabilir ve yürüme, keşfetme ihtiyaçları da karşılanmış olur (Çay, 2016).

Bu alanlarda kullanılacak tepecik ve çukurlar gibi topografik öğeler, bitki ve hayvan varlığı kısaca doğanın varlığı da oyun alanını zenginleştiren etmenlerdir. Ancak bitki seçiminde özenli davranılması, dikenli, zehirli bitkilerin alanda kullanılmaması çok önemlidir (Yılmaz, 2010). 0-3 yaş grubu çocuklar oyun alanlarına ebeveynleri veya bir gözcü eşliğinde geldiğinden, gelenlerin oturması için uygun alanlar, acil müdahale gerektiren durumlarda çocuklara hızlı ulaşılmasını kolaylaştırıcı geçişlerin bulunması da kullanıcı deneyimleri açısından önemlidir (Dinç, 1993).

- 3-6 Yaş Arasındaki Çocuklar İçin Oyun Alanları

Bu yaş grubuna hitap eden çocuk oyun alanları, anaokulu bünyesinde ya da komşuluk birimindeki yeşil alanlar içinde, 0-3 yaş grubu çocuk oyun alanları ile birleştirilerek kullanılabilir. Bu yaş grubundaki çocuklar için asgari alan ihtiyacı 300-500 m² olarak kabul edilse de, yerleşim alanı çevresi ve nüfus verileri ile çocuk sayıları göz önünde bulundurulmalı ve gerekli görülen ihtiyaç durumlarında daha fazla alan kullanılmalıdır. Çocuk başına düşen

etki alanı hesabında 10-15 m² bu yaş grubu için yeterli olarak görülmektedir. Bazı plancılar çocuk başına 6,5 m² alan ayrılmasının yeterli olacağını ve o bölgedeki çocukların 1/3'ünün aynı anda oyun alanında olma ihtimaline göre alan ihtiyacının hesaplanmasını önermektedirler (Acar, 2003).

4-6 yaş grubu oyun alanları için atlama, zıplama, dengede durma, koşma, sarılma gibi fiziksel aktivitelerin yanı sıra, hayal güçlerini geliştirecek ve duygusal gelişimlerine yardımcı olacak cesaret verici oyun öğelerine yer verilmelidir (Çay, 2006).

Chamberlin (1998) ve Çay (2006), kaynaklarında anlatıldığı üzere, bu yaş grubu için tasarlanacak oyun alanlarında çok eğimli bölgelerden kaçınılmalıdır. Az eğimli alanlarda 40-50 cm'lik platformlar yapılabilir ve farklı aktivitelere imkân sağlanabilir. Çok düz alanlar için küçük tepecikler yaparak görsel ve fiziksel bir etki yaratmak mümkün olabilir. Bu yaş grubundaki çocukların dikkat mesafeleri kısa olduğundan, ilgilerini çekebilecek ve küçük yaş grubuyla oynayabilecekleri, renkli ve basit oyun araçlarına yer verilebilir. Bu alanlarda kullanılacak, günümüzde "zıpzip" adı verilen hayvan veya taşıt şekilli, tutunup sallanabildikleri, doğal materyallerden oluşan denge kurabilme yeteneklerini deneyimleyebildikleri oyun aletleri de kullanılabilir. Bu aletlerin ahşap gibi doğal malzemeden yapılması ortama daha sıcak bir hava katabilir (Ergin, 2019).

- 6-9 ve 9-12 Yaş Arasındaki Çocuklar İçin Oyun Alanları

6-12 yaş grubu için tasarlanan çocuk oyun alanları, küçük birimler halinde çocuk bahçelerini ve büyükler için spor alanlarını içeren, genellikle ilkökul yerleşim birimiyle etkileşimli alanlardır. Bu alanlar bayram, festival vb. gibi özel günlerde toplanma alanı olarak da kullanılabilir (Acar, 2003; Uluğ, 2007).

Bu yaş grubu için olan oyun alanları asgari 500 m²'lik alana, ilkökul ile birlikte tasarlanması durumunda 4000 m²'lik bir alana gerek duyulmaktadır. Bazı batı ülkelerinde hesaplanan alan miktarı 800 kişi için 4-5 dekadır. 5-15 yaş grubundaki çocukların, nüfusun 1/4'ü olduğu düşünüldüğünde ve bu çocukların 1/3'ünün aynı anda oyun alanında olduğu varsayıldığında, her birey için 6-7 m²'lik alan öngörülmelidir (Chamberlin, 1998; Yılmaz, 2010).

6-12 yaş grubuna uygun alanlar, çocukların ilgisini çekecek, merak uyandıracak ve hayal güçlerinin zenginleşmesine katkıda bulunacak şekilde tasarlanmalıdır. (Ulubaş, 1997;

Çay, 2006). Bu alanlarda bireysel oyun ve aktiviteler için (tırmanma, paten, kayma, bisiklet, yüzme gibi fiziki her çeşit egzersiz vb.) kullanabilecekleri materyaller ve diğer yandan da becerilerini geliştirici çizgi, heykel, yapı gibi öğeler yer alabilir (Çay, 2006; Ergin, 2019).

Bireysel oyunun dışında, saklambaç, sek sek, top oyunları gibi grup olarak oynanan oyunlar için geniş alanlar bırakılmalı, futbol, voleybol ve basketbol gibi sporlar için uygun alanlar tanımlanmalıdır (Yılmaz, 2010).

- 12 Yaş Üstü İçin Tasarlanan Oyun Alanları

12 yaş üstü yaş grubunda çocuk oyun alanları daha çok spor alanları, dinlenme ve okuma alanları gibi hem fiziksel aktivitelerini arttırabilecekleri ve çeşitlendirebilecekleri, hem de sosyalleşmelerine imkân sağlayacak şekilde kurgulanmalıdır. Bu yaş grubu için özelleşmiş macera parkları gibi temalı parklar ya da aynı anda çok farklı sporları bir arada yapmaya elverişli olan spor sahaları yapılabilmektedir. Bunun yanı sıra paten ve kayak pistleri, açık hava satrançları vb. oyunlar da 12 üstü yaş grubuna hitap eden oyun elemanlarıdır.

2.5 Çocuk Oyun Alanlarının Yeterliliği

Çocuk oyun alanlarının farklı büyüklüklerde olması oyun sahasına gelebilecek çocuk ve yetişkin ziyaretçiler için oldukça önemlidir. Mahalle veya kent içerisinde yer alan çocuk oyun alanlarının yeterli sayıda ve yakın mesafelerde kurulması halinde, ziyaretçilerin o çevredeki oyun alanını tercih etmesini sağlayacaktır.

Cohen vd. (1999)'a göre; Çocuk hakları ve oyun hakkı ile ilgilenen UNICEF (UNESCO) ve IPA (Uluslararası Çocuk Oyun Hakkı Derneği) olmak üzere iki uluslararası kuruluş bulunmaktadır. 1959 yılında Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yasası ile yayınlanan Çocuk Hakları Bildirgesi'nin 7. maddesinde "Çocuğa eğitimde olduğu gibi, oyun oynamada da tam fırsat tanınmalıdır; toplum ve kamusal otorite bu hakkı yerine getirmeye çalışmalıdır" ifadesi yer almaktadır.

Fransa'da kent içi oyun alanlarında çocuk başına 5 m²'lik alan, serbest oyun alanlarında ise çocuk başına 10 m²'lik alan önerilmiştir. Almanya'da oyun alanları için 0.5 - 2.4 m²/kişi'lik bir alan ayrılmaktadır. İngiltere'de ise çocuk başına düşen öneri oyun alanı 24.1 m²'dir. Avustralya'da 5000 kişilik bir mahallede oyun alanına ayrılan büyüklük 14.000 m²'dir. Öztan (2004)'e göre çocukların okul öncesi dönemlerinde ziyaret ettikleri alanların büyüklüğü, en

küçük alan için 250 m², ihtiyaca göre 500-1000 m² olması tavsiye edilmektedir. Oyun alanları her çocuk için ortalama 6.5 m²'den az olmamalıdır. (Anonim, 1998; Şişman ve Özyavuz, 2010).

Türkiye’de ise; İmar Planı Yapılması ve Değişikliklerine Ait Esaslara Dair Yönetmelik (1999)’de çocuk oyun alanlarında farklı yaş gruplarına ilişkin ölçütlerin verilmediği görülmektedir. Yönetmelikte çocuk bahçesi, oyun alanları ve parklar aktif yeşil alan kapsamında değerlendirilmekte ve kişi başına 10 m², belediye ve mücavir alanlar dışında kişi başına 14 m² planlanması ölçütü verilmektedir. Ancak aktif yeşil alan kapsamında değerlendirilen bu üç grubun belirtilen metrekareler içerisindeki dağılım miktarları ile ilgili açıklayıcı bilgi bulunmamaktadır. Bu nedenle planlama kapsamında çocuk oyun alanlarına ilişkin yeterliliklerin denetimini sağlayan mekanizma olmadığı için, ayrıca kamulaştırma faaliyetlerinin güçlüğü ve bakım masrafları sebebiyle, çocuk oyun alanları kentsel planlama boyutunda göz ardı edilmektedir (Uz ve Çubuk, 2005; Koçan, 2012)

14 Haziran 2014 tarih ve 29030 sayılı Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği’ne göre, imar planlarında; çocuk bahçesi, oyun alanı, açık semt spor alanı, aile sağlık merkezi, kreş, anaokulu ve ilkokul fonksiyonları takriben 500 metre, ortaokullar takriben 1.000 metre, liseler ise takriben 2.500 metre mesafe dikkate alınarak yaya olarak ulaşılması gereken hizmet etki alanında planlanabilir. Park, çocuk bahçesi, oyun alanı, meydan gibi açık alanların mahalle ve semt ölçeğinde merkezlerle birlikte tasarlanması esastır. Uygulama imar planlarında, öncelikle engelliler, çocuklar ve yaşlılar gibi kamu ortak mekânlarını kullanmakta zorluk çeken ve hareket kısıtlılığı bulunan kişilerin kentsel kullanımlara, sosyal altyapı alanlarına erişimini ve kullanımını sağlayıcı ve kolaylaştırıcı tedbirlerin alınması amacıyla tasarım ilkeleri geliştirilmesi esastır (URL-2).

Alan büyüklükleri kent plancılarına göre farklılık göstermektedir. Apartman tipi yerleşim yerlerinde oyun alanının 1000 m²'den az olmaması tavsiye edilirken, bazı araştırmacılar her çocuk için 6.5 m² ayrılarak, en küçük oyun alanının 250 m²'den küçük olmaması ve yerleşim alanı büyüdükçe 250-1000 m² büyüklüğünde olması önerilmektedir (Uzun, 1990).

Çizelge 2.7. Farklı yaş gruplarındaki çocukların gereksinimleri (Bakan ve Konuk, 1987; Koçan'dan, 2012)

Yaş	Gerekli Alan	Konuta Uzaklık
0 – 2	En çok 10 anne ve 10 çocuk için 30-60 m ² Konut başına 1 m ²	30 m
3 – 6	Konut başına 2 m ² Öğrenci başına 9 m ²	30-70 m 150 m
7 – 11	Konut başına 4 m ² + yeşil alan Öğrenci başına 2 m ² +5 m ² yeşil alan Mahalle bahçeleri için konut başına 4 m ² + Yeşil alan	100-150 m 200 m 100-150 m
12 – 15	Toplanma eylemi için konut başına 14 m ² Macera gereksinimi için konut başına 14 m ²	En çok 350 m

2.6 Kentsel Alanlarda Çocuk Oyun Alanlarının Önemi

Gelişmiş ülkelerdeki açık-yeşil alanlar, kentlerin planlı gelişimi ve sağlıklı bir çevre oluşumunu sağlama amacı ile kent çevresinde tampon bölge veya yeşil kuşak olarak kullanılmaktadır. Bunun yanında ulaşım, gürültü ve çevre kirliliğini önlemek, kentsel alanları yoğunluklara göre farklı bölgelere ayırmak, kent içinde sirkülasyon oluşturmak, doğal ve tarihi çevreyi korumak gibi amaçlarla oyun alanları ve açık yeşil alanlar kullanılır (Özcan, 2000).

Kentlerde meydana gelen yoğun yapılaşma sonucunda ekolojik ve rekreasyonel katkılar nedeniyle açık ve yeşil alanlara olan gereksinim artmaktadır. Özellikle hava kirliliğinin insan sağlığını en fazla etkilediği alanlardaki çocuk oyun alanları, ağaçların ve yeşil alanların hava kalitesini iyileştirme yönündeki katkılarını ortaya çıkaracak ölçüde yüksek yeşil alan standartlarına sahip olmalıdırlar. Akdoğan (1972)'ye göre, Okul bahçelerinde veya mahalle parklarında açık alanların niteliği, çocuğun eğitim derecesi, mekanın şekli, fonksiyonu, bulunduğu çevrenin sosyal yapısı ve rekreasyon olanakları gibi kriterler göz önünde bulundurularak planlanmalıdır (Şişman ve Gültürk, 2011'den geliştirilerek).

Hızlı ve plansız yapılaşma sonucunda kentsel alanda yeşil alanlar giderek azalmakta, bu duruma paralel olarak oyun alanlarında da azalma gözlemlenmektedir (Özyılmaz Küçükyağcı vd., 2015). İnsanların hüküm sürdüğü, doğal yapısı bozulmuş alanlar, çocukların doğadan

uzaklaşmasında etkin olan en önemli faktörlerin başında gelmektedir (Turner vd., 2004; Geshhlagh Sofla, 2019).

Eğitim düzeyi ile doğru orantılı olarak okul bahçesi ile bahçe bağlantılı açık ve yeşil alanlardaki aktiviteler de artmakta, liseler semt parkları ile düşünülürken, ilköğretim okulları mahalle bazındaki parklar veya semt parkları ile ilişkilendirilir. Öğrencilerin yaşları da göz önünde bulundurularak ihtiyaç duydukları aktiviteler ile gerekli alanlar sağlanmalıdır. Büyük kentlerde çocuklar doğa ile ilk ilişkilerini genellikle okul aracılığıyla kurmaktadır. Kırsal alanlarda yakın çevreleri doğal varlıklarla ve yeşil alanlarla kaplıdır ancak kentsel alanda bu durum söz konusu değildir (Kuş, 2001). Bu yüzden okul bahçeleri, çocuk oyun alanları gibi mekanlarla çocuklardaki bu bağı kuvvetlendirmek için oldukça büyük önem taşımaktadır.

2.7 Çocuk – Oyun – Doğa İlişkileri

Açık alanlarda fiziksel gelişimlerini tamamlayabilen çocuklar zihinsel gelişimlerine de katkı sağlar. “İnsan yaşamını etkileyen, insanı ve diğer canlıları içerisinde barındıran birincil bir mekân” (Crowe, 1995; Beyaztaş, 2012) olarak kabul edilen doğanın, çocukların gelişimindeki rolü büyüktür (Ergin, 2019).

Oyun oynarken gelişimleri olumlu yönde etkilenen çocuklar, oyun mekanları ile doğayı birleştirdiklerinde yaptıkları faaliyetten çok daha fazla keyif almaktadırlar. Akılda kalıcı, eğlenceli vakit geçirmek onlar üzerinde etkinliklerin devamının gelmesine olanak sağlamaktadır.

“Kentsel Yeşil Alanlarda Çocuk Oyun Alanlarının Önemi” konu başlığında belirtildiği gibi kırsal alanlarda yaşayan çocuklar, okul ve konut çevresinde bulunan yeşil ve doğal varlıkları izleyerek yetişmektedir. Yaşadıkları doğal yerlerin kıymetini bilerek, doğayla tanışık şekilde büyümektedirler. Ancak kentsel alanlarda yaşayan çocuklar bu imkana sahip değildir. Günümüz koşullarında özellikle yapılaşmanın arttığı kentlerin, doğal varlıklardan uzak, daha modernize ve yapay unsurların ağırlıkta olduğu alanlarda yetişmektedir. Doğa ile tanışıklıkları ilk oyun alanları okul bahçelerinde gerçekleşmektedir. Gelecek nesillere bilinçli ve doğayı tanıyan bireyler yetişmesi açısından oyun alanlarının doğa ile ilişkili olarak planlanması gerekmektedir.

2.7.1 Doğanın Çocuk Gelişimine Etkileri

Günümüzde daha çok büyük kentlerin sorunu olan çarpık ve plansız yapılaşma nedeniyle park, çocuk oyun alanı, kent ormanı ve benzeri açık alanların yetersiz olması nedeniyle pek çok çocuk iç mekânda vakit geçirmek zorunda kalmakta, doğa ile ilişki kuramamaktadır (Başal ve Taner, 2005; Çelik, 2018).

Psikologlarının ve doktorlarının çocuklar için ortak düşüncesi, açık mekandan yoksun, kapalı alanlarda oynanan oyunların çocukların zihinsel, fiziksel ve sosyal gelişimlerini olumsuz yönde etkilediği yönündedir (Yılmaz ve Bulut, 2002). Çocukluk çağında doğada edinilen deneyimler, gelecekteki çevresel bilinç ve kimliğin oluşmasının yanı sıra yaratıcılığın gelişimini de sağlayacaktır (Kaya ve Erdem, 2016).

Çocuklar duygusal gelişim için doğayla iç içe olmak, doğal alanları keşfetmek, ağaç dikmek, bahçede zaman geçirmek, doğayla duygusal bağ kurmak, doğadan bir şeyler toplamak ve aramak, mevsimlere göre bitkilerdeki değişimi deneyimlemeye ihtiyaç duyarlar. Bu amaçla çalı ve ağaçların bulunduğu alanlar, kır çiçeği bahçeleri, büyük kum alanlar, sebze bahçeleri, gölet ve su yüzeyleri, çocukların ilgisini çeken böcekleri barındıran toprak ve bitki alanları oluşturulabilir (Campbell, 2013).

Çocukların kent yaşamına katılmasıyla sağlıklı nesillerin yetiştirilmesinde çocuk oyun alanlarının önemi büyüktür. Çocuk oyun alanları, yapılaşmanın arttığı şehir ortamında, çocukların doğayla buluştuğu, çeşitli elemanlarla onların fiziksel, ruhsal ve fizyolojik yapısının geliştiği alanlardır. Oyun alanları, sosyalleşmeye başlayan çocukların ev ortamı dışında, kendini ait hissedebileceği, sahipleneceği ilk alanlardan biridir.

Doğaya ait unsurları tanıyarak büyüyen çocuklar çevresine karşı daha hoşgörülü ve saygılı birer birey olabilirler. Kapalı alanlara göre çevresine hakim olmayı bilen, özgüvenli çocuklar açık alanlarda edindikleri kabiliyet ve yetenekleri ile öne çıkmaktadır.

2.8 Çocuk Oyun Alanlarının Planlama ve Tasarım Kriterleri

Çeşitli kaynaklarda belirtildiği gibi oyun alanları planlama ve tasarımında dikkat edilmesi gereken bazı kriterler aşağıdaki gibi derlenmiştir (Fanuscu 1994; Gür, 2002; Yılmaz ve Bulut 2002; Acar 2003; Özkasap Çakar 2003; Bal 2005; Yücel 2005; Uluğ 2007; Aklıbaşında vd., 2018):

- Doğal bir oyun alanı yaratılmalıdır.
- Gürültülü aktiviteler, sessiz oyunlardan ayrı bölümlerde tasarlanmalıdır.
- Çocuk oyun alanları, çocukların rahatça oyun oynayabilecekleri aktif ve pasif etkinliklere olanak sağlayacak genişlikte olmalıdır.
 - Çocukların oyun deneyimlerini ve güvenliğini arttırmak için düzenli yollar ve patikalar yapılmalıdır.
 - Güvenlik için çocukların rahatça gözlenebileceği alanlar planlanmalıdır.
 - Ebeveynler için oyun alanının değişik yerlerine oturma birimleri ve çöp kutuları yerleştirilmelidir.
 - Temizlik, içme suyu ve tuvalet tesisleri yeterli sayıda olmalı ve ulaşma imkanları en kolay noktalarda konumlandırılmalıdır.
 - Çocukların fazla enerjisini atması ve ev hayatından uzaklaşması için oyun alanları ağaçlar, çim alan ve renkli detaylar kullanılarak çekici bir yer olarak tasarlanmalıdır.
 - Oyun alanı, resim yapmak, şarkı söylemek gibi çocuğun özel meraklarını ve yeteneklerini tatmin etmelidir.
 - Oyun alanında çocukların bir arada oynayabileceği aktiviteler uygulanarak arkadaş grupları kurulmasına ve sosyal çevre edinilmesine katkıda bulunmalıdır.
 - Zemin drenajı ve zemin kaplama malzemesi çok iyi olmalı, niteliği zamanla bozulmamalıdır.
 - Oyun ekipmanlarının güvenli ve dayanıklılığında emin olunmalıdır. Kullanımdan doğacak kazaların önlenmesi için uygun kaplama malzemeleri, köprü geçişleri gibi ek öğelerle sağlanmalıdır.
 - Tasarlanan veya hazırlar arasından seçilen oyun elemanlarının yaş gruplarına göre statik ve dinamik antropometrik ölçülerine dikkat edilmelidir.
 - Tuvaletler, patikalar, dönemeçler ve rampalar ortopedik engellilerin kullanım standartlarına uygun olmalıdır.
 - Oyun elemanlarının çevresi şok emici malzemelerden olan ahşap, fiber, kauçuk gibi malzemelerle çevrelenmeli, buralarda kum, yonga gibi dolgu malzemesi gerektiren detaylar verilmemelidir.
 - İklimsel farklar tasarımlarda göz önünde bulundurulmalı, özellikle plastik ve metal malzeme seçimlerinde gölgeleme elemanlarının varlığına dikkat edilmelidir.
 - Çocuk oyun alanı tasarımlarında formal veya informal uygulamalar olabileceği gibi informal düzenlemeler hareket kolaylığı sağlamaktadır.

- Fiziksel gelişimleri desteklemek amacıyla oyunlar arasında zorluk dereceleri sağlanmalıdır.

- Çocuğun bedensel gelişimini destekleyen oyun elemanları farklı yaşlardaki çocukların gelişim özelliklerine göre yeterli sayıda ve güvenlik standartlarında olmalıdır.

- Çocukların biçimlendirme yeteneklerini ve hayal gücünü artırmak için kum, çakıl gibi doğal malzemeler için alan ayrılmalıdır. Bu amaçla oluşturulan kum havuzlarında çocuğun doğayla teması da sağlanmış olur.

- Oyun ekipmanları için ayrılan alan haricinde çocukların serbestçe koşup dolaşabilmeleri için boş alan bırakılmalıdır.

- Küçük çocukların oyun alanı dışına çıkmasını, toplarının sokağa kaçmasını, sokak hayvanlarının alana girmesini vb. engellemek amacıyla oyun alanının etrafı yeşil çit, alçak duvar, parmaklık veya bunların kombinasyonu ile çevrelenmelidir.

- Oyun aletlerinin hemen yakınında çocukların oyunlarını ve güneş ışığından yararlanmalarını engelleyecek bitkilere yer verilmemelidir. Aynı zamanda aşırı güneşten korunabileceği gölgelik mekanlar, ağaçlar veya yapay malzemelerle oluşturulmalıdır.

- Çocuklar çiçekleri sevdiğinden kullanılacak çiçekli ağaç, çalı ve çiçek parterleri mekânı daha cazip hale getirecektir.

- Çocuk oyun alanı zemininde hem çocukları düşme vb. kazalardan korumak için yeterince yumuşak kullanılırken, oyun alanı içerisindeki yollar; tekerlekli sandalye, bisiklet, bebek arabası, yürüteç vb. araçlar için yeterince sağlam ve sert malzemeler kullanılmalıdır. Ayrıca bu yollar yukarıda belirtilen araçların rahatça geçebilmesi için en az 1.5 m genişliğinde olmalıdır.

- Bitkisel tasarım yapılırken çocuk oyun alanlarının etrafında zehirli, dikenli, meyveleri yenmeyen, alerjen polene sahip bitkilere yer verilmemelidir.

Oyun alanı içinde mekan organizasyonu hedefler ve ihtiyaçlar doğrultusunda oyun elemanı, malzeme, bitki ve donatı seçimleri ve konumlandırma, bir yol sistemi kurgulanarak mevcut alan verileri göz ardı edilmeden yapılmalıdır. Çevresiyle bağlantılar ve sınırlandırıcılar düşünülerek mekan düzenlenmelidir. Ayrıca çocuk oyun alanlarını tasarlarırken yenilikçi, modern, yaratıcı, çevreye duyarlı, değişime açık, esnek olmalıdır (Özyılmaz Küçükyağcı vd., 2015).

2.8.1 Çocuk Oyun Alanlarının Yeri ve Önemi

Çocuk oyun alanlarında en önemli kriterlerden biri de uygun yer seçimidir. Daha güvenli ve ebeveynlerin çocuklarını rahatlıkla götürebileceği bir konumda bulunan oyun alanları daha çok tercih edilmektedir.

Çocuklar oyun alanlarına araçla veya yaya olarak, okuldan ya da evden kolay ulaşabilmelidir. Bulunduğu mevki tehlikesiz, güvenli olmalı ve korunmalıdır (Aydemir vd., 2004; Aklıbaşında vd., 2018, İslim Şarvan, 2019).

Özellikle taşıt trafiğinden uzak bir konum seçilmesi uygun olmasına rağmen, trafiğin olduğu bir konumda yer alacaksa gereken önlemlerin alınması önem taşımaktadır (Çay, 2006).

Çocukların fiziksel, psikolojik ve sosyal gelişimleri için açık yeşil alanlara ihtiyaçları vardır. Bu ihtiyaçlarını giderebildikleri mekânlar çocuk oyun alanlarıdır (Akdoğan, 1972; İslim Şarvan, 2019).

Oyun alanı yer seçimi yapılırken hem güvenlik hem de gürültü ve hava kirliliği nedenleriyle yoğun trafikten uzak alanlar tercih edilmelidir. Eğer bu tip bir alanda planlama yapılması zorunlu ise bitkiler ve cansız materyallerle gerekli önlemler alınmalıdır. Çocuklar için hareketli topografyaya sahip alanlar gizlenme, araştırma, tırmanma, kayma gibi fırsatlar sunduğundan düz alanlardan daha ilgi çekicidir. Bu nedenle tasarımda alanın doğal yükselti farklılıklarından yararlanılmalıdır (Aklıbaşında vd., 2018).

2.8.2 Çocuk Oyun Alanlarında Güvenlik ve Dayanıklılık

Çocuk oyun alanlarında dikkat edilmesi gereken unsurlardan biri de güvenlidir. Çocuğun fiziksel, ruhsal ve sosyal gelişimini sağlamasının yanı sıra gelişimini sağlıklı ve güvenli bir çevrede tamamlayabilmeleri açısından da önemlidir. Erişilebilir düzeyde, yeterli sayıda ve kullanılan ekipmanların engelliler de dahil olmak üzere kullanıma uygun olması gerekmektedir. Bunun yanı sıra aydınlatma, malzeme seçimi, oyun elemanı seçimi, çevre güvenliği, malzeme bakımı vb. güvenlik kriterlerini oluşturmaktadır (Kuşuluoğlu, 2013; Kısakürek ve Yılmaz, 2019) Bu öğelere dikkat edilmeksizin, tasarım ilkeleri ve standartlara uyulmadan yapılan çocuk oyun alanı uygulamalarında son yıllarda ölümle de sonuçlanabilen çok ciddi kaza ve yaralanmalar görülmektedir. Bu nedenle oyun alanlarının güvenli alanlar

olması için belirli düzenlemelerin yapılması ve standartların oluşturulması gerekliliği doğmuştur (İslim Şarvan, 2019).

Çocuk oyun alanlarının güvenliği için yer seçimi ve yaş gruplarına göre tasarım önemli bir unsurdur. Oyun alanlarının yaş gruplarına göre ayrılması ya da güvenlik önlemlerinin küçük yaş grupları dikkate alınarak yapılması önemlidir (Aksoy, 2011; Aksoy ve Akpınar, 2011; Kuşuluoğlu, 2013).

Hudson ve Thompson (2001)'a göre oyun alanlarının güvenliği, denetimini, oyun alanlarının çocukların yaşlarına uygun olarak düzenlenmesini, oyun alanlarının zeminin ve oyun aletlerinin kurulumunu ve bakımını; denetim ise, çocuğun bakımından sorumlu yetişkinin denetimi altında olmasını kapsamaktadır (Deretarla Gül, 2012).

Oyun alanlarında kaza ve yaralanmalara, güvenlik kriterleri dikkate alınmadığı durumlarda sıkça rastlanmaktadır. Uygun olmayan malzeme kullanımı ve yanlış yerleşim düzeni gibi durumlar kaza riskini artırarak çocukların sağlığını tehlikeye atmaktadır.

Amerika Ulusal Çocuk Oyun Güvenliği Programı (NPPS), 1995 yılında ülke çapındaki toplulukların oyun güvenliğini çevreleyen kritik konuları incelemek amacıyla oluşturulmuştur. "S.A.F.E." NPPS tarafından yaratılan bir kısaltmadır. Kısaltmada; 'S' harfi denetimi; 'A' harfi yaşa uygun tasarımı; 'F' harfi zemin yüzey kaplamayı; 'E' harfi ekipman bakımını temsil etmektedir (Kısakürek ve Yılmaz; 2019).

2.8.3 Çocuk Oyun Alanlarının Bakım ve Onarımı

Çocuk Oyun Alanlarının bakım ve onarım işlemleri eksik ve plansız yapıldığı takdirde çocukların yaralanmalarına yol açabilmektedir. Bu nedenle oyun alanların bakım işlemleri periyodik (düzenli) bir takvim kontrolünde gerçekleştirilmelidir. Oyun alanlarında emniyet ve bakım kontrolleri için Amerikan Tüketici Ürün Güvenliği Kurumu (Amerikan CPSC) talimatlarına uyulması gerekir. Oyun alanları içindeki ekipmanlar yüzeye sabitlenmeli, metal, ahşap ve plastik gibi malzemelerin bakımları yapılmalıdır. Bakım programı günlük, haftalık, aylık olarak yapılmalıdır. Bütün çalışmaların yanında ek olarak yılda iki kere oyun alanlarının genel kontrolleri yapılmalı ve bakım sonuçları dosyalanmalıdır (Phillips, 1996; Demir, 2019).

Aklıbaşında vd. (2018)'e göre çocuk oyun alanlarının bakım ve onarımı konusunda dikkat edilmesi gereken durumlar aşağıdaki belirtilmiştir:

- Çocukların oyun esnasında yaralanmalarını engellemek için zemin kaplamalarının, oyun aletlerinin ve donatı elemanlarının sürekli olarak bakımı yapılmalıdır. Kırılan, yıpranan parçalar değiştirilmeli; özellikle ahşap birimlerde deforme olarak batıcı hale gelen kısımlar zımparalanmalıdır.

- Tüm parklarda olduğu gibi alanın sürdürülebilirliğini ve hijyenini sağlamak adına genel temizliğine dikkat edilmelidir.

- Oyun alanlarının sadece oyunculardan ibaret olmadığı, yeşil dokuyla bir bütün oluşturduğunda daha etkili ve cazip hale geldiği göz ardı edilmemelidir. Bu nedenle bitkilerin sulama, budama vb. bakımları ihmal edilmemelidir.

2.8.4 Çocuk Oyun Alanlarının Standartları

Türkiye’de Kullanılan Standartlar; 1998 yılında Avrupa Birliği ülkeleri tarafından kabul edilen EN 1176 standartları, 2010 yılında Türk Standartları Enstitüsü (TSE) tarafından TS EN 1176 olarak kabul edilmiştir (Ayan ve Ulaş, 2015). Ancak bu standartlar günümüzde yürürlükten kaldırılmış olup yürürlükte olan uluslararası çocuk oyun alanı standartları aşağıda belirtilmiştir (Orişinal, 2022) Türk Standartları Enstitüsü’nden yararlanılarak düzenlenmiştir.

- TS EN 1176-1 (2018): Oyun alanı elemanları ve zemin düzenlemeleri – Bölüm 1: Genel güvenlik kuralları ve deney yöntemleri

Bu Avrupa standardı, kalıcı olarak kurulmuş halka açık oyun alanı ekipmanı ve yüzey kaplaması için genel güvenlik gereksinimlerini belirtir. Belirli oyun alanı ekipmanı parçaları için ek güvenlik gereksinimleri, bu standardın sonraki bölümlerinde belirtilmiştir. TS EN 1176'nın bu bölümü, tüm çocuklar için oyun alanı ekipmanını kapsar. Küçük çocukların ve daha az yetenekli veya daha az yetkin çocukların denetimine duyulan ihtiyaç tamamen kabul edilerek hazırlanmıştır.

- BS EN 1176-2 (2018): Oyun alanı elemanları ve zemin düzenlemeleri - Bölüm 2: Salıncaklar için ek özel güvenlik gereksinimleri ve test yöntemleri

Bu Avrupa standardı, çocuklar tarafından kullanılmak üzere kalıcı kurulum amaçlı salıncaklar için ek güvenlik gereksinimlerini belirtir. Ana oyun işlevinin sallanmadığı durumlarda, EN 1176'nın bu bölümündeki ilgili gereksinimler uygun şekilde kullanılabilir.

- BS EN 1176-3 (2017): Oyun alanı elemanları ve zemin düzenlemeleri – Bölüm 3: Kaydıraklar için ek özel güvenlik gereksinimleri ve test yöntemleri

Bu Avrupa standardı, kullanıcıya kullanım sırasında olası tehlikelere karşı koruma sağlamaktır.

- TS EN 1176-4 (2017): Oyun alanı elemanları ve zemin düzenlemeleri – Bölüm 4: Kablolı taşıma tesisatları için ilâve özel güvenlik kuralları ve test yöntemleri

Bu Avrupa standardı, halatlı teleferik kaydıraklar için çocukların yerçekimi kullanarak bir kablo boyunca seyahat ettiği teleferikler için geçerlidir. Bu standart, çocuklar tarafından kullanılmak üzere kalıcı kurulum amaçlı teleferikler için ek güvenlik gereksinimlerini belirtir.

- EN 1176-5 (2010): Oyun alanı elemanları ve zemin düzenlemeleri – Bölüm 4: Atlı karıncalar için ek özel güvenlik gereksinimleri ve test yöntemleri

Bu Avrupa standardı, çocuklar için oyun alanı elemanı olarak kullanılan atlıkarıncaları kapsar. Dönence, atlıkarınca vb. kendi eksenini etrafında dönen ekipmanlar için güvenlik kurallarını ve test metotlarını içerir. Kullanıcıya kullanım sırasında olası tehlikelere karşı koruma sağlaması amaçlanmıştır.

- EN 1176-6:2017+AC:2019: Oyun alanı ekipmanı ve yüzey kaplaması - Bölüm 6: Sallanan ekipman için ek özel güvenlik gereksinimleri ve test yöntemleri

Bu Avrupa standardı, tasarlanan tahterevallili, yaylı oyuncaklar, zıpzıp vb. sallanma ekipmanları için güvenlik kurallarını ve test metotlarını içerir. Kullanıcıya kullanım sırasında olası tehlikelere karşı koruma sağlaması amaçlanmıştır.

- EN 1176-7 (2020): Oyun alanı ekipmanı ve yüzey kaplaması - Bölüm 7: Kurulum, inceleme, bakım ve çalıştırma rehberi

Bu Avrupa standardı, kurulum, denetim ve bakım talimatlarını içerir. Oyun alanı ekipmanı, yüzey kaplaması ve yardımcı öğeler için geçerlidir. (Örneğin; Kapılar, çitler, banklar, kutular, gölgelikler vb.) Bu yardımcı kalemlerin denetim ve dahil edilmesinin kapsamı ülkeden ülkeye değişiklik göstermesinin yanı sıra, oyun alanı ekipmanının kurulumu, muayenesi, bakımı ve işletimi ile ekipmanın çevresinde yüzey kaplamasıyla ilgili gereksinimleri belirler.

Her oyun alanı için bir denetim ve bakım rejimi geliştirmede onlara yardımcı olmak üzere kullanılması amaçlanmıştır.

- TS EN 1177 (2019): Darbe azaltıcı oyun alanı kaplaması, Darbe zayıflamasının belirlenmesi için test yöntemleri

Bu Avrupa Standardı, çarpma sırasında yaşanan ivmeyi ölçerek yüzey kaplamasının darbe zayıflamasını belirlemek için test aparatını ve darbe testi yöntemlerini belirtir. Darbe emici zeminler; ekipmanların kurulduğu yüzeylerin nasıl olması gerektiğini ve gerekli güvenlik kurallarını içerir.

- TS EN 12572-2 (2017): Yapay tırmanma yapıları - Bölüm 2: çıkıntılı duvarlar için güvenlik kuralları ve test yöntemleri

Bu Avrupa standardı, emniyet bölgesi dahil, çıkıntılı duvar için emniyet gerekliliklerini ve hesaplama yöntemlerini içerir.

Ülkemizde çocuk oyun parkı ekipmanları ve bu ekipmanların uygulamasına ilişkin güvenlik ve tedbir yönergelerini düzenleyen iki adet temel standart bulunmaktadır. TR EN 1176-1 Oyun Parkı Ekipmanları için ve TR EN 1177 de oyun ekipmanlarının üzerine kurulduğu zemin içindir.

Ülkemizde birçok oyun alanında kazalar ve ciddi yaralanmalar yaşanmaktadır. Özellikle oyun alanlarında en fazla düşmeden kaynaklı yaralanmalar görülmektedir. Örneğin çocuklar salıncaktan, tahterevalliden ve tırmanma merdiveninden ellerinden sapları kaçıarak veya dengelerini kaybederek düşerler. Ayrıca sadece düşerek değil, düşerken başka oyun ekipmanına çarparak da yaralanabilirler. Bu kazaların en temel sebebi standartlara uygun olmayan oyun ekipmanlarının kullanılmasıdır. Düşmeyi önlemenin yanı sıra önemli olan düşmenin şiddetini azaltmak, düşme sonrası yaşanan yaralanmayı minimuma indirmektir. Bunu da güvenlik standartlarına uygun oyun ekipmanları kullanarak yine standartlara uygun ekipman yerleşimi yaparak, bakımını yaparak, oyun alanı tasarımını ve zemin materyallerini kriterlere uygun seçerek sağlanabilir (İslim Şarvan, 2019).

2.9 Bitkilendirme ve Bitki Seçimi

Çocuk oyun alanlarının tasarımında dikkat edilmesi gereken önemli faktörlerden bir diğeri de bitki seçimidir. Bu alanlarda çocuklara hiçbir yönden zarar vermeyecek, iklime ve

toprak yapısına uygun doğal yetişen bitkiler tercih edilmelidir. Örneğin; sonbahar renk etkisi için, *Fraxinus americana*, *Gleditsia triacanthos*, *Acer campestre*, *Acer palmatum*, *Acer rubrum*, *Quercus rubra*, *Liriodendron tulipifera* kullanılabilirken, kışın meyveleriyle etkili olabilecek *Malus spp.*, *Thuja orientalis*, *Berberis thunbergii*, *Juniperus virginiana*, *Cotoneaster Autumn fire*, *Viburnum opulus* türleri kullanılabilir (Moore, 1993; Pekin Timur vd., 2018'den). Dikenli, zehirli yaprak ve meyveleri olan, alerjik etkilere yol açan bitkiler tercih edilmemelidir.

Tasarım sürecini bütüncül bir mekan organizasyonu ile güvenlik, erişilebilirlik, eşitlik, değişime ve yeniliklere açık olma, dayanıklılık, uygun bitkilendirme ve katılım parametreleri şekillendirmelidir (Özyılmaz Küçükyağcı vd., 2015). Symonds ve Chelimsky (1958) ve Symonds ve Merwin (1963), bazı bitkilerin dendrolojik özellikleri, uygulama alanları ve karakteristik özellikleri açısından tespit çalışmaları gerçekleştirmiştir (Ekici ve Korkut, 2019).

Çocukların doğayı tanıma imkanları en azından çocuk oyun alanlarında ya da konut yakın çevrelerinde ya da kent içi doğa parklarında sağlanmaktadır. Oyun alanları, çocukların doğayı tanımaları ve doğal dünyayı öğrenmelerini sağlayan en uygun yerlerden biridir. Bu alanlarda bitkilerin renk ve form, havayı temizleme özelliğinin güçlü oluşu, ışığı absorbe etme ve boylanma özelliği, toz vs. tutma özelliği ve hızlı gelişmesi özellikleri bakımından tercih edilmelidir. Sürmen (1998)'e göre; Çocuk oyun alanlarında bitkisel tasarımda ve uygulamasında dikkat edilecek unsurlar şunlardır (Bal, 2005):

- Hızlı, gelişen, mekanik darbe ve böcek hastalıklarına karşı dayanıklı, genelde herdem yeşil, uzun ömürlü türler tercih edilmelidir.
- Ağaçlar, güneş ışınlarından koruyucu fakat alanı tamamen güneş ışınlarından mahrum etmeyecek tepe çapında olmalı ve geri planda kullanılmalıdır. Oyun alanı ve çevresinde çocuğu rahatsız etmeyecek olan küçük çaplı ağaçlar ve çalı türleri kullanılmalıdır.
- Yaprak ve meyvelerini döken ağaç türlerinin bulunması, çocukların kayıp düşmesi, rahat hareket edemeyeceği için kullanılmalıdır.
- Yaprak, meyve ve çiçekleri zehirli bitkiler kullanılmalıdır. Aynı şekilde dikenli, batıcı bitkilerde bu alanlarda tercih edilememelidir.
- Çiçekleri ya da kokuları arı gibi rahatsız edici hayvanları çekici türden olmamalıdır.
- Görsel etki, renkli çiçekli bitkiler çocukların tahrip edemeyeceği, ulaşamayacağı yerlerde kullanılmalıdır.
- Kuşların ve küçük hayvanların bulunduğu yeşil alanlar yaratılması doğa ile çocuk arasındaki bağ açısından önemlidir.

- Toz ve gürültü gibi çevre kirleticilerini önleyici planlamalar yapılmalıdır. Bitkisel dokunun oksijen kaynağı olduğu unutulmamalıdır.
- Rüzgar önleme, kamuflaj için çalı türleri tercih edilmelidir.
- Her türlü oyunu kendilerinin geliştireceği, koşup eğlenebileceği düz geniş çim alanlara da yer verilmelidir.
- Kuşatma elemanları bitkisel dokuyla oluşturulduğu takdirde alana görsel hareketlilik ve estetik kazandıracak ve diğer yeşil alanlarla uyum içinde sınırlar ortaya koyacaktır.
- Ağaç, küçük ağaç ve çalılar çeşitli oyunların oynandığı alanlarda bulundurulmamalıdır.
- Çiçek parterlerinde kesme ve nadide çiçekler kullanılmamalıdır.
- Özellikle hareketli oyun bölgelerinde, çocukların güneş gereksinimleri geniş taçlı ve büyük bitkilerle engellenmemelidir.
- Çocuk oyun alanları yerleşim alanlarına yakın çevrelerde yer almaktadır. Bu nedenle yerleşim alanları ile oyun alanları arasında tampon bir yeşil alan oluşturmak zorundadır. Bitkisel tasarımda bitkilerin perdeleme, gizleme, engel oluşturma vb. özellikleriyle kötü görüntüleri örtmeye yardımcı olabilir.
- Güçlü bitkilendirme yaparken kullanılacak ağaç, küçük ağaç, çalı ve yer örtücü bitkilerin boyu, taç yapısı, dayanıklılığı, şekli göz önünde bulundurulmalıdır. Geniş taçlı ağaçlar çocuk ölçeğine uymadığı, güneş ışınlarını engellediği, saha içindeki su havuzu gibi alanlara yaprak düşerek kirleteceği ihtimalleri nedeniyle kullanılmamalıdır. Giriş noktalarına çocukları ve ziyaretçileri cezp edecek şekilde tasarlanmasına dikkat edilmelidir. Çizelge 2.8’de çocuk oyun alanlarında kullanılması uygun olan ağaç, küçük ağaç ve çalı formundaki bitki türlerine örnekler verilmiştir (Arslan vd., 2000, Herrington vd., 2010).

Çizelge 2.8. Çocuk oyun alanlarında kullanılabilecek bitkiler (Arslan vd., 2000, Herrington vd., 2010)

NO	LATİNCE	TÜRKÇE	FAMİLYA	TÜR
1	<i>Acer campestre</i>	Ova Akçaağacı	Sapindaceae	Ağaç
2	<i>Acer rubrum</i>	Kırmızı Akçaağaç	Sapindaceae	K. Ağaç
3	<i>Aesculus x carnea</i>	Kırmızı Ç. At Kestanesi	Sapindaceae	Ağaç
4	<i>Chaenomeles japonica</i>	Japon Ayvası	Rosaceae	Çalı

5	<i>Cercis siliquastrum</i>	Erguvan	Fabaceae	K. Ağaç
6	<i>Cornus alba</i> ‘Sibirica’	Süs Kızılcığı	Cornaceae	Çalı
7	<i>Euonymus japonica</i> ‘Aurea’	Altuni Taflan	Celastraceae	Çalı
8	<i>Forsythia x intermedia</i>	Altın Çanak	Oleaceae	Çalı
9	<i>Gardenia jasminoides</i>	Gardenya	Rubiaceae	Çalı
10	<i>Hibiscus syriacus</i>	Ağaç Hatmi	Malvaceae	Çalı
11	<i>Magnolia grandiflora</i>	Büyük Çiçekli Manolya	Magnoliaceae	Ağaç
12	<i>Phoenix canariensis</i>	Kanarya Adası Hurma A.	Areaceae	Ağaç
13	<i>Picea orientalis</i>	Doğu Ladini	Pinaceae	Ağaç
14	<i>Pinus strobus</i>	Veymut Çamı	Pinaceae	Ağaç
15	<i>Pinus sylvestris</i>	Sarıçam	Pinaceae	Ağaç
16	<i>Platanus occidentalis</i>	Batı Çınarı	Platanaceae	Ağaç
17	<i>Prunus serrulata</i>	Süs Kirazı	Rosaceae	Ağaç
18	<i>Prunus cerasifera</i>	Süs Eriği	Rosaceae	K. Ağaç
19	<i>Salix babylonica</i>	Salkım Söğüt	Salicaceae	Ağaç
20	<i>Sophora japonica</i>	Japon Soforası	Fabaceae	Ağaç
21	<i>Symphoricarpus albus</i>	Beyaz İnci Çalısı	Caprifoliaceae	Çalı

2.10 Çocuk Oyun Alanlarının Ekolojik Etkileri

Doğal peyzaj alanlarında çocukların ihtiyaçlarına cevap veren mekan, oyun alanlarıdır. Eğimli alanlar, geniş çim alanlar ve bitkiler içeren oyun mekânlarının çocukların vücut (motor) gelişiminde oldukça etkilidir. Ekolojik prensipler çerçevesinde tasarlanan ve değişik habitatları barındıran doğal mekânların özellikle kentlerde yaşayan öğrenciler için klasik yeşil alanlara göre çevre eğitiminde daha elverişli olduğu bilinmektedir. Bu tür alanlar çevre eğitiminde çocukların özgürlük hissi ve çevre konularına aktif katılımı teşvik etme gibi potansiyel faydalara sahiptir. Bu tür sahalardaki mücadele oyunlarında çocuklar sürekli koşmak, zıplamak, tırmanmak, çekmek, itmek, boğuşmak, taşımak gibi vücut özellikleriyle mücadele etmek

durumundadırlar. Keşfetme, gözleme, koklama, dokunma, işitme duyularıyla çok yönlü karmaşık bir sistem içerisinde zevk alarak vakit geçirecektir. Ayrıca çocukların sanatsal gelişimlerinde de ekolojik alanlar ve bitkilerin büyük katkısı olacaktır (Turgut ve Yılmaz, 2010).

Yeşil doku alandaki sürdürülebilirliğin ekolojik yönünü desteklemektedir. Bitkinin seçimi, düzenlenmesi yapılırken doğal bitki örtüsünden seçilen ağaç, küçük ağaç, çalı ve yer örtücü bitkilerin kullanılması mevcut florayı desteklerken, ekosistemin korunmasına katkı sağlamaktadır. Mevsimsel renk değişimleri, çiçeklenme, tomurcuklanma, tohum oluşturma ve yeniden çimlenme olayları çocuğun yaradılışında var olan merak duygusunu açığa çıkararak doğayı öğrenme, sebep-sonuç ilişkisi kurabilme ve yaşam döngüsünü kavrayabilme konularında yaşayarak öğrenmesine yardımcı olmaktadır. Sürdürülebilir mekanlar oluşturmak çocukların gelişiminde önemli katkı sağlamanın yanı sıra, yerel ölçekte olumsuz çevresel etkilerin azaltılmasında da etkili olmuştur (Özyılmaz Küçükyacağı vd, 2015). Örneğin; Şekil 2.1'de gösterilen New York'taki Yağmursuyu Toplayan Çocuk Oyun Alanları'nda, yağmursuyu yüzey akışının çevresel bir problem yarattığı bölgede, içinde çocuk oyun alanlarında bir proje geliştirilmiş, yağmur suyu varilleri, yükseltilmiş bahçeler, gözenekli döşemeler ve yer altı depolama alanları oluşturulmuştur.

Şekil 2.1. Yağmursuyu toplayan çocuk oyun alanı, New York, ABD (URL-3)

Londra'da bulunan Kilburn Grange Adventure Park'ta (Şekil 2.2), aktivite hızı düşünülerek, farklı topografyalar, peyzajlar ve alana özel tırmanma strüktürleri geliştirilmiştir. Ağaç materyalinin karakterinden ve doğallığından yararlanılarak dış mekan odaları, kuleler ve tırmanma strüktürleri ile bir tema oluşturulmuştur. Strüktürlerde ayrıca geri dönüşen

malzemeler, işlenmemiş ağaç parçaları ve kayalar kullanılmıştır. Alan içinde çocuklar için sebze ve meyve bahçeleri tasarlanmıştır.

Şekil 2.2. Kilburn Grande Adventure Park, Londra, İngiltere (URL-4)

Hollanda'da yer alan Wikado Çocuk Oyun Alanı (Şekil 2.3), rüzgar tribünlerinin yeniden kullanılmasıyla oluşturulmuştur. Tribünlerden beş pervane kanadı ile labirent şekilli bir düzenleme yapılmış ve çevresine konumlandırılan her biri farklı karakterde dört kule arasında tırmanma aktivitesi için bir ağ sistemi oluşturulmuş.

Şekil 2.3. Wikado Çocuk Oyun Alanı, Hollanda (URL-5)

Ekolojik denge oluşturularak tasarlanan oyun alanlarında kullanılan malzeme ve bitkiler çocuk gelişimi açısından güvenli ve zararsız olmasına dikkat edilmelidir. Bazı bitkiler

bünyelerinde toksik madde barındırdıkları için çocuk oyun alanlarında kullanılması uygun değildir.

2.11 Çocuk Oyun Alanlarında Malzeme Seçimi

Çocuk oyun alanlarında zemin, çevreleme, donatı ve bitkilendirme gibi her alanda kullanılan malzemelerin; dayanıklı, kaygan olmayan, zehirsiz ve dikensiz, kişinin zarar görmeyeceği nitelikte olması gerekmektedir (Çelik, 2018).

Kaliteli oyun alanlarının ve oyun malzemelerinin sahip olması gereken özellikler şöyle özetlenebilir (Beckwith, 1985; Fanuscu, 1994):

- Çocukların farklı beceriler kazanmalarını destekleyecek nitelikte olmalı,
- Çocukların farklı duyularını kullanmasına olanak sağlamalı,
- Oyun akışını sağlayacak özellikte olmalı,
- Çocuklar arasında sosyal ilişkiler kurulmasına olanak sağlamalı,
- Hareketli ve esnek oyun materyalleri bulunmalı,
- Farklı yaş gruplarının bir arada oynamasına uygun özellikte olmalı,
- Farklı hava koşullarında ve farklı mevsimlerde kullanıma uygun olmalı,
- Kültürel ve doğal elemanlara bir arada yer vermeli,
- Kaza ve yaralanma riski için güvenlik önlemleri alınmış olmalıdır.

2.11.1 Kuşatma ve Gölgeleme

Dış mekanlarda kuşatma: Sınırlandırma ve mahremiyeti sağlamak amacıyla oluşturulmaktadır. Sürmen (1998)'e göre, kuşatma elemanlarının planlanmasından modern eğilim mümkün olduğu kadar sade, sağlam ve basit olmalıdır. Çevre ile uyumlu ve kolay temin edilmelidir. Çocukları ürkütücü, alanı daraltan, yüksek veya dışarıda görülebilen alanları tamamen kapatarak, düz, yüksek ve soğuk etki yaratan beton duvarlar tercih edilmemelidir (Bal, 2005).

Kuşatma ve sınırlandırmalarda görülen bazı elemanlar farklı amaçlarla kullanılabilir. Örneğin, doğal görünümü ile yumuşak doku oluşturan bitkiler, doğa ve insan ilişkilerini güçlendirmektedir. Oyun alanlarında bordürler, emniyet sınırları oluşturmak veya oyun gruplarına göre alanları ayırmak amacıyla kullanılabilir. Resim veya karikatür çizimleri

yapılabilen 40-50 cm yüksekliğinde taş, tuğla ve beton malzemeler kullanılarak oluşturulan duvarlar kullanılmaktadır.

Gölgeleme ise sıcak iklim bölgelerinde güneşten ve diğer klimatik koşullardan koruyucu mekanlar yaratmak amacıyla oluşturulur. Geniş mekan oluşturabilen veya tek olarak uygulanmakla birlikte; yapı saçağı, ahşap, çadır ve asma çelik konstrüksiyon olarak da tasarlanabilirler. Sürmen (1998)'e göre, gölgeleme elemanları; pergolalar, çardaklar, gazebolar, kameriyeler, verandalar, çadırlar, tenteler, kemer ve tonozlar biçiminde uygulanabilir (Bal, 2005).

2.11.2 Oturma

Oyun esnasında fazla enerji harcayan çocuklar ve onların yanında gelen ebeveynler belli bir temponun ardından dinlenme ihtiyacı duyarlar. Oyun alanının büyüklüğüne bağlı olarak yeterli sayıda oturma elemanlarının olması, gelen ziyaretçilerin rahatça vakit geçirmelerini sağlayacaktır. İklimsel faktörler ele alındığında oturma elemanı veya gruplarının yerleştirildiği konumlar rahatsız etmeyecek düzeyde olmalıdır.

Oturma elemanlarının malzeme seçimi oyun alanının tasarımına göre doğal veya yapısal materyaller kullanılarak gerçekleştirilebilir. Kent ile uyumlu olarak demir malzeme, metal malzeme, ahşap malzeme, beton malzeme oturma elemanları için kullanılabilen elemanlardır.

2.11.3 Donatı Elemanları

Çöp, aydınlatma, levha ve tabelalar, WC vb. tesisleri içermektedir. Oyun alanı içerisinde gerek çocukların gerekse ziyaret eden ebeveynlerin isteklerinin karşılanması gerekmektedir. Örneğin, oyun alanlarında ışık miktarı çocukların rahatça oynayacağı düzeyde olmalıdır. Bitkisel elemanlarla desteklenerek çocukların dikkatini çekebilen farklı estetik özelliklerde aydınlatmaya gidilebilir. Kişisel ihtiyaçlarını karşılama, temizlenme, anlama ve öğrenme becerileri veya çevreye karşı davranış gelişimleri, el ve yüz yıkama, yere çöp atmama, tuvalet ihtiyaçlarını karşılama, güvenli bir ortamda hissetmeleri açısından oldukça önemlidir.

2.12 Oyun Elemanları Tasarımı

Ülkemizde sıkça rastladığımız klasik oyun elemanlarının yanı sıra çocuklarının fiziksel, sosyal ve zihinsel becerilerini ortaya çıkarıp geliştirebilecekleri yapısal veya doğal

malzemelerden yapılan farklı oyun elemanları tercih edilmelidir. Böylece sadece çocuklar değil yetişkinler tarafından da yoğun istek görüp ziyaret edilebilir.

2.12.1 Doğal Malzeme ile Oluşturulabilecek Oyun Elemanları

Oyun alanlarında doğal malzeme ile oluşturulabilecek oyun aktiviteleri gerçekleştirilebilir. Bu malzemeler; arazi yapısı (eğimli, vadi, tepe vb.) toprak, su, rüzgar ve güneş, ağaç ve bitkiler, kum, kaya, taş ve benzeri öğelerdir (Duman ve Koçak, 2013'den geliştirilerek).

- Arazi yapısı (eğim, vadi, tepe vb.): Oyun alanının kurulacağı arazinin eğimli, engeli olması halinde ya da araziyle oynanması halinde kaydırak, tırmanma duvarı vb. faaliyetler gerçekleştirilebilir (Şekil 2.4).

Şekil 2.4. Play Landscape be-MİNE, Belçika (URL-6)

Şekil 2.5. Beton parke (URL-7)

- Toprak: Alanın toprak rengi ve türüne bağlı olarak bitki-fidan dikimi, kazma, çukur açma, çamura basma, çömlük etkinlikleri vb. gerçekleştirilebilir (Şekil 2.5).

- Su: Sadece oyun alanlarında değil her mekanda farklı platformlarda kullanılmaktadır. Bu alanlarda yine süs havuzu yani durgun su olarak kullanılabilir, çocuk burada kayak yüzdürebilir veya suyu seyredebilir. Özellikle püskürtmeli su platformları çocukların oyun oynarken daha eğlenceli vakit geçirmelerini sağlamaktadır (Şekil 2.6).

- Ağaç ve Bitkiler: Doğal eleman denildiğinde akla ilk gelen bitki türleridir. Ağaçlara tırmanma, salıncak kurma, çiçek dikme, çiçekler ve renkleriyle farklı seyir temaları, oluşturulabilecek etkinlikler arasındadır. Ağaçlar birçok alanda kullanılabileceği gibi gölgesinden yararlanma, odun parçalarını farklı platformlarda kullanma (merdiven oluşturma,

zemin elemanlarında farklı kullanımlarda, kumla oluşturulabilen oyunlarda, alttan sürtünerek geçme etaplarında vb.) amaçlarıyla kullanılabilir (Şekil 2.7).

Şekil 2.6. Centennial Parklands, Sydney (URL-8)

Şekil 2.7. Ahşap kullanımı(URL-9)

Şekil 2.8. Rüzgar çanı (URL-10)

Şekil 2.9. Gölgeleme örneği (URL-11)

- Rüzgar ve Güneş: Açık alanlarda rüzgar ve güneş farklı iklim özelliğine bağlı olarak rahatsız edebildiği gibi oyun alanlarına dahil edilerek bu durum daha sevimli hale getirilebilir. Bu sayede çocukların ve onları gözetleyen ebeveynlerin daha uzun süre bu alanlarda vakit geçirmeleri sağlanacaktır. Rüzgar ve güneş etkisiyle kullanılan unsurlar, çocukların ilgisini çekmekle birlikte doğanın gücünü algılamalarını sağlamaktadır. Rüzgar gülleri, Şekil 2.8'deki gibi ses çıkaran çanlar, güneş ışınlarının oluşturduğu gölgelemeler çocuklar için dikkat çekici olabilir (Şekil 2.9).

- Kum: Kum sahalar çocukların içinde bulunmaktan ve oynamaktan en çok zevk aldığı elemanlardan biridir. İstedikleri faaliyeti yaralanma korkusu olmadan rahatça gerçekleştirmektedirler. Oyuncaklarını bu alanlarda farklı şekillerde değerlendirerek daha değişik oyunlar oynayabilirler. Kum tepeler, kumdan kaleler, kum sahalarda çeşitli top oyunlarının oynanması sağlanabilir (Şekil 2.10).

Şekil 2.10. Kumun kullanımı (URL-12)

Şekil 2.11. Kayalıkların kullanımı (URL-13)

- Kaya-Taş: Basamak, tırmanma, taş boyama, su platformlarıyla birlikte kullanımı ile çocukların ilgi duyabileceği etkinlikler uygulanabilir. Bu elemanların oyun alanlarına dahil edilmesiyle mekanların daha doğal görünmesine ve çocukların içinde buldukları oyun sahalarını kolay sahiplenip aktivitelere daha özgüvenli katılmasını desteklemektedir (Şekil 2.11).

2.12.2 Yapay Malzeme ile Oluşturulabilecek Oyun Elemanları

Salıncak, tahterevalli, tırmanma elemanları, kaydırak gibi oyun ekipmanlarının plastik, demir, metal gibi malzemelerle fabrikalarda üretilerek yapılmasından elde edilen ürünlerdir. Doğal malzemelere göre daha dayanıksız elemanlardır. Ancak maliyeti doğal malzemelere göre daha düşüktür ve kent merkezlerinde yer alan çocuk oyun alanlarında genellikle yapay malzemelerden elde edilen çocuk oyun ekipmanları yer almaktadır. Bu malzemelerin ağırlıkta kullanıldığı oyun alanları çocukların yalnızca fiziksel ihtiyaçlarını karşılarken, keşif ve hayal gücüne yönelik herhangi bir aktivite içermemektedir (Ergin, 2019).

3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1 Materyal

Araştırma materyalini, Kırklareli merkez ilçesinde yer alan çocuk oyun alanları oluşturmaktadır. Kırklareli, Türkiye'nin kuzeybatısında, Marmara Bölgesi'nin Trakya kesiminde yer alır. Yüz ölçümü 6650 km² olup dünyadaki konumu 41° ve 42° kuzey enlemleri ile 26° ve 28° doğu boylamları arasındadır (Anonim, 2021). Kuzeyinde Bulgaristan, doğusunda Karadeniz, güney doğusunda İstanbul, güneyinde Tekirdağ, batısında ise Edirne illeri bulunmaktadır (Şekil 3.1).

Şekil 3.1. Kırklareli ilinin il sınırları ve Türkiye'deki konumu (Anonim, 2020)

3.2 Araştırma Alanının Doğal Peyzaj Özellikleri

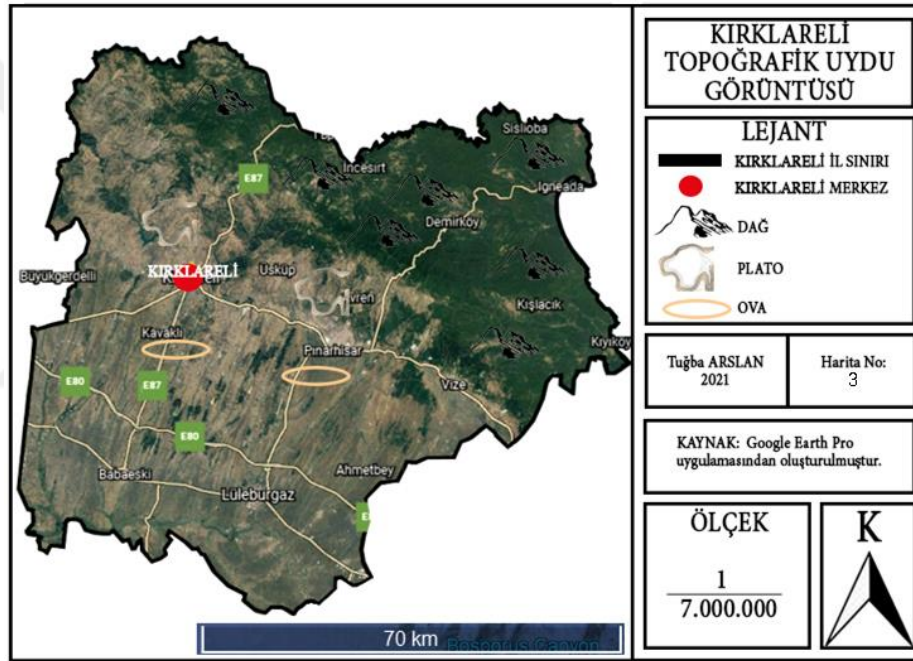
3.2.1 Coğrafi Konum

Kırklareli, Türkiye'nin kuzeybatısında, Avrupa Kıtası'ndaki beş ilinden biridir. Marmara Bölgesi'nin Trakya kesiminde yer alır. Dünyadaki konumu itibarıyla, 41°13'34" ve 42°05'03" kuzey enlemleri ile 26°54'14" ve 28°06'15" saniye doğu boylamları arasında yer almaktadır. Istranca (Yıldız) Dağları ve Ergene Ovası bölümleri üzerinde yer alan hudut

şehrinin kuzeyinde Rezve deresinin ayırdığı Bulgaristan, batısında Edirne, doğusunda Karadeniz ve İstanbul, güneyinde Tekirdağ ile komşudur (Anonim 2021).

3.2.2 Topoğrafik Yapı

Toprakları, kuzeyden 159 km sınır uzunluğu ile Bulgaristan sınırını oluşturan Rezve Deresi Vadisi, doğudan 58 km. kıyı uzunluğu ile Karadeniz, güneyde Ergene Vadisi ana vadisi ve batıdan ise Ergene Irmağı'na karışan Teke Deresi'nin su bölüm çizgisi olan sırtlarla kuşatılmıştır. Yüz ölçümü 6650 km² olup, il merkezinin denizden yüksekliği 203 metredir. 6.555 km² toprak büyüklüğüne sahiptir. Toprakların % 48'i dağlık, % 35'i dalgalı arazi, % 17'si ise ovalıktır (Anonim, 2021 a).

Şekil 3.2. Kırklareli ili topoğrafik uydu görüntüsü (Orijinal, 2022)

2014 Kırklareli Çevre Durum Raporu (2015)'na göre; Kırklareli büyük ölçüde dağ ve plato arazilerini kapsar. Bölgenin en önemli yükseltisi kuzeybatı-güneydoğuya uzanan Yıldız Dağları (Istranca)'dır. Karadeniz'e paralel uzanan bu dağlar, Bulgaristan sınırından Durusu Gölü'ne kadar alçalarak uzanmaktadır. Yıldız Dağları ile Kuzey Anadolu Dağları'nın arasında yapısal fark yoktur ve aynı doğrultuda uzanmaktadır. Ege Havzası ile doğrudan Karadeniz'e ulaşan akarsuların havzalarını birbirinden ayıran orta yükseklikte bir dağdır. Bu dağların en yüksek noktası ise Pınarhisar ile Demirköy ilçeleri arasında yer alan Mahya Tepesi'dir (1031 m). Yıldız Dağlarının diğer önemli yükseltileri ise Karamanbayırı Tepe (986 m.), Boyunduruk Tepe (958 m), Fatmakaya Tepesi (901 m), Paraşüt Tepe (877 m), Sivri Tepe (851 m) ve Kale

Tepe (846 m)' dir. Yıldız Dağları kuzeyde Karadeniz'e dökülen, güneyde Ergene Ovası'na inen akarsularla parçalanmıştır. Bu özellik İl'in kuzeybatısında ve Karadeniz eğimli kıyı kuşağında daha belirgindir. Ergene Ovasına doğru dağlar iyice alçalmakta ve yerini düşük yükselteli platolar almaktadır.

3.2.3 Jeolojik Yapı

Bölgenin toprak yapısı, yeryüzü görüntüsü 1., 2. ve 3. Jeolojik zamanlarda biçimlenmiştir. Bundan dolayı toprak çeşitli katmanlarla zenginleşmiştir. Oturmuş, sıkışmış, durağan katmanlar nedeniyle 4. Derece Deprem Bölgesi kabul edilir. Bulgaristan, Romanya ve Rusya'nın güneyinde meydana gelen depremlerden etkilenir. (Anonim, 2021 a)

3.2.4 Hidrolojik Yapı

Kırklareli ili hidrolojik özellikleri bakımından da zengin bir kenttir. Akarsuları, dereleri, havza ve denizi de bünyesinde barındırmaktadır. Akarsular havza, debi ve rejim yönünden farklı özellikler gösterir. İl'deki dereler; Ergene, Paşaköy deresi, Soğucak Dere, Lüleburgaz Deresi, Babaeski Deresi, Teke Dere, Derin Geçit Deresi, Bulanık Dere, Pabuç Dere, Kazan Dere, Rezve Deresi'dir. Doğusunda Karadeniz yer almaktadır. Yağışların bol olması ve tatlı su taşıyan akarsuların Karadeniz'e dökülmesi nedeniyle, yüzey sularının tuzluluk oranı düşüktür. Kıyıköy, İğneada kıyılarında tuzluluk oranı, Karadeniz'in orta kesimlerine oranla daha düşüktür. İğneada yakınlarında tuzluluğun az olması, suların donmasına neden olmaktadır. Kırklareli sınırları içindeki göller Yıldız Dağları'nın doğusunda, Demirköy-İğneada dolaylarında toplanmıştır. İğneada'nın kuzeyinde yer alan Erikli Gölü'nün çevresi sazlık ve bataklıktır. Kışın kuzeyden gelen açıklıklarla Karadeniz'e bağlanırken yazın yoğun kum toplanması sebebiyle bağlantı gerçekleşmemektedir. Başta Efendi Çayı olmak üzere, Geyik Dere ve Mavroça Deresi, gölü besleyen akarsulardır. (Anonim, 2021 b)

3.2.5 İklimsel Özellikler

Kırklareli iklimi yörelere göre farklılık göstermektedir. Kırklareli merkezinde karasal iklim hakimdir. Yıldız Dağlarının kuzeye bakan kesimlerinde Karadeniz iklimi görülür. Buna bağlı olarak yazlar serin, kışlar ise soğuktur. Denizden uzak iç kesimlerde ise karasal iklim görülmektedir. Yazlar sıcak, kışlar soğuk ve zaman zaman kar yağışlı geçmektedir (Anonim,

2021 b). MGM il ve ilçeler veri değerlendirme sonuçlarına göre Kırklareli iline ait 1959-2020 yılları arası yapılan periyodik ölçüm sonuçları Çizelge 3.1.'de gösterilmiştir.

Çizelge 3.1. Kırklareli iklimine ait yıllık ölçüm periyodu, 1959-2020 (Anonim, 2020 a)

Kırklareli	Yıllık Ölçüm Periyodu (1959 - 2020)
Ortalama Sıcaklık (°C)	13,2
Ortalama En Yüksek Sıcaklık (°C)	18,9
Ortalama En Düşük Sıcaklık (°C)	8,8
Ortalama Güneşlenme Süresi (saat)	5,3
Ortalama Yağışlı Gün Sayısı	112,1
Aylık Toplam Yağış Miktarı Ortalaması (mm)	580,3
En Yüksek Sıcaklık (°C)	42,5
En Düşük Sıcaklık (°C)	-15,8

3.2.6 Bitki Örtüsü

Kırklareli ilinin bitki örtüsünü beş grupta toplayabiliriz. Bunlar; Kuru ormanlar, nemli ormanlar, step, maki ve kıyı bitkileri olarak sayılabilir. Kırklareli’nde görülen diğer doğal bitkilere, meşe, gürgen, kızılçam, karaçam, dişbudak ve seyrek olarak da karaağaç, kızılçık, karaçalı, yabani armut, akçaağaç, maki cinsinden katran ardıç örnek gösterilebilir. (Anonim, 2014’den değiştirilerek)

Ülkemizin 10.000’e yakın bitki türünün 670 türü yalnızca Kırklareli Ormanlarında yetişmektedir. Bölgede 27 çeşit endemik bitki bulunmaktadır. Bunlar ağırlıklı olarak Ergene Havzasında karaçalı toplulukları ve balçık meralarında 1. endemik toplam 7 bitki, Istrancalarda bulunan nemli Çınar ve sıcak seven Meşe ormanlarında 2’si endemik 39 bitki, İğneada Longozu su basar ormanlarda 4’ü endemik 11 takson Terkos-Kasatura kıyıları tatlı su ve bataklıklar bulunmaktadır. Kumullar, Meşe baltık ormanları, maki ve fundalıklar, kalkerli meralarda 13’ü endemik, toplam 73 takson tehlike altındadır (Anonim, 2021 b).

3.3 Araştırma Alanının Kültürel Peyzaj Özellikleri

3.3.1 Tarihi Yapı

Kırklareli, tarih boyunca konumu itibariyle birçok antik yerleşim merkezine sahip olmuştur. Anadolu ve Avrupa arasında geçiş bölgesi olmasından dolayı Roma ve Bizans dönemlerinde pek çok istilalara uğrayan Kırklareli ve çevresi, ilk kez 1369 yılında I. Murat tarafından alınıp Osmanlı Devleti'ne katılmıştır. Balkan Savaşı ve I. Dünya Savaşı sıralarında Bulgar ve Yunan işgaline maruz kalarak büyük eziyet ve sıkıntılar yaşamıştır. Kırklareli Bizanslılar tarafından "Saranta Ecclesia" adıyla anılmış, XIV. yy'da Türklerin eline geçince bu ad tercüme edilerek "Kırk Kilise" şeklinde söylenmeye başlanmıştır. Tanzimat'tan sonra Kırklareli, Edirne vilayetinin altı sancağından birine merkez olmuştur. Balkan Savaşı sırasında Kırklareli Bulgarlar tarafından işgal edilmiştir. 1912'de şehre giren Bulgarlar, 1913 yılında şehirden çıkarılmıştır. Balkan Savaşı'nın en kanlı olayları Kırklareli'nin merkezi, Pınarhisar, Lüleburgaz ve çevresinde olmuştur. Birinci Dünya Savaşından sonra 1920'de Kırklareli ve çevresi Yunanlılar tarafından işgal edilmiş, 10 Kasım 1922'de Türkler tarafından geri alınarak nihai özgürlüğüne kavuşmuştur. Lozan Antlaşması'na göre 1924'de buradaki azınlıklar Yunanistan'daki Türklerle değiştirilmiş ve yerleşilmiştir (Anonim, 2014; Anonim 2021 c'den derlenerek).

3.3.2 İdari Yapı

Kırklareli il merkezi 6.650 km² olup rakımı 203 m'dir. İlçeler dâhil toplam yüz ölçümü 6.459 km²'dir. İlimizin Bulgaristan'a 180 kilometre kara sınırı, Karadeniz'e 60 kilometre deniz kıyısı bulunmaktadır. Merkez, Kofçaz ve Demirköy ilçelerinin kuzey kesimleri Bulgar sınırında, Demirköy ve Vize ilçelerinin doğu kısımları Karadeniz kıyısındadır. Kuzeyi dağlık ve ormanlık, doğusu ormanlık, geri kalanı ise ovadır.

Kırklareli 1924 yılında il olmuştur. Merkez ilçe dışında Babaeski, Demirköy, Kofçaz, Lüleburgaz, Pehlivan köyü, Pınarhisar ve Vize olmak üzere yedi ilçesi, Kırklareli merkez ilçesine bağlı 25 mahallesi ve 40 köyü bulunmaktadır. Tarihi kültürünün yanı sıra her mevsim turizm hareketliliğinin yaşanabildiği kültür turizmi, mağara turizmi, av ve doğa turizmi, kamp yapma, doğa yürüyüşü ve karavan turizmi gibi turizm çeşitliliğine sahiptir (Anonim 2021 c).

nüfusudur. Belde ve köyler toplam nüfusu 21.567'dir. Kırklareli kent merkezi sınırlarında yer alan mahallelerin nüfus bilgileri Çizelge 3.2'de belirtilmiştir.

Çizelge 3.2. Merkez mahalleler nüfus bilgileri, 2010-2020 (TÜİK, 2020)

Mahalleler	2010	2020
Akalar Mahallesi	3861	3987
Bademlik Mahallesi	5249	7344
Cumhuriyet Mahallesi	3615	3270
Demirtaş Mahallesi	3600	3480
İstasyon Mahallesi	4384	11.493
Karacaibrahim Mahallesi	9457	12.255
Karakaş Mahallesi	13.333	17.630
TOKİ Konutları	-	-
Pınar Mahallesi	4338	6430
Yayla Mahallesi	6042	4479

Çizelge 3.2'ye göre nüfus yoğunluğunun Karakaş mahallesi, Karacaibrahim mahallesi, İstasyon mahallesi ve Bademlik mahallesinde hızla yükseldiği görülmektedir.

3.3.4 Ekonomik Durum

Kırklareli ilinde, "gıda ürünleri ve içecek imalatı", "tekstil ürünleri imalatı", "kimyasal madde imalatı", "orman ürünleri ve mobilya üretimi" ile "metalik olmayan diğer mineral ürünlerin imalatı" sektörleri öne çıkmaktadır. Çiftçilik, tarım, hayvancılık ve bitkisel üretim yapan ilin tarımsal yapısı içinde hububat, ayçiçeği, şeker pancarı, mısır, yemeklik tane baklagiller, bağ önemli rol oynamaktadır. Tarım ürünlerinde, ağırlıklı bitkisel ürünlerimiz buğday ve ayçiçeğidir. Kırklareli'nde sanayi artan bir hızla gelişmektedir. Kırklareli'de toplam 224 adet sanayi tesisi bulunmaktadır. Bunların %87'si Merkez, Babaeski ve Lüleburgaz ilçelerinde geri kalan %13'ü diğer ilçelerde yer almaktadır (Anonim, 2021 c).

3.3.5 Turizm

Kırklareli konumu itibariyle birçok doğal güzelliklere ev sahipliği yapmaktadır. Longoz Ormanlarının başını çektiği kentte gezip görülebilecek doğal yerler arasında göl ve barajlar, mağaralar, tabiatı koruma alanları, plajlar, köprü, cami, çeşme ve kaleleri içeren tarihi yerler ve müzeler bulunmaktadır. Bu sayede kente yerli ve yabancı turistler tarafından yapılan ziyaretler de oldukça önem arz etmektedir.

3.3.6 Çevre Sorunları

Kırklareli Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü ÇED İzin ve Denetim Şube Müdürlüğü'nün yayımladığı 2016 yılı Kırklareli Çevre Durum Raporu'nda Kırklareli'nin öncelikli çevre sorunları aşağıda açıklanmıştır.

Bu rapora göre birinci çevre sorununun Su Kirliliği olduğu belirtilmiştir. Raporda su kirliliğinin ardından atıklar, toprak kirliliği, hava kirliliği ve gürültü kirliliği de çevre sorunlarını oluşturan etmenler arasında yerini sıralanmıştır. 4. sınıf su kalitesi sonucuna ulaşılan ildeki sanayileşme, hayvancılık tesisleri, maden ocakları, yeterli seviyede olmayan belediye kanalizasyon ve AAT'ler su kirliliğine sebebiyet vermektedir.

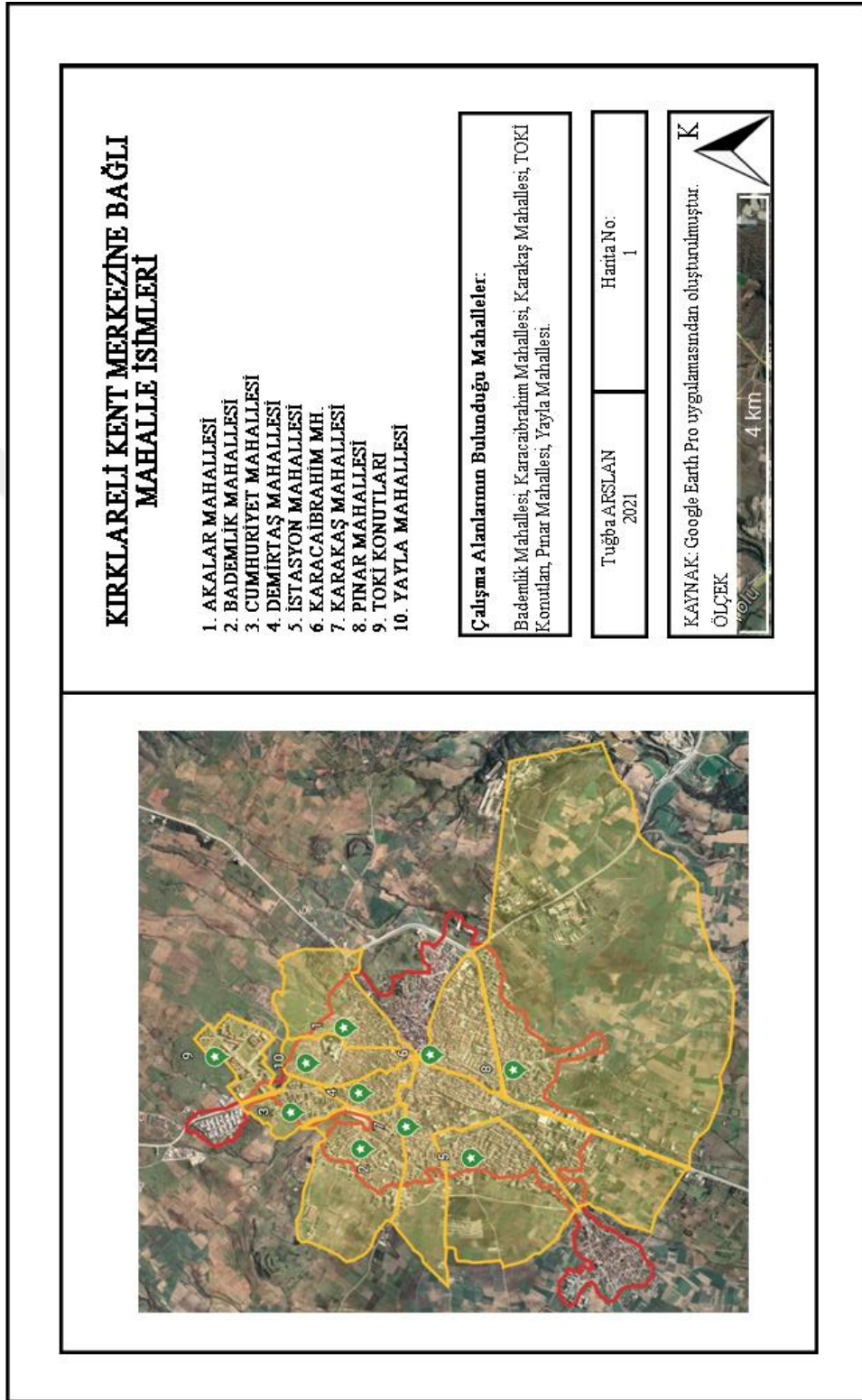
Bilinçsizce kullanılan tarım ilaçları, gelişigüzel atılan atıklar, hafriyat atıkları için yapılmış düzenli depolama ve geri kazanım tesislerinin olmaması, maden ocaklarının hızla çoğalması, madencililerin rehabilitasyon projelerine yeterince önem verilmemesinin toprak kirliliğine yol açtığı belirtilmiştir.

İldeki nüfusun fazla olduğu yerlerde ısınma ve endüstriyel amaçlı olmak üzere doğalgaz kullanımı yüksektir. Bununla birlikte doğalgazın olmadığı yerlerde çoğunlukla ısınma amaçlı olarak yerli kömür kullanılmaktadır. Sanayi ve nüfusun artmasıyla birlikte meteorolojik sebeplerle (inverziyon vb.) hava kirliliği görülmektedir.

3.3.7 Çocuk Oyun Alanları

Araştırmanın materyalini oluşturan çocuk oyun alanları, kent merkezinde 64 adet olup, toplamda 76.537 metrekare alan kaplamaktadır. Kırklareli Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü sorumluluğundaki park ve çocuk oyun alanları EK-1, EK-2 ve EK-3'de listelenmiştir. Kırklareli merkez ilçesi 24 mahalleden oluşmaktadır. Çalışma kapsamında değerlendirmeye alınan çocuk oyun alanları, kent merkezi sınırlarını oluşturan 10 mahalle

arasından seçilmiştir (Şekil 3.5). Bu mahallelerde bulunan çocuk oyun alanları ve yüzölçümü bilgileri Çizelge 3.3’de listelenmiştir.

Şekil 3.5. Kırklareli kent merkezini oluşturan mahalleler ve sınırları (Orijinal, 2022)

Çizelge 3.3. Merkez mahallelerde bulunan çocuk oyun alanları ve yüzölçümleri

Mahalleler	Yüzölçümü (km ²)	2019 Nüfus (kişi)	Mahalle sınırlarında bulunan Ç. O. Alanları	
			Park Adı	Yüzölçümü (m ²)
Akalar mh.	0,586	3.949	Üzüm Salkımı Ç.O.A	250 m ²
			Botanik Park Doğa Eğ. M.	5500 m ²
Bademlik mh.	1,153	6.835	Badem Park ve Ç. O. A.	1000 m ²
			Bademlik Parkı ve Ç.O.A	1400 m ²
			Çam Park ve Ç. O. A.	1698 m ²
			Kurtuluş Parkı ve Ç.O.A.	4500 m ²
			Naim Süleymanoğlu Parkı	1500 m ²
			Uçan Balon Parkı	1122 m ²
			Nasrettin Hoca Ç.O.A	500 m ²
Cumhuriyet mh.	0,566	3.494	Adile Naşit Parkı ve Ç.O.A.	1470 m ²
			Gökkuşluğu Park ve Ç.O.A.	2500 m ²
			Mimosa Parkı ve Ç. O. A.	210 m ²
			75. Yıl Parkı	1500 m ²
			Cumhuriyet Parkı	2400 m ²
Demirtaş mh.	0,348	3.559	Balkan Çocuk Oyun A.	500 m ²
			Taş Park Çocuk Oyun A.	335 m ²
İstasyon mh.	1,672	11.090	Arslan Kral P. ve Ç.O. A	1474 m ²
			Aşık Veysel Parkı ve Ç.O.A. (Engelliler Parkı)	1550 m ²

	Bey Park ve Ç. O. Alanı	1600 m ²
	Defne Park ve Ç. O. A.	1180 m ²
	İstasyon Parkı ve Ç. O. A.	700 m ²
	Şehit Anıl Yalap Parkı	2000 m ²
	Ayçiçeği Çocuk Oyun A.	400 m ²
	150. Yıl Demiryolu Parkı Çocuk Oyun Alanı	204 m ²
	İstasyon Mah. Sungurbey Cami karşısı Park Alanı	1255 m ²

	Park Adı	Yüzölçümü (m ²)
Karacaibrahim mh.	Arı Kuşu Parkı ve Ç. O. A.	377 m ²
	Barış Parkı ve Çocuk O. A	911 m ²
	Çilek Park ve Ç. O. A.	2600 m ²
	Siteler Parkı ve Ç. O. A.	1323 m ²
	Şht.Gökten Özüpek Parkı	1260 m ²
	Uğur Böceği Parkı	571 m ²
	Hacivat Çocuk Oyun A.	650 m ²
	Karagöz Çocuk O.A.	1500 m ²

	Park Adı	Yüzölçümü (m ²)
Karakaş mh.	H.İ. Aktaş Ç. Hakları P.	2800 m ²
	Kardelen Park ve Ç. O. A.	750 m ²
	Yeşil Elma Parkı	500 m ²
	Barış Manço Çocuk O.A.	150 m ²
	Poyraz Çocuk Oyun A.	300 m ²
	100. Yıl İzcilik P./ Ç.O.A.	200 m ²
	A. C. Paşa P. ve Ç.O.A	100 m ²
	4 Mevsim Evleri Yeni P.	580 m ²

			Çınar Park	1100 m ²
			Özgürlük Parkı	700 m ²
			Park Adı	Yüzölçümü (m²)
			Küçük Kalpler P. ve Ç.O.A.	667 m ²
Pınar mh.	1,382	6.604	Mutlu Çocuklar P. ve Ç.O.A	300 m ²
			Pınar Park ve Ç. O. A.	490 m ²
			Pınar Mahallesi Kahveler önü Park Alanı	400 m ²
			Pınar Mah. Yeni Park ve Çocuk Oyun Alanı	677 m ²
			Park Adı	Yüzölçümü (m²)
			Şirinler Çocuk Oyun A.	400 m ²
Yayla mh.	0,57	4.643	M. A. Yayla Parkı Ç.O.A	2580 m ²
			Yayla Mah. Eski Adliye Sokak (Spor Aletleri) Park Alanı	150 m ²

3.4 Yöntem

Çalışma sahaları, kent merkezinde yer alan 64 oyun alanı içerisinde seçilen, konum ve peyzaj tasarım uygulamaları açısından birbirinin aynı olması sebebiyle temsil niteliği olan 21 oyun alanı olumlu ve olumsuz örneklerinin gösterilmesi amacıyla rastgele seçilmiştir. Seçilen bu parklar mahalle sırası ile alfabetik olarak aktarılmıştır. Çalışmanın yöntemi dört aşamadan oluşmaktadır;

- Konu ile ilgili literatür araştırmaları
- Çalışma alanında yer alan çocuk oyun alanlarının tespiti
- Alan çalışması
- Sonuçların değerlendirilmesi

3.4.1 Literatür Araştırması

Çalışma alanı ve çalışma konusu ile ilgili daha önce yayımlanmış, örnek teşkil edecek tez, makale, kitap, dergi, bildiri vb. yerli ve yabancı bilimsel kaynaklar incelenmiştir. Bu kapsamda; peyzaj, oyun, çocuk oyun alanları, çocuk oyun alanları planlama ve tasarım ilkeleri, peyzaj mimarlığında yapısal ve bitkisel elemanlar gibi kavramlar hakkında gerekli araştırmalar yapılmıştır.

3.4.2 Çalışmada Yer Alan Çocuk Oyun Alanlarının Tespiti

Bu aşamada, tezin amacına uygun olarak, kente ait 1/1000 ölçekli Revizyon İmar Planından kentsel alan kullanımları ile çocuk oyun alanlarının mevcut durumları analiz edilmiştir. Kentin doğal ve kültürel özellikleri, oyun alanlarını gösteren haritalar, alan araştırmasında elde edilen fotoğraflar ve gözlemlenen çevresel faktörler, çalışma alanı ile ilgili yapılan çeşitli araştırma, rapor, tez gibi yazılı kaynaklardan (Oral, 2010; Doğan, 2011; Çulha, 2013; Gürsu, 2015; Yucesu, 2015; Kurt, 2016; Öztürk, 2016; Uğurlu, 2019) ulaşılan bilgilerin derlenmesi ile çocuk oyun alanlarına ait envanter oluşturmuştur. Bu aşamada yararlanılan yardımcı materyaller aşağıda verilmiştir;

- Kırklareli İl Özel İdaresi resmi internet sitesinden elde edilen 1/25000 ölçekli Çevre Düzen Planı ve 2014 yılı Kırklareli Çevre Durum Raporu (2015), 2016 yılı Kırklareli Çevre Durum Raporu'nda (2017), 2019 yılı Kırklareli Çevre Durum Raporu (2020),
- Trakya Web Portalı (Trakyanet), Kırklareli Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü, Kırklareli İl Özel İdaresi, Kırklareli Kültür ve Turizm Müdürlüğü, T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Kırklareli İl Müdürlüğü, Kırklareli Valiliği resmi internet adreslerinden elde edilen araştırma alanına ilişkin doğal, kültürel ve sosyal yapılara ait veriler ile raporlar,
- Harita verileri ve ilgili haritaların görselleştirilmesinde kullanılan Google Earth Pro, Autocad 2019 ve Adobe Photoshop CS6 programları,
- Kırklareli İl Özel İdaresi, İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğü ve Plan Proje Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü görevlileri ile yapılan sözlü görüşmeler (Tarih: 26.05.2021),
- Kırklareli Belediyesi, Park ve Bahçeler Müdürlüğü şubesinden temin edilen, Kırklareli İmar Planı ve çocuk oyun alanı ile parklar listesi,
- Kırklareli Belediyesi'nden temin edilen 1/1000 Revizyon İmar Planı.
- UNICEF Çocuk Hakları Bildirgesi ve Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yasası,

- Meteoroloji Genel Müdürlüğü resmi internet sitesinden elde edilen araştırma alanına ait iklim verileri,
- Türkiye İstatistik Kurumu ve Trakya Kalkınma Ajansı'nın resmi internet adresinden elde edilen araştırma alanına ilişkin ilgili istatistiki veriler ve raporlar,
- Kırklareli İl Özel İdaresi şubesi, İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğü'nden temin edilen MTA Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan Jeoloji Haritası

3.4.3 Alan Çalışması

Kent içinde yer alan çocuk oyun alanlarının tespitinden sonra alan çalışmalarına başlanmıştır. Bu kapsamda Çizelge 3.4'de belirtilen kriterler doğrultusunda incelemeler yapılarak her alan için “Alan Gözlem Formu” doldurulmuş ve bununla çocuk oyun alanlarının mevcut durumları ortaya konmuştur.

Çizelge 3.4. Kırklareli kent merkezi çocuk oyun alanları alan çalışması kriterleri (Metin ve Atalı, 2016; Yönez, 2017; Onay ve Kuş Şahin, 2019; Beyli ve Yeşil, 2019'dan faydalanılarak)

Çocuk Oyun Alanları Kriterleri			
Park No:	Park Adı:	Konum:	Tarih:
Alan Çalışması			
Alan büyüklüğü:	Yerleşim alanına göre yeterlilik durumu		
Alan kullanımı:	Çocuk oyun alanı, kent parkı, mesire alanı, yeşil alan kullanımları		
Bakım ve onarım:	Oyun ekipmanları ile yapısal ve bitkisel elemanların bakım ve onarımlarının yeterlilik durumları		
Bitki durumu:	Doğal varlığı veya tasarıma dayalı bitkilendirme, hastalık ve yaş durumu, oyun alanına uygunluğu, oyuna katkısı, diken ve zehir gibi zararlı etkileri		
Engelli kullanımı:	Engelli insanların kullanımına uygunluğu veya ekipman varlığı		
Güvenlik durumu:	Sınırlandırma varlığı, araç trafiğinden etkilenme durumu, ekipmanların dayanıklılığı, bitkide zararlı etmen olma durumu vb.		
Konum:	Kolay ulaşılabilirlik, yerleşim yerlerine uzaklığı		
Oyun alanı türü:	Geleneksel, yaratıcı, çağdaş, macera, özel öğrenme ve diğer oyun alanı türleri		

Oyun elemanı türü:	Geleneksel oyun ekipmanları veya doğal ya da yapay malzemelerden oluşan ekipmanlar
Topoğrafik durumu:	Doğal oyun sahası varlığı veya oluşturmaya uygunluğu
Yapısal ve bitkisel doku:	Yumuşak ve sert zemin kullanım orantısı
Yeterlilik:	Yakınlarında bulunan parklara oranla kendi muhitindeki yeterliliği
Zemin durumu:	Kauçuk, taş, çim, toprak, kumul ve benzeri malzeme kullanımı
Donatı elemanları:	Oturma, ışıklandırma, bilgilendirme, çöp kutusu vb. varlığı

Alan çalışması sırasında dikkat edilen bir başka husus, kullanılan bitkilerin bu alanlara uygun olma durumudur. Bu durum göz önüne alınarak arazi çalışması aşamasında ziyaret edilen çocuk oyun alanlarının bitkisel varlığı incelenmiş, varsa bu bitkilerin çocuk sağlığı ve güvenliği açısından uygun olup olmadığı değerlendirilmiştir. Mekanlarda kullanılan bitkiler Dalgıç ve Güler, 2015 ve Akman vd., 2007'den yararlanılarak tür tespiti yapılmış ve aynı zamanda bu bitkilerin mekandaki işlevleri, görsel etkileri, yeterliliği ve çocuk üzerinde oluşturacağı etkiler de gözlemler sırasında değerlendirilmiştir.

3.4.4 Sonuçların Değerlendirilmesi

Çalışma alanlarında yapılan analizler neticesinde çocuk oyun alanları planlama ve tasarım ilkeleri göz önünde tutularak çocukların alana erişimlerinin sağlanması, alanın doğal ve kültürel yapısı, yeterli düzeyde oyun ekipmanı ve yeşil alan kullanımı ile alan, yapısal ve bitkisel peyzaj yönünden değerlendirmeye alınmıştır. Çalışmanın amacına yönelik değerlendirmeler yapılırken aşağıdaki unsurlar dikkate alınmıştır.

- Yapısal peyzaj yönünden; çocuk oyun alanlarında kullanılan yapay oyun ekipmanlarının yeri ve boyutları, dayanıklılığı, malzeme çeşitliliği, bakım ve onarımının devamlılığı, oyun alanlarında kullanılan donatı, kent mobilyası ve sınır elemanlarının işlevselliği ve yeterliliği incelenmiştir.

- Bitkisel peyzaj yönünden; oyun alanlarında kullanılması uygun olan bitkilerin çalışma alanlarındaki varlığı incelenmiştir. Araştırma kapsamındaki alanların mevcut bitkisel yapısının tespiti ve uygunluğu değerlendirilmiştir. Bu bitkilerin planlamadaki (renk, form, ölçü gibi) özellikleri incelenmiş ve dikkat gereken kriterler sunulmuştur.

4. ARAŞTIRMA BULGULARI

Kırkırelı kent merkezinin geneline bakıldığında ocuk oyun alanlarının yanı sıra park ve çay bahçesi alanları içinde de oyun alanı bulunmaktadır. ocuk oyun alanı varlığı ve dağılımı açısından, kent merkezinde en olumlu tespitler diğer mahallelere oranla daha fazla parka sahip olan Karacaibrahim, Karakaş ve Bademlik Mahalleleri yer alırken, İstasyon ve Cumhuriyet Mahallesi de bu sıralamayı takip etmektedir.

Şekil 4.1’de belirtilen çalışma sahaları, kent merkezi genelinde ocuk oyun alanlarının konum ve peyzaj tasarım uygulamaları açısından olumlu ve olumsuz örneklerinin gösterilmesi amacıyla rastgele seçilmiştir. Seçilen bu parklar mahalle sırası ile alfabetik olarak verilmiştir.

KIRKLARELİ KENT MERKEZİNDE ARAŞTIRILAN ÇOCUK OYUN ALANLARI

- P1. BADEMLİK PARKI P12. BARIŞ MANÇO PARKI
P2. KOMŞUYOLU CAD. P. P13. BİZİM PARK SAKLI BAHÇE
P3. KURTULUŞ PARKI P14. H. İBRAHİM AKTAŞ Ç.H.P.
P4. ARI KUŞU PARKI P15. KOZAPARK
P5. BARIŞ PARKI P16. SIRTBAĞLAR PARKI
P6. ÇİLEK PARKI P17. TOKİ KONUTLARI (1.ETAP) P.
P7. KARAGÖZ Ç. O. B. P18. TOKİ KONUTLARI (2.ETAP) P.
P8. ŞT. GÖKTAN ÖZÜPEK P. P19. PINAR PARKI
P9. UĞUR BÖCEĞİ PARKI P20. KOŞUYOLU CAD. PARKI
P10. 100. YIL İZCİLİK PARKI P21. MEHMET AKYÜREK YAYLA P.
P11. AHMET CEVDETPAŞA P.

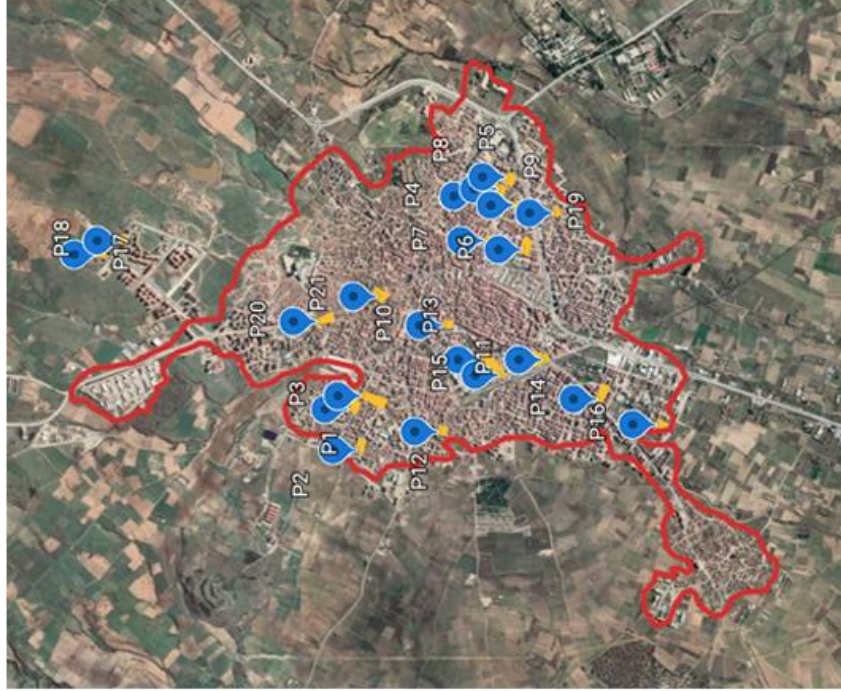
Tuğba ATESLAN
2021

Harita No:
1

KAYNAK: Google Earth Pro uygulamasından oluşturulmuştur.

ÖLÇEK

4 km

Şekil 4.1. Araştırmanın yürütüldüğü çocuk oyun alanları (Orijinal, 2022)

4.1 Bademlik Parkı (P1)

Bademlik Parkı 1400 m² olup, Bademlik mahallesinde yer almaktadır. Bademlik Parkı aynı zamanda yetişkin ve ebeveynlerin de kullanılabildiği kent parkı niteliğindedir. Sert zemin üzerinde piknik masalarından oluşan bir oturma mekanı oluşturulmuştur. Burada büyük ağaçların dallanmasıyla birlikte üstü örtülü mekan olduğu gözlemlenmiştir. Oyun alanı donatı elemanları açısından incelendiğinde sokak lambası ile aydınlatıldığı tespit edilmiştir. Park genelinde çöp kutusu yetersiz sayıdadır. Yapısal alan ve bitkisel alan oranı eşit değildir.

Şekil 4.2. Bademlik Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal, 2022)

Yapısal tasarım yönünden incelendiğinde; dairesel formdaki sert zemin kauçuk malzeme ile kaplanarak zararsız oyun zemini hazırlanmıştır. Kauçuk zeminin üzerine metal ve plastik yapısal malzemelerden oluşan hazır oyun ekipmanları yerleştirilerek “geleneksel oyun alanı” oluşturulmuştur. Oyun alanı dairesel form ile sınırlandırılmıştır. Bu durum, (Aklıbaşında vd., 2018)’de verilen; oyun alanlarının sadece oyuncaklardan ve ekipmanlarda ibaret olmadığı, yeşil dokuyla bir bütün oluşturduğunda daha etkili ve cazip hale geldiği göz ardı edilmemelidir bilgisi ile çelişmektedir. Kent parkı niteliğinde olan alanın oyun sahası küçük formda tutulmuştur. Etrafı 20x10 cm ölçülerindeki gri ve kırmızı renklerde parke taşı ile döşenmiştir. Parkın 3 farklı noktasından giriş yeri mevcuttur. Etrafı alçak duvarlarla çevrelenmiştir. Duvarın üzeri yaklaşık 60-75 cm boyundaki yeşil renk ince telli demir malzemedan oluşan çitle çevrilerek duvar yüksekliği artırılmıştır. Çitler yapay çim malzemesi ile kaplanarak gizlilik oluşturulmuştur. Duvar yüzeyinde renkli şekiller ile boyama çalışılmıştır.

Bitkisel tasarım yönünden incelendiğinde; Bademlik Parkı’nda tasarıma dayalı bir bitkisel uygulamaya rastlanılmamıştır. Mekan içinde bulunan bitkisel elemanlar yaşlı ve doğal bitkilerden oluşmaktadır. *Platanus sp.* (Çınar) ve sarkık formlu *Tilia sp.* (Ihlamur) gibi uzun ömürlü ağaçlar yer almaktadır. Yer yer duvar önünde canlı çit etkisi yaratan *Viburnum sp.* Türü bulunmaktadır.

4.2 Kasapoğlu Caddesi Parkı (P2)

Kasapoğlu Caddesi Parkı, Bademlik mahallesinde yer almaktadır. Bu alan bir avlu niteliğinde olup konut aralarında kalmış bir alanda konumlandırılmıştır. Gözetim ve denetleme, evlere yakınlık, kolay erişim olanaklarını karşılamaktadır. Parkın etrafını saran, trafiğe açık yollar bulunmaktadır. Yol ile parkı ayıran yapısal bir korumaya rastlanılmamıştır.

Yapısal tasarım yönünden incelendiğinde; oyun alanı parkın merkez konumunda yer aldığı, zemininin korumasız sert toprak üzerine serilen ince taneli kum malzemedan oluştuğu görülmüştür. Üzerine plastik ve metal malzemelerden oluşan yapısal hazır oyun ekipmanları yerleştirilerek “geleneksel oyun alanı” türünde hazırlanmıştır. Parkın etrafı kilit parke taş ile döşenmiştir. Kent parkı niteliğine sahip olan çocuk oyun alanında, kauçuk zemin üzerine yerleştirilen spor ekipmanları yetişkinlerin kullanımına sunulmuştur. Park alanının yakınında konut inşaatının bulunduğu tespit edilmiştir.

Şekil 4.3. Kasapoğlu Caddesi Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal, 2022)

Bitkisel tasarım yönünden Kasapoğlu Caddesi Parkı'nda; doğal arazi yapısından kaynaklı olarak yeşil alan varlığına diğer oyun alanlarına göre daha fazla rastlanılmıştır. Bu durum, (Özyılmaz Küçükyavaş vd., 2015)'de verilen; yeşil doku alandaki sürdürülebilirliğin ekolojik yönünü desteklemektedir ve düzenlenme yapılırken doğal bitki örtüsünden yararlanılması mevcut florayı desteklerken, ekosistemin korunmasına katkı sağlamaktadır bilgisine örnek oluşturmaktadır. Tasarıma dayalı bitkisel uygulama örneğine rastlanılmamıştır. Kasapoğlu Caddesi Parkı'nın bitkisel yapısı, bünyesinde doğal olarak yetişmiş yaşlı ve doğal bitkilerden oluşmaktadır. Tespit edilen türler arasında *Robinia pseudoacacia* (Beyaz çiçekli

Yalancı Akasya), *Platanus occidentalis* (Batı Çınarı), *Tilia tomentosa* (Ihlamur), *Cedrus deodora* (Himalaya Sediri), *Prunus ceracifera* (Süs Kirazı) gibi ağaç, *Viburnum tinus* (Defne Yapraklı Kartopu) gibi çalı ve *Juniperus sabina* (Sabin Ardıcı) gibi yer örtücü bitkiler yer almaktadır. Yumuşak ve sert zemin varlığı doğru orantılıdır. Çalışma alanında serbest oyunlar ve gölge altı oturma mekanları için ayrılmış tampon yeşil alan sınırı yer almaktadır.

Donatı elemanları açısından; park alanında basit oturma elemanları yer almaktadır. Çocukların oynadığı oyun alanı etrafında yeterli çöp materyalleri bulunmamaktadır. Mekan aydınlatması sokak lambaları ile sağlanmaktadır. Konu ile ilgili bir uygulama çalışması gözlemlenmemiştir.

4.3 Kurtuluş Parkı (P3)

Kurtuluş Parkı 4500 m² olup, Bademlik mahallesinde yer almaktadır. Bu alan aynı zamanda kent parkı olarak da işlev görmektedir. Parkın konumu yerleşim açısından kolay ulaşılabilir bir noktadadır. Parsel bütünlüğüne bakıldığında doğal malzemeler ile oluşturulabilecek “macera oyun alanı” türüne elverişli bir arazi olduğu gözlemlenmektedir. Bu durum, (Aklıbaşında vd., 2018)’de verilen; çocuklar için hareketli topografyaya sahip alanlar gizlenme, araştırma, tırmanma, kayma gibi fırsatlar sunduğundan düz alanlardan daha ilgi çekicidir bilgisi ile çelişmektedir. Bu alanda çocuklar için ayrılan oyun alanının, büyüklük ve kullanım alanı olarak yetersiz olduğu görülmüştür.

Yapısal tasarım açısından; kauçuk zemin üzerinde plastik ve metal malzemelerden elde edilen “geleneksel oyun alanı” ekipmanları kullanılmıştır. Ekipmanlarda paslanma ve kırılmalar mevcuttur. Zemindeki kauçuk malzemeler ise yıpranmış durumdadır. Bu alanda kullanılan malzemelerin bakım, onarım ve denetlemeleri yapılmadığı gözlemlenmiştir. Küçük bir alanda oluşturulan oyun zemininin etrafı beton bordür taşları ile çevrelenmiştir.

Bitkisel peyzaj açısından; yeşil alan, toprak zemin ve bitki varlığının en ağırlıkta olduğu park olarak tanımlanabilmektedir. Geniş yapraklı ve iğne yapraklı bitki türleri bulunan alanda, ağırlık geniş yapraklı doğal ve yaşlı ağaçlardadır. *Robinia pseudoacacia* (Beyaz çiçekli Yalancı Akasya), *Platanus occidentalis* (Batı Çınarı), *Platanus orientalis* (Doğu Çınarı) ve *Tilia tomentosa* (Ihlamur) gibi tek tip bitki türleri olduğu görülmüştür.

Mekan içinde yeterli düzeyde aydınlatma ve çöp kutusu gibi ihtiyaçların karşılanabileceği donatı elemanlarına yer verilmiştir. Yetişkinler için aktivite olarak spor

ekipmanları ile birlikte oturma alanları oluşturulmuştur. Arazi, ağaçlık bir mekan olduğu için gezinti ve gölge altı oturma faaliyetleri oluşturulmuştur. Ancak oyun için yeterli ve çeşitli tasarım örneği görülmemiştir.

Şekil 4.4. Kurtuluş Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal, 2022)

4.4 Arı Kuşu Parkı (P4)

Arı Kuşu Parkı 377 m² olup, Karacaibrahim mahallesinde yer almaktadır. Bu alan büyüklük olarak yerleşim oranı ve aynı mevkide birbirine yakın başka çocuk oyun alanlarının da bulunması dikkate alındığından yeterli ve kolay ulaşılabilir düzeyde olduğu görülmüştür.

Parsel bütünlüğüne bakıldığında hem yapısal hem bitkisel zemin ile oluşturulmuş bir saha görülmektedir.

Şekil 4.5. Arı Kuşu Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal, 2022)

Yapısal tasarım açısından; merkezde yeşil alan üzerine oyun ekipmanlarının oturtulduğu ve kum malzeme ile yer yer örtüldüğü görülmüştür. Plastik ve metal malzemelerden oluşan hazır oyun ekipmanlarıyla oluşturulan oyun sahasında eski ve yıpranmış ekipmanlar dikkat çekmektedir. Parsel geneline bakıldığında dört köşeli bir park alanı olan Arı Kuşu Parkı'nın köşe noktalarında yaklaşık 4 m²'lik küçük alanlar oluşturulmuş ve zemini kauçuk malzeme ile kaplanmıştır. Kaplama yapılan malzemenin parçalanarak zarar gördüğü ve

zeminle bir bütünlüğünün kalmadığı görülmektedir. Bu durum, (Gür, 2002)'de verilen; zemin drenajı ve zemin kaplama malzemesi çok iyi olmalı, niteliği zamanla bozulmamalıdır bilgisi ile çelişmektedir. Spor ekipmanları ile yetişkinler için de faaliyet oluşturulmuştur. Park alanı ara bir sokakta araçların sıklıkla kullanmakta olduğu bir yol kenarına yerleştirilmiştir. Yol ile oyun alanı arasında sınırlayıcı bir eleman gözlemlenmemiştir.

Bitkisel tasarım açısından; park içerisinde tasarıma dayalı bir bitkisel tasarımın olmadığı görülmüştür. Alan etrafında tel ile ayrılmış ağaçlık bir arazi yer almaktadır. Ancak oyun parseli içerisinde yeşil alan haricinde herhangi bir çalı veya ağaç türüne rastlanılmamıştır.

Park alanının etrafı kilit parke taş ile döşenmiş yollardan oluşmaktadır ve içerisinde çöp kutusu, aydınlatma gibi elemanlar görülmemiştir. Alan içinde oturma elemanı olarak iki adet bank görülmüştür.

4.5 Barış Parkı (P5)

Barış Parkı 911 m² olup, Karacaibrahim mahallesinde yer almaktadır. Büyüklük olarak yerleşim oranı ve aynı mevkide birbirine yakın başka çocuk oyun alanlarının da bulunması dikkate alındığından, bu durumun (Uzun, 1990)'da verilen; apartman tipi yerleşim yerlerinde oyun alanının 1000 m²'den az olmaması tavsiye edilir bilgisi ile örtüşerek yeterli düzeyde olduğu görülmüştür. Parkın konumu kolay ulaşılabilir bir yerdedir. Parsel bütünlüğünde yapısal ve bitkisel zemin oluşturulmuş bir saha görülmektedir.

Park parselinin geneli düz bir arazi yapısına sahiptir. Bu alanın “yaratıcı, macera ve çağdaş oyun alanları” veya engelli çocuklar içinde kullanılabilen “özel öğrenme ve oynama alanları” tasarımlarına uygun bir yapıya sahip olduğu görülmüştür. Dış çevreden ayıran herhangi bir sınırlama elemanına rastlanılmamıştır. Aydınlatma, çöp kutusu, oturma ve dinlenme gibi donatı elemanları alan içinde bulunmamaktadır. Parkın konumu itibariyle mahalle sakinlerinin kolay ulaşılabilir bir kent parkıdır.

Yapısal tasarıma bakıldığında, alan girişinde isim levhası, park alanının içine yönlendirici yol ve tampon yeşil alanlar ile karşılaşmıştır. Yol yapımında kullanılan malzeme 20x10 cm boyutlarındaki kırmızı ve gri renklerde parke taşıdır. Yolun sonu basketbol ve voleybol gibi hareketli, serbest oyunlar için ayrılmış sert zeminden oluşan açık alana gitmektedir. Yolun sağ tarafına kauçuk zemin üzerine spor ekipmanları oturtulurken, sol tarafına ise çocuk oyun alanı yerleştirilmiştir. Bu durum, (Gür, 2002)'de verilen, çocuk oyun

alanları, çocukların rahatça oyun oynayabilecekleri aktif ve pasif etkinliklere olanak sağlayacak genişlikte olmalıdır bilgisine örnektir. Bu alanda yumuşak zemine kum serilerek oyun zemini oluşturulmuş ve üzerinde “geleneksel oyun alanı”nda görülen plastik ve metal malzemelerden oluşan hazır oyun ekipmanları yer almaktadır. Oyun ekipmanlarında paslanma ve kırılma darbeleri görülmüştür.

Şekil 4.6. Barış Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal, 2022)

Bitkisel tasarıma bakıldığında; yeşil alan varlığının bazı parklara nazaran ağırlıkta olduğu bir mekandır. Park içerisinde rastlanan bitkiler doğal ve yaşlı ağaçlardan oluşurken merkezde görülen *Tilia sp.* (Ihlamur) aynı zamanda anıt ağaç niteliği de görmektedir. Bu bitki

türleri arasında *Thuja orientalis* (Doğu Mazısı), *Viburnum sp.* (Kartopu), *Photinia x fraseri* (Alev Çalısı) gibi çalı formu bitkiler ve *Juniperus sp.* (Ardıç) gibi yer örtücü bitkiler de yer almaktadır. Park alanında tasarıma dayalı bir bitkisel tasarım örneği bulunmamaktadır.

4.6 Çilek Parkı (P6)

Çilek Parkı 2600 m² olup, Karacaibrahim mahallesinde yer almaktadır. Bu alan büyüklük olarak yerleşim oranı dikkate alındığından yeterli düzeyde olduğu görülmüştür.

Şekil 4.7. Çilek Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal, 2022)

Konumu itibariyle kolay ulaşılabilir olup etrafı konutlarla çevrilidir. Parsel bütünlüğünde yapısal ve bitkisel zemin oluşturulmuş bir saha görülmektedir.

Donatı elemanları park alanı içinde yer almamaktadır. Bu durum, (Parde, 2005)'de verilen; ebeveynler için oyun alanının değişik yerlerine oturma birimleri ve çöp kutuları yerleştirilmelidir bilgisi ile çelişmektedir. Parkın konumu itibariyle her yönünden sokak lambaları tarafından aydınlatıldığı gözlemlenmiştir. Giriş noktasında mahalli çöp konteyneri ve parkın hemen yanında elektrik trafosu dikkat çekmektedir.

4.7 Karagöz Çocuk Oyun Bahçesi (P7)

Karagöz Çocuk Oyun Bahçesi 1500 m² olup, Karacaibrahim mahallesinde yer almaktadır. Bu alan büyüklük olarak yerleşim oranı dikkate alındığından yeterli düzeyde olduğu görülmüştür. Parkın konumu kolay ulaşılabilir olup, hem yol üstü hem de konut aralarında. Parsel bütünlüğünde bitkisel zeminin kullanılmadığı, yalnızca yapısal bir sahadan oluşturulduğu görülmektedir. Bu durum, (Bal, 2005)'de verilen; çocuk oyun alanları yerleşim alanlarına yakın çevrelerde yer almaktadır, bu nedenle yerleşim alanları ile oyun alanları arasında tampon bir yeşil alan oluşturmak zorundadır bilgisi ile çelişmektedir.

Yapısal tasarım yönünden incelendiğinde; Karagöz Çocuk Oyun Bahçesi, yeni ve bakımlı, plastik ve metal malzemelerin kullanılmasıyla oluşturulmuş hazır oyun elemanlarından oluşmaktadır. Bu ekipmanlarda çocuklara hitap edecek farklı renklerin tercih edilmesi konut arasında yer alan parkta dikkat çekmektedir. Sert zemin, siyah ve kırmızı renklerin birleşiminden oluşan kauçuk malzeme kullanılarak yumuşatılmıştır. Parkın etrafı kilit parke taş ile döşenmiştir. Sert zemin ile kauçuk zemin arasında ince demir malzemedan oluşan renkli tel çit çekilmiştir. Konumu itibariyle konut siteleri arasında ve ana yol üstünde yer almasından dolayı oyun alanına gelen ziyaret talebi oldukça yükündür.

Bitkisel tasarım yönünden incelendiğinde; bu alanda herhangi bir bitkisel tasarıma ve yeşil alan varlığına rastlanılmamıştır. Etrafında sayılı adette yuvarlak formuyla dikkat çeken *Robinia pseudoacacia 'Umbraculifera'* (Top Akasya) görülmüştür.

Şekil 4.8. Karagöz Çocuk Oyun Bahçesi ve uydu görüntüsü (Orijinal, 2022)

4.8 Şehit Gökten Özüpek Parkı (P8)

Şehit Gökten Özüpek Parkı 1260 m² olup, Karacaibrahim mahallesinde yer almaktadır. Bu alan büyüklük olarak yerleşim oranı dikkate alındığında yeterli düzeydedir. Kolay ulaşılabilir konumda olup, hem yol üstü hem de konut aralarında. Parsel bütünlüğüne bakıldığında hem yapısal hem de bitkisel zeminin doğru oranda oluşturulduğu görülmektedir.

Şekil 4.9. Şehit Gökten Özüpek Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal, 2022)

Yapısal peyzaj özelliklerine bakıldığında; plastik ve halat malzemeden oluşan, doğal alanlarda kullanılan aktiviteleri içeren ekipmanların kullanıldığı görülmektedir. Bu alanda “geleneksel oyun alanları”nda kullanılan oyun ekipmanları farklı tasarımlarla birleştirilerek, çocukların fiziksel ve sosyal gelişimlerini destekleyecek ekipmanlar oluşturulmuş ve “macera ve çağdaş oyun alanı” özellikleri bir arada kullanılmıştır. Oyun alanı köprü, tünel, tırmanma, kayma, sallanma, sürünme, koşma gibi fiziksel aktiviteler ve çocukların bir arada oynayabilecekleri çeşitli grup oyunları gibi sosyal aktiviteler içermektedir. Bu durum, (Özyılmaz Küçükyağcı vd., 2015)’de verilen; tasarım sürecini bütüncül bir mekan

organizasyonu ile güvenlik, erişilebilirlik, eşitlik, değişime ve yeniliklere açık olma, dayanıklılık, uygun bitkilendirme ve katılım parametreleri şekillendirmelidir bilgisine örnektir.

Parkın girişinde ismini aldığı Şehit Gökten Özüpek hakkında bilgilendirme yazısı bulunan mermerden yapılmış bir heykel yer almaktadır. Doğal taş malzeme kullanılarak park içi dolaşımı sağlayan yaya yolları yapılmıştır. Yapısal peyzaj özelliklerinden biri olan yol ve yeşil alan arasındaki geçişi sağlayan döşeme farkı 20x20 cm ebatlarındaki taş malzeme ile sağlanmıştır. Oyun ekipmanları kauçuk zemin üzerine inşa edilmiştir. Parkın farklı noktalarında mekanın görsel değeri arttıran, ilgi çekici niteliğe sahip mermer heykellere rastlanılmıştır. Şehit Gökten Özüpek Parkı'nda çocukların serbest oyunlar için gerek duyabilecekleri boş ve geniş mekanlar da oluşturulmuştur.

Bitkisel peyzaj tasarımı açısından; kent geneline bakıldığında bitkisel materyalin hiç kullanılmadığı parklara oranla, oldukça detaylı bir bitkisel çalışma gerçekleştirilmiştir. Parkın girişinde yeşil alan varlığının fark edilmesinin yanı sıra, alan içinde gezdiren yönlendirici bitkisel materyaller de gözlemlenmiştir. Yol boyunca sıralanan *Euonymus japonica 'Aurea'* (Altuni Taflan) yönlendirici işlevde kullanılmıştır. *Cupressocyparis leylandii* (Melez Servi), *Cupressus macrocarpa 'Goldcrest'* (Limoni Servi) gibi çalılar parkın kenarlarındaki sert dokuyu yumuşatarak duvar önlerinde kullanılmıştır. Bunların yanı sıra *Viburnum tinus* (Defne Yapraklı Kartopu), *Tilia tomentosa* (Gümüşi Ihlamur), iğne yapraklı herdemyeşil ve oval formulu *Pinus nigra* (Karaçam) ve giriş noktalarının canlandırılması amacıyla farklı renklerde *Rosa sp.* (Gül) kullanılmıştır. Bu duruma göre oyun alanında, (Arslan vd., 2000, Herrington vd., 2010)'da verilen; çocuk oyun alanlarında kullanılabilecek bitki örnekleri içerisinde uygun ve uygun olmayan bitki örnekleri yer almaktadır.

Parkın üç ayrı noktadan girişi bulunmaktadır. Alana farklı noktalardan gelen ziyaretçiler için kolaylık sağlamaktadır. İçerisinde ziyaretçilerin ihtiyaçlarını karşılayabileceği çöp kutusu aydınlatma elemanı ve oturma gruplarına da yer verilmiştir. Oturma alanı için ayrı mekanlar oluşturulmuş ve kamelya, arkat sistemi gibi donatılarda ahşap malzeme kullanılarak farklı tasarımlara gidilmiştir. Aynı zamanda parkın etrafı ahşap malzemedan oluşan doğal görünümlü çitlerle çevrelenerek dış mekandan ayrıştırılmıştır.

4.9 Uğur Böceği Parkı (P9)

Uğur Böceği Parkı 571 m² olup, Karacaibrahim mahallesinde yer almaktadır. Bu alan büyüklük ve yerleşim oranı dikkate alındığında, parkın konumu kolay ulaşılabilir ve konut

aralarında yer almaktadır. Parsel bütünlüğüne bakıldığında yapısal ve bitkisel zeminin doğru oranda oluşturulmadığı görülmektedir. Kent merkezinde yer alan diğer çocuk oyun alanlarında da olduğu gibi “geleneksel oyun alanı” oluşturulmuştur.

Şekil 4.10. Uğur Böceği Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal, 2022)

Yapısal tasarım yönünden; Uğur Böceği Parkı, düz bir zemine siyah ve kırmızı renklerdeki kauçuk döşeme yapılarak üzerine oturtulan plastik ve metal malzemelerden oluşan hazır oyun ekipmanlarıyla oluşturulmuştur. Mahalle sakinlerinin gözetimine uygun konumdadır. Yol ile arasında güvenli bir sınır elemanına rastlanılmamıştır. Bu durum; (Kuşuluoğlu, 2013; Kısakürek ve Yılmaz, 2019)’da verilen; oyun alanları aydınlatma, malzeme

seçimi, oyun elemanı seçimi, çevre güvenliği, malzeme bakımı ve benzeri güvenlik kriterlerini sağlamaktadır bilgisi ile çalışmaktadır.

Bitkisel tasarım açısından; tasarıma dayalı bir bitkisel uygulama örneğine rastlanılmamıştır. Parkın yakınındaki yeşil alanda *Tilia tomentosa* (Ihlamur) ağacına rastlanılmıştır.

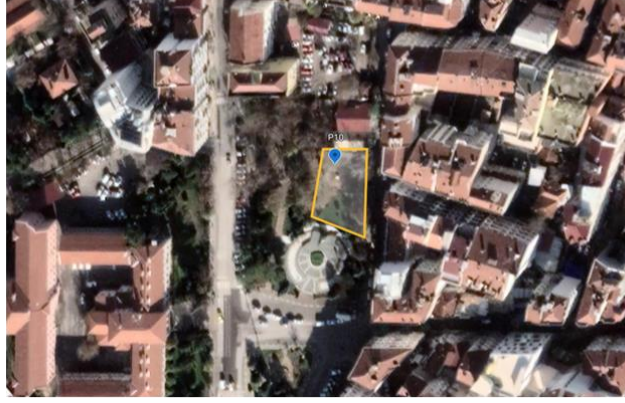
4.10 100. Yıl İzcilik Parkı (P10)

100. Yıl İzcilik Parkı 200 m² olup, Karakaş mahallesinde yer almaktadır. Parkın konumu kolay ulaşılabilir ve merkezi bir noktada olduğu gözlemlenmiştir. Bu noktanın eski yerleşim yerlerinden biri olduğu ve trafik sirkülasyonunun akıcı olduğu görülmüştür. Bu durum, (Çay, 2006)'da verilen; özellikle taşıt trafiğinden uzak bir konum seçilmesi uygun olmasına rağmen, trafiğin olduğu bir konumda yer alacaksa gereken önlemlerin alınması önem taşımaktadır bilgisi ile çalışmaktadır. Parsel bütünlüğüne bakıldığında yapısal ve bitkisel zeminin doğru oranda oluşturulmadığı görülmektedir. Kent merkezinde yer alan 100. Yıl İzcilik Parkı, diğer çocuk oyun alanlarında olduğu gibi “geleneksel oyun alanı” olarak tasarlanmıştır. Her yaş grubundan insanların ziyaret edebileceği bir kent parkı niteliğindedir.

Yapısal tasarım yönünden incelendiğinde; çoğunlukla sert zemin ve yapısal materyallerden oluşturulan 100. Yıl İzcilik Parkı trafiğin yoğun olduğu bir yol kenarında yer almaktadır. Bu alan ile yol arasında güvenliği sağlayan alçak boylu renkli boyanmış demir malzemedен oluşan çitler yapılmıştır. Alanın girişi 11,3x22,5 cm ebatlarındaki, kırmızı ve gri renklerde “S” tipi tırtıl parke taşı ile döşenmiş ve yol kenarında asimetrik, geometrik şekillerden oluşan dekoratif yapay duvar bulunmaktadır.

P10
100. YIL İZCİLİK P.

Karakaş Mahallesi

Şekil 4.11. 100. Yıl İzcilik Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal, 2022)

Bitkisel tasarım yönünden incelendiğinde; park eski yerleşim yerlerinde yer almasından dolayı doğal ve yaşlı ağaçlardan oluşmaktadır. Tasarıma dayalı bir bitkisel tasarım örneği bulunmamaktadır. *Tilia tomentosa* (Ihlamur), *Acer platanoides* (Çınar Yapraklı Akçaağaç), *Aesculus hippocastanum* (At Kestanesi), *Malus floribunda* (Süs Elması) ve *Platanus sp.* (Çınar) ağaçlarına yer verilmiştir. Park içerisinde kumul ve yeşil alan gibi yumuşak zemine rastlanılmaktadır.

4.11 Ahmet Cevdet Paşa Parkı (P11)

Ahmet Cevdet Paşa Parkı 100 m² olup, Karakaş mahallesinde yer almaktadır. Bu alan kent merkezinde bulunan Paşa Kafe Nikah ve Düğün Salonu'nun bahçesi niteliğindedir. Yerleşimin ve iş gücünün fazla olduğu mevkide yer alması aynı zamanda kent parkı ve dinlenme alanı olarak da tercih edilmesine olanak sağlamaktadır. Bu durum Ahmet Cevdet Paşa Parkı'nı kolay ulaşılabilir kılmaktadır. Parsel bütünlüğüne bakıldığında yapısal ve bitkisel zeminin doğru oranda oluşturulmadığı görülmektedir.

Kent merkezinde yer alan Ahmet Cevdet Paşa Parkı, diğer çocuk oyun alanlarında olduğu gibi “geleneksel oyun alanı” olarak tasarlanmıştır. Her yaş grubundan insanların ziyaret edebileceği bir alan olup, büyüklük olarak çocuklar için yetersiz oyun sahası barındırmaktadır. Oturma ve dinlenme alanlarının var olduğu görülürken oyun ekipmanlarının gerekli bakım ve onarımlarının yapılmadığı gözlemlenmiştir. Plastik ve metal malzemeden oluşan oyun ekipmanları, kum zemin üzerine oturtulmuştur. Parkın etrafı alçak taş duvarla çevrelenmiştir. Alan içi yönlendirici yollarda 10x10 cm ebatlarındaki beton parke taş kullanılmıştır.

Ahmet Cevdet Paşa Parkı, bünyesinde bitkisel unsurlara yer vermiştir. Yeşil tampon niteliğinde yumuşak zemin oluşturulmamıştır, *Robinia pseudoacacia* (Akasya) oyun alanının merkezinde bulunmaktadır. Park sınırları içinde *Platanus orientalis* (Doğu Çınarı) ve *Morus alba* (Beyaz Dut) ağaçları da yer almaktadır. Oyun alanını bir başka alandan ayırmak amacıyla *Photinia x fraseri* (Alev Çalısı) canlı çit olarak kullanılmıştır. Bu durum, (Uluğ, 2007)'de verilen; bitkisel tasarım yapılırken çocuk oyun alanlarının etrafında zehirli, dikenli, meyveleri yenmeyen, alerjen polene sahip bitkilere yer verilmemelidir bilgisi ve (Bal, 2005)'de verilen; yaprak ve meyvelerini döken ağaç türlerinin bulunması, çocukların kayıp düşmesi, rahat hareket edemeyeceği için kullanılmamalıdır bilgisi ile çelişmektedir.

Şekil 4.12. Ahmet Cevdet Paşa Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal, 2022)

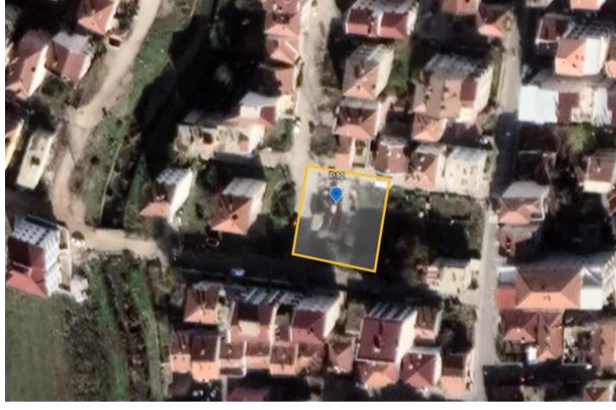
Parkın dahil olduğu Paşa Kafe aracılığıyla alana gelen ziyaretçilerin donatı elemanı ihtiyaçları buradan karşılanabilmektedir. Dış mekanda yer alan çocuk oyun alanında aydınlatma elemanına rastlanılmamıştır.

4.12 Barış Manço Çocuk Oyun Bahçesi (P12)

Barış Manço Çocuk Oyun Bahçesi 150 m² olup, Karakaş mahallesinde yer almaktadır. Bu alan kent genelindeki çocuk oyun alanlarına bakıldığında büyüklük olarak mahalle sakinlerinin kullanımına yeterli büyüklüktedir.

P12
BARIŞ MANÇO P.

Karakaş Mahallesi

Şekil 4.13. Barış Manço Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal, 2022)

Barış Manço Çocuk Oyun Bahçesi, sert zemin ve “geleneksel oyun alanı” ekipmanlarının oturtulduğu kauçuk zemin ile ziyaretçileri karşılamaktadır. Parkın içerisindeki yol 20x10 cm ebatlarındaki beton parke taş ile döşenmiştir. Parke taşı ile kauçuk zemini ayıran bordür taş döşemesi uygulanmıştır. Alanın çevresi ince metal malzemenin elde edilen renkli tellerle çevrelenerek olası tehlikelere karşı sınırlandırılmıştır. Alan çevresine monte edilen bu tel malzemenin yerlerinden çıktığı, sallandığı, kesici ve batıcı etkisinin bulunduğu tespit edilmiştir. Bu alanda gerekli bakım, onarım ve denetlemelerin düzenli olarak yapılmadığı gözlemlenmiştir. Bu durum, (Fanuscu, 1994)’de verilen; oyun ekipmanlarının güvenli ve dayanıklılığında emin olunmalı, kullanımdan doğacak kazaların önlenmesi için uygun

kaplama malzemeleri, köprü geçişleri gibi ek öğelerle sağlanmalıdır bilgisi ve (Phillips, 1996; Demir, 2019)'da verilen; oyun alanlarında emniyet ve bakım kontrolleri için Amerikan CPSC talimatlarına uyulmalı, oyun alanları içindeki ekipmanlar yüzeye sabitlenmeli, metal, ahşap ve plastik gibi malzemelerin bakımları yapılarak, bakım programı günlük, haftalık, aylık olarak yapılmalıdır bilgisi ile çelişmektedir.

Bitkisel tasarımın bulunmadığı park alanında az sayıda *Platanus sp.* (Çınar), *Tilia sp.* (Ihlamur) ağaçlarına rastlanılmıştır. Kamelya ve farklı işlenmiş ahşap malzemedan elde edilen oturma elemanları bulunmaktadır. Çocuklar açısından tehlike arz eden elektrik trafosu, oyun alanının hemen yanında konumlandırılmıştır. Trafo ile oyun sahası arasında herhangi bir engel veya ayırıcı unsur bulunmamaktadır. Sokak lambaları tarafından aydınlanmanın sağlandığı Barış Manço Parkı'nda, parka ait aydınlatma elemanı bulunmamaktadır.

4.13 Bizim Park Saklı Bahçe (P13)

Bizim Park Saklı Bahçe, Bizim Park Cafe işletmesine dahil bir park alanı olup, Karakaş mahallesinde yer almaktadır. Bu alan hem restorana gelen yetişkinlerin çocukları tarafından kullanılabilen hem de dışarıdan gelebilecek ziyaretçiler tarafından kullanıma uygun bir çocuk parkıdır. Sıkıştırılmış bir alanda, herhangi bir peyzaj tasarım örneğine yer vermeden konumlandırıldığı gözlemlenmiştir.

Bu alanda kauçuk zemin üzerine halat, plastik ve metal malzemelerden oluşan “geleneksel oyun alanı” ekipmanları tercih edilmiştir. Parkın dışı 20x10 cm ebatlarındaki parke taş ile döşenmiştir. Tasarıma dayalı bir yapısal tasarım örneğine rastlanılmamıştır.

Merkezi yerleşim noktasında bulunmasından dolayı parkın etrafında oldukça yaşlı ve doğal olan *Pinus pinea* (Fıstık Çamı) ve *Robinia pseudoacacia* (Yalancı Akasya) ağaçları bulunmaktadır. Tasarıma dayalı bir bitkisel tasarım örneğine rastlanılmamıştır.

Şekil 4.14. Bizim Park Saklı Bahçe ve uydu görüntüsü (Orijinal, 2022)

4.14 Halil İbrahim Aktaş Çocuk Hakları Parkı (P14)

Halil İbrahim Aktaş Çocuk Hakları Parkı 2800 m² olup, Karakaş mahallesinde yer almaktadır. Bu alan Edirne yol üzerinde konut arasında yer almaktadır. Parkın girişinde ismini aldığı Halil İbrahim Aktaş'ın anıldığı bir anıt bulunmaktadır. Topoğrafik yapısının elverişli olması sebebiyle istinat duvarlarının da bulunduğu alan içinde, farklı mekanların oluşturulduğu gözlemlenmiştir. Bu durum, (Aklıbaşında vd., 2018)'de verilen; tasarımda alanın doğal yükselti farklılıklarından yararlanılmalıdır bilgisine örnektir.

Şekil 4.15. Halil İbrahim Aktaş Çocuk Hakları Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal, 2022)

Yapısal tasarım yönünden incelendiğinde; kent merkezi genelindeki çocuk oyun alanlarına oranla oldukça zengin bir tasarıma gidilen bir park olduğu gözlemlenmiştir. Konut siteleri arasında ve önünde yer alan Halil İbrahim Aktaş Çocuk Hakları Parkı'nın girişi mekanın tamamını izlettirebilen bir konumdadır. Doğal taş ve podima döşemeleri ile alan içindeki yönlendirici yolların oluşturulduğu görülmektedir. Oyun alanı çocuk güvenliğine uygun olan kauçuk zemin ile kaplanmıştır. Üzerine oturtulan oyun ekipmanları ise plastik ve metal malzemeden oluşmaktadır.

Bitkisel tasarım yönünden incelendiğinde; park alanı içerisinde sert ve yumuşak zemin oranı doğru orantılı olup, serbest oynama ve dinlenme ihtiyaçlarını karşılamaktadır. Geniş yeşil alanların bırakılması park alanında olduğundan daha derin ve geniş bir mekan algısı yaratmaktadır. Çiçek parselleri oluşturularak görsel değeri artırılan parkta, rastlanılan diğer bitki türleri arasında *Robinia pseudoacacia* ‘Umbraculifera’ (Top Akasya), *Thuja orientalis* (Doğu Mazısı), *Abies nordmanniana* (D.Karadeniz Göknaarı), *Viburnum sp.* (Kartopu), *Platanus sp.* (Çınar), *Aesculus hippocastanum* (At Kestanesi), *Photinia x fraseri* (Alev Çalısı), *Juniperus sp.* (Ardıç), *Senecio candicans* (Kül Çiçeği) ve *Rosa sp.* (Gül) yer almaktadır.

Oyun alanını seyrettiren ahşap malzemeden elde edilen oturma bankları ve ihtiyaçların karşılanması amacıyla çöp kutusu gibi yeterli sayıda donatı elemanı yer almaktadır. Parkın geneline bakıldığında aydınlatma elemanlarının alan içinde sıkça kullanıldığı görülmektedir. Yetişkinler tarafından kullanılacak oturma ve dinlenme alanları da üzeri arkatlarla çevrelenmiş yarı örtülü mekan algısı yaratılarak ayrı bir mekan olarak tasarlanmıştır.

4.15 Kozapark (P15)

Kozapark, Kozapark Cafe işletmesine dahil bir park alanı olup, Karakaş mahallesinde yer almaktadır. Bu alan yalnızca restorana gelen yetişkinlerin çocukları tarafından kullanılabilen bir çocuk parkıdır. İşletmede dış mekan kullanılarak çocuk oyun alanına da yer verilmiştir. Cadde üstünden gözlemlenebilen oyun sahası, tel çitlerle çevrelenerek yol ile mekan arasında koruyucu sınır oluşturulmuştur.

Yapısal unsurlar tamamen “geleneksel oyun alanı” özelliğindedir. Oyun ekipmanlarında plastik ve metal malzemelerin kullanıldığı görülmektedir. İşletmenin ziyaret edilmesi halinde kullanılan Kozapark’ın, ağırladığı çocukların eğlence ihtiyaçlarını karşılayabileceği görülmüştür. Renklendirilmiş ahşap çitlerle oyun sahası, işletmenin diğer alanlarından ayrılmıştır.

Bitkisel tasarım açısından; mevcut türlerin bulunduğu ağaç altı bir konumda bulunan Kozapark bitkisel altyapıya sahiptir ancak özgün bir bitkisel tasarıma rastlanılmamıştır. Burada bulunan bitki türleri arasında *Pinus nigra* (Karaçam), *Robinia pseudoacacia* ‘Umbraculifera’ (Top Akasya) ve *Cupressus sempervirens* (Akdeniz Servisi) yer almaktadır.

Şekil 4.16. Kozapark ve uydu görüntüsü (Orijinal, 2022)

4.16 Sırtbağlar Parkı (P16)

Sırtbağlar Parkı 600 m² olup, Karakaş mahallesinde yer almaktadır. Bu alan konut siteleri arasında ve yol üzerinde yer almaktadır. Parkın girişinden itibaren tellerle çevrelenmiş olduğu görülmektedir. Peyzaj tasarım yönünden özellikli bir tasarım örneğine rastlanılmamıştır.

Şekil 4.17. Sirtbağlar Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal, 2022)

Parkın dışı 20x10 cm ebatlarındaki gri renk parke taşı ile döşenmiştir. Bu döşemenin parkın sınırları içindeki sert zeminlere de uygulandığı görülmüştür. Parkın sol tarafında kauçuk zemin ile kaplanan oyun alanında plastik oyun ekipmanları bulunmaktadır. Sağ tarafında ise ahşap ve metal malzeme kullanılarak elde edilen bir adet kamelya ve spor aletlerinin yerleştirildiği görülmektedir. Bu alandaki oyun alanının çocuklar tarafından sıkça ziyaret edildiği tespit edilmiştir. Park içerisindeki oyun elemanlarının bakım ve onarım ihtiyaçlarının giderilmesi gerektiği gözlemlenmiştir. Bu durum; (Tsao, 2002; Ayan ve Memiş, 2012)'de

verilen; oyun ile çocukların gerçek dünyaya hazırlanmasının yanı sıra psikolojik ve fiziksel ihtiyaçları da karşılanmış olur bilgisi ile çelişmektedir.

Park geneline bakıldığında alan içerisinde kişisel ihtiyaçların karşılanabileceği çöp kutusu, aydınlatma elemanı gibi donatı elemanları bulunmamaktadır. Mahalle arası bir konumda yer alan parkın yakınlarında mahalli çöp konteynerlarına da rastlanılmamıştır. Çocukların oyun sırasında, ihtiyaçlarını karşılayamayıp yere çöp atma gibi eylemlerde buldukları gözlemlenmiştir.

Sırtbağlar Parkı'nda bitkisel tasarım yönünden bir örneğe rastlanılmamıştır. Parkın bulunduğu mevki göz önüne alındığında yapılaşmaya oranla bitkisel dokunun eksik olduğu gözlemlenmiştir. Tespiti yapılan *Tilia tomentosa* (Ihlamur) ve *Robinia pseudoacacia* (Yalancı Akasya) bitkileri parkın etrafında az sayıda bulunmaktadır.

4.17 TOKİ Konutları (1.Etap) Parkı (P17)

Eski TOKİ Konutlarına dahil site içinde bulunan bir park alanı olup Karakoç mevki 1. etap TOKİ konutları sınırlarında yer almaktadır. Bu alan yalnızca konut sakinleri ve çocukları tarafından kullanılabilen bir parktır. Konutların merkez veya ortak kullanım noktalarında konumlandırılmıştır. Oyun alanı konutlar arası geçiş yolları üzerinde değil daha sakin ve içeri noktalara yerleştirilerek çocukların güvenliği sağlanmıştır.

Park alanını çevreleyen mekan oluşturucu bir tasarım örneği bulunmamaktadır. Kilit parke taşı ile döşenmiş giriş yolu parkın etrafında da devam etmiştir. Park alanının zemini kauçuk zeminle kaplanmıştır. Oldukça yıpranmış durumda olan kauçuk zeminin tamamen deforme olduğu, alt tabakasına serilen kum zeminin de gerek hava koşulları gerekse kullanım yoğunluğundan kaynaklı olarak dağıldığı görülmektedir. Olası tehlikeler söz konusu olduğunda yaralanma olasılığı oldukça fazladır. Oyun sahasında plastik ve metal malzemelerden elde edilen klasik oyun ekipmanları yer almaktadır. Konutların yerleşim oranları düşünüldüğünde oyun ekipmanlarının yetersiz kaldığı düşünülmektedir. Oyun sahasının yenilenmesi ve bakımlarının yapılması için konut sakinleri tarafından gerekli başvuruların yapıldığı bilgisine ulaşılmıştır. Bu durum (Aklıbaşında vd., 2018)'de verilen; çocukların oyun esnasında yaralanmalarını engellemek için zemin kaplamalarının, oyun aletlerinin ve donatı elemanlarının sürekli olarak bakımı yapılmalıdır ve kırılan, yıpranan parçalar değiştirilmeli; özellikle ahşap birimlerde deforme olarak batıcı hale gelen kısımlar zımparalanmalıdır bilgisi ile çelişmektedir.

Şekil 4.18. TOKİ Konutları (1.Etap) Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal, 2022)

Park alanında tasarıma dayalı bir bitkisel tasarım örneğine rastlanılmamıştır. Yer yer *Platanus sp.* (Çınar) örneklerine yer verilmiştir. Parkın etrafında yeşil alanla kaplı yumuşak zemin bulunmaktadır. Bu alan çocukların serbest oyunlar için kullanabileceği niteliktedir. Park içinde kamelya ve oturma bankı yer almaktadır. Yetişkinler için yetersiz bulunan oturma mekanları, genel anlamda tercih edilmeyip çocuklar tarafından kullanıldığı gözlemlenmiştir. Alanda yeterli sayıda aydınlatma ve çöp kutusu gibi donatı elemanları yer almaktadır.

4.18 TOKİ Konutları (2.Etap) Parkı (P18)

Yeni TOKİ Konutlarına dahil site içinde bulunan bir park alanı olup Karakoç mevki 2. Etap TOKİ konutları sınırlarında yer almaktadır. Yalnızca konut sakinleri ve çocukları tarafından kullanılabilen bir park alanıdır. Konutların merkez veya ortak kullanım noktalarında konumlandırılmıştır. Çocukların güvenliğinin sağlanması amacıyla konutlar arası sakin ve güvenli bir noktaya yerleştirilmiştir.

Şekil 4.19. TOKİ Konutları (2.Etap) Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal, 2022)

Park alanının plastik ve metal malzemelerden elde edilen, renklendirilmiş oyun ekipmanlarından oluştuğu görülmektedir. Bu oyun ekipmanları kauçuk zemin üzerine oturtulmuştur. Ekipmanların, park alanının yeni yapılmasından kaynaklı olarak güvenli ve bakımlı olduğu dikkat çekmektedir. Park alanı giriş yolları ve oyun sahasının etrafı 20x10 cm ebatlarındaki kırmızı ve gri renklerde beton parke taş ile döşenmiştir. Mekanda oturma elemanlarının varlığı söz konusudur. Park alanında gerekli aydınlatma ve çöp ekipmanları da park içerisinde sıkça kullanılmıştır.

Park alanına özgü bitkisel çalışma görülmemektedir. Konut çevresinde yeşil alan olarak bırakılmış ve bitkilendirme yapılmış mekanlar yer almaktadır. Bu mekanlar çocukların serbest oyun oynayacakları alanlar olarak kullanılmaktadır. Bu durum, (Yılmaz ve Bulut, 2002)'de verilen; oyun ekipmanları için ayrılan alan haricinde çocukların serbestçe koşup dolaşabilmeleri için boş alan bırakılmalıdır bilgisine örnektir.

4.19 Pınar Parkı (P19)

Pınar Parkı 490 m² olup, Pınar mahallesinde yer almaktadır. Mahalle geneline bakıldığında çocuk oyun alanlarına ayrılmış öncelikli alanlara çok sayıda rastlanılmamıştır. Bu nedenle oyun ekipmanları bu alanda yetersiz görülmüştür. Bu durum, (Beckwith, 1985; Fanuscu, 1994)'de verilen; kaliteli oyun alanlarının ve oyun malzemelerinin sahip olması gereken özellikler arasından çocukların farklı beceriler kazanmalarını destekleyecek nitelikte olmalıdır bilgisi ile çelişmektedir.

Yapısal tasarım olarak incelendiğinde; Şekil 4.23'de görüldüğü gibi yeşil alandan ayrıştırılarak oluşturulmuş oyun sahasında, kum serilerek yumuşatılmış zemin üzerine plastik, metal ve halat malzemelerden oluşan oyun ekipmanları yer almaktadır. Oyun ekipmanlarının bakım ve onarımlarının yapıldığı gözlemlenmiştir. Park alanında yetişkin ve büyük yaş grubu çocuklar için spor ekipmanlarına yer verilmiştir.

Bitkisel tasarımının olmadığı Pınar Parkı'nın etrafı yeşil alanlarla kaplıdır ve *Platanus sp.* (Çınar), *Robinia pseudoacacia* (Yalancı Akasya) ve *Robinia pseudoacacia* '*Umbraculifera*' (Top Akasya) ağaçları bulunmaktadır.

Park alanında oturma elemanı sayısı 1 adettir. Aydınlatma ve çöp kutusu gibi donatı elemanları bulunmamaktadır. Geç vakitlerde park alanının oldukça karanlık konumda kaldığı

gözlemlenmiştir. Pınar Parkı sınırları içerisinde elektrik trafosu yer almaktadır. Oyun alanı ile trafo arasında herhangi bir koruyucu sınırlandırmaya rastlanılmamıştır.

Şekil 4.20. Pınar Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal, 2022)

4.20 Koşuyolu Caddesi Parkı (P20)

Koşuyolu Caddesi Parkı 400 m²'lik bir alanı kaplamakta olup, Yayla mahallesinde yer almaktadır. Eski yerleşim alanlarından birinde yer alan oyun parkı, Koşuyolu Caddesi üzerinde boş bir araziye uygulanmıştır. Günümüzde faaliyetini gerçekleştiremeyen oyun sahasının oldukça eski ve bakımsız durumda olduğu görülmektedir. İşlek bir yol kenarında bulunmaktadır

ve herhangi bir sınırlayıcı elaman içermemektedir. Mahalle sakinleri tarafından da kullanımı tercih edilmemektedir.

Paslanma, kırılma, yakılma gibi etmenlere maruz kalmış oyun ekipmanlarından oluşan bir alan olduğu görülmektedir. Bitkisel peyzaj yönünden herhangi bir örneğe rastlanılmamıştır.

Şekil 4.21. Koşuyolu Caddesi Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal, 2022)

4.21 Mehmet Akyürek Yayla Parkı (P21)

Mehmet Akyürek Yayla Parkı 2580 m² olup, Yayla mahallesinde yer almaktadır. Kent merkezi geneline bakıldığında büyüklük açısından en büyük üçüncü park olma özelliği

taşımaktadır. Konum itibariyle eski yerleşim alanlarında yer almaktadır. Mahalle arasında, sakin bir muhitte yaşayan kullanıcı kitlesi bulunmaktadır. Aynı zamanda kent parkı işlevi görmektedir ve her yaşta ziyaretçiyi kabul etmektedir. Bu durum, (T.C. Resmi Gazete, 14.06.2014, sayı: 29030)'de verilen; park, çocuk bahçesi, oyun alanı, meydan gibi açık alanların mahalle ve semt ölçeğinde merkezlerle birlikte tasarlanması esastır bilgisine örnektir. Geniş ve dikkat çekici bir giriş tasarımı olan Mehmet Akyürek Yayla Parkı'nın içerisinde küçük oyun alanı oluşturulmuştur.

Şekil 4.22. Mehmet Akyürek Yayla Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal, 2022)

Yapısal tasarım açısından incelendiğinde; kauçuk zemin üzerine ‘‘geleneksel oyun alanları’’nda kullanılan, plastik ve metal malzemelerden elde edilen hazır oyun ekipmanları oturtulmuştur. Oyun alanı ile park alanı zeminleri; kauçuk, doğal taş ve mermer zemin şeklinde ani geçişler yapılarak tasarlanmıştır. Oyun alanının sınırı ise alçak doğal taş duvarla çevrelenmiştir. Bu gibi yapısal detayların kullanıldığı oyun alanlarında olası tehlikelere karşı düşme, kayma ve yaralanmaların meydana geldiği gözlemlenmiştir.

Bitkisel tasarım yönünden; Yayla Parkı oldukça doğal ve yaşlı ağaçlardan oluşan bir mekandır. Çok sayıda bitki içeren parkta, oldukça eski bir *Platanus orientalis* (Çınar) ağacı, çocuk oyun alanının merkezinde tutulmuştur. Bunun yanı sıra parkta *Robinia pseudoacacia* (Yalancı Akasya), *Tilia tomentosa* (Gümüşi Ihlamur), *Aesculus hippocastanum* (At Kestanesi) ağaçları yer almaktadır.

Park genelinde aydınlatma, oturma elemanları, WC, büfe gibi ihtiyaçların karşılanabileceği donatı unsurları da yeterli düzeyde yer almaktadır. Parkın etrafında bulunan konutlar renkli boyanmış ahşap binalardan oluşmaktadır ve nostaljik bir ortam oluşturulduğu gözlemlenmiştir.

5. SONUÇLAR VE DEĞERLENDİRME

Doğal yapının incelenmesi sonucu, Kırklareli ilinde Longoz Ormanları başta olmak üzere çok sayıda dağlık, ormanlık, tabiatı koruma alanları, doğa koruma alanları ve kent parkları yer almaktadır. Doğal güzelliklerinin ve habitat çeşitliliğinin günümüz koşullarında koruma ve kullanma dengesinin uygulanmasına dikkat edilmelidir. Topoğrafik açıdan renkli ve doğal güzelliklere sahip arazilere kurulan çocuk oyun alanları, çocukların fiziksel gelişimlerinin desteklenmesi ve farklı aktivitelerin içerdiği oyun çeşitliliği açısından önem arz etmektedir. 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı'nın (EK-4) incelenmesi üzerine Kırklareli'nin güney ve batı bölgesinde tarımsal niteliği olan ve korunacak alanlar yer almaktadır. Merkez ilçenin kentsel gelişim güzergahı bu yönlerde kısıtlanarak tarım arazilerinin korunması amaçlanmaktadır.

Kültürel yapının incelenmesi sonucu, İstanbul iline yakınlığı ile bilinen Kırklareli, sanayi ve organize sanayi bölgesi yönünden gelişim göstermektedir. Bu durumla doğru orantılı olarak demografik yapısında artış gözlemlenmektedir. Kırklareli ili merkez sınırları içerisinde Kırklareli Üniversitesi'nin yerleşkesinin tamamlanması ve eğitime başlanması ile kentin nüfusundaki artışlar hızlanmıştır. Kentsel gelişimi destekleyen yeni yapılaşmalar da buna bağlı olarak gelişim göstermektedir. Bu gelişmeler, beraberinde çocuk oyun alanları gibi eğlence mekanlarına duyulan ihtiyacın da artmasına neden olmaktadır. Artan nüfus göz önüne alındığında çocuk oyun alanları ihtiyacını karşılamaya yönelik detaylı ve kapsamlı bir çalışmalara rastlanılmamıştır.

Arazi ziyaretleri sırasında yapılan gözlem ve etütler ile çocuk oyun alanlarının etrafında ikamet eden yerel halkla yapılan sözlü görüşmelerden yola çıkarak, her alan için yapısal ve bitkisel peyzaj incelemeleri yapılmış ve yorumlanmıştır. Konu ile ilgili önerilerde bulunulmuştur.

Bademlik Parkı; çocukların birebir temasta olduğu oyun ekipmanlarında paslanma, kırılma ve kesici deformasyonların, sağlık ve güvenlik açısından yeniden onarılması ve değişimlerinin yapılması gerekmektedir. Parkın genelinde oyun sahası yetersiz olup, yapısal ve bitkisel zemin oranının yeniden gözden geçirilmesi ve içinde farklı aktivite içeren mekanların oluşturulması önerilmektedir. Yumuşak zeminin yetersiz olmasından kaynaklı, oyun esnasında herhangi bir düşme, kayma gibi kazaların sonucunda yaralanma düzeyi yüksek orandadır. Etrafındaki alçak duvarlar, tel çitlerle yükseltilerek sınır boyunca çevrelenmiş ve güvenlik

artırılmıştır. 2-2,5 cm çapındaki küremsi meyveleri olan *Platanus sp.* (Çınar) ve sarkık şemsiye formundaki hoş kokulu çiçekleri olan *Tilia sp.*(Ihlamur) gibi bitkilerin, üzerine arı çekmesi ve çocukların yutmaya yeltenmesi sebepleriyle oyun alanlarında kullanılması uygun değildir. Oyun alanı yapılacak araziler seçilirken bu tür unsurlara dikkat edilmelidir. Çap genişliği fazla olan ağaçların altında, oturma alanları oluşturulmuştur, bu durum yaz aylarında serinlik hissi vermesi için sıkça tercih edilmektedir. Donatı elemanları bu alanda yetersiz görülmüş ve artırılması önerilmektedir.

Kasapoğlu Caddesi Parkı; alanda kullanılan ekipmanlar hem çocuk hem yetişkin kullanımına uygun durumdadır. Ancak parkın etrafında konut gelişimi sebebiyle kurulan inşaatlar mevcuttur. Güvenlik ve kontrol seviyesi yüksek tutulmalıdır. Yeşil alan varlığı alan büyüklüğüne oranla yeterli düzeydedir. Bitkisel çalışmaların bu alanda artırılması önerilmektedir. 15-25 m boylanabilen ve bakla tipindeki meyveleri olan *Robinia pseudoacacia* (Beyaz çiçekli Yalancı Akasya), 10-18 cm boyunda açık yeşil renkteki yaprakları ve 2-2.5 cm çapında meyvelere sahip *Platanus occidentalis* (Batı Çınarı), *Tilia tomentosa* (Ihlamur), uzun ve yeşil renkte aşağı sarkık formdaki iğne yapraklı *Cedrus deodora* (Himalaya Sediri), oyun alanı için uygun bitki türleri arasında yer almamaktadır. Orta boylu, kırmızı renkteki yaprakları ile görsel etkisi olan *Prunus ceracifera* (Süs Kirazı) gibi ağaç, ilkbahar mevsiminde açan beyaz renk çiçekleri ile canlı çit oluşturmak için kullanılabilen *Viburnum tinus* (Defne Yapraklı Kartopu) gibi çalılar çocukların ilgisini çekmekle birlikte oyun zevkini artırmaktadır. Pulsu mavimsi yeşil yapraklı ince ve yaygın dallı *Juniperus sabina* (Sabin Ardıcı) gibi yer örtücü bitkiler alerjen ve batıcı olabilmesi sebepleriyle tercih edilen bitki türleri arasında yer almaz. Parkın aydınlatma çalışması yeterli değildir, artırılması ve yeniden tasarlanması önerilmektedir.

Kurtuluş Parkı; park alanı büyüklük açısından yeterli düzeydedir. Kullanılan malzemelerin bakım, onarım ve denetlemeleri yapılmadığı gözlemlenmiştir. Herhangi bir kaza durumunda yaralanmalar olasıdır. Alan büyüklüğü göz önüne alındığında, yerli ve yaşlı bitki türlerinin yer alması sebebiyle, bitkisel tasarımın geliştirilmesi önerilmektedir. Arazi, ağaçlık bir mekan olduğu için gezinti ve gölge altı oturma faaliyetleri için uygundur. Ancak oyun için yeterli ve çeşitli tasarım görülmemiştir. Bu durumda çocuklar oyun sahasında değil, parkın diğer yerlerinde bisiklet binmek, grup oyunları oynamak gibi fiziksel faaliyetleri gerçekleştirebildikleri oyunlar oynamaktadır. Söz konusu parkın arazi yapısı ve topoğrafik yapısının yanlış değerlendirildiği gözlemlenmiştir. Bu durumda ilgili kurum ve kuruluşların bu alanda yapılan peyzaj çalışmalarını yeniden ele alması önerilmektedir.

Arı Kuşu Parkı; konum itibariyle ara sokakta, trafiğe açık ve korumasız bir alanda yer almaktadır. Oyun alanının zemininde güvenlik açısından bir altyapı uygulaması oluşturulmamıştır. Yapılan kauçuk zemin uygulamalarının bakım ve onarım işlemlerinin yapılması gerekmektedir. Oturma alanları oluşturulmamış ve donatı elemanlarına yer verilmemiştir. Küçük bir alana uyarlanan parkın güvenlik seviyesinin artırılması ve kullanılan ekipmanlarının yenilenmesi önerilmektedir. Alanda bitkisel materyallere yer verilmemiştir. Söz konusu parkın genel değerlendirmeler sonucu yetersiz ve bakımsız durumda olduğu gözlemlenmiştir.

Barış Parkı; büyüklük olarak yerleşim oranı ve aynı mevkide birbirine yakın başka çocuk oyun alanlarının da bulunması dikkate alındığından yeterli düzeyde olduğu görülmüştür. Oyun ekipmanlarında paslanma ve kırılma darbeleri mevcuttur. Yapısal ve bitkisel elemanlar kullanılarak, gölge altı oturma alanları oluşturulmasına müsaittir. Dış çevreden ayıran herhangi bir sınırlama elemanının olmaması, güvenlik açısından uygun değildir. Metal, ahşap veya taş duvarlarla çevrelenmesi önerilmektedir. Donatı elemanları her alanda eksiktir. Konumu itibariyle kolay ulaşılabilir ve gözetlenebilir noktadadır. Çok dallı çalı formundaki *Thuja orientalis* (Doğu Mazısı), bu alan için uygun bir tür değildir. *Viburnum sp.* (Kartopu), geniş ve parlak kırmızımsı yapraklara sahip *Photinia x fraseri* (Alev Çalısı) gibi çalı formu bitkiler renkli çiçekleri ile çocukların dikkatini çekebilen ve zararsız unsurlar arasında yer almaktadır. Park alanında özellikli bir bitkisel tasarım örneği bulunmamaktadır. Arazi yapısı yapısal tasarıma uygun olduğu gibi bitkisel tasarım örneklerinin de gerçekleştirilebileceği alt yapıya sahiptir.

Çilek Parkı; büyüklük olarak yerleşim oranı dikkate alındığından yeterli düzeydedir. Ekipmanlar arasından kaydırak, salıncak ve döner kaydırak oldukça eski, bakımsız ve paslanmış, metal ve plastik malzemelerden oluşmaktadır. Gerekli onarım ve kullanılması uygun olmayan ürünlerin değişiminin yapılması önerilmektedir. Park alanının girişinde yer alan elektrik trafosu ve çöp konteynerları çocuk sağlığı açısından tehlike arz etmekte ve kullanılması uygun olmayan materyaller arasındadır.

Karagöz Çocuk Oyun Bahçesi; büyüklük olarak yerleşim oranı dikkate alındığından yeterli düzeyde olduğu görülmüştür. Bitkisel zeminin kullanılmadığı, yalnızca yapısal bir sahadan oluşturulduğu görülmektedir. Bu tür alanlarda sert zeminde kırılmalar yapılarak yeşil alanlar oluşturulabilmektedir. Böylece alanda sert zemini yumuşatma ve hareketlilik katma gibi işlevsel çalışmalarla tampon yeşil dokulara yer verilmelidir. Konumu itibariyle konut siteleri

arasında ve ana yol üstünde yer almasından dolayı oyun alanına gelen ziyaret talebi oldukça yoğundur. Bu durum göz önüne alınarak oyun ekipmanları yetersiz kalmaktadır. Aydınlatma, çöp kutusu ve oturma elemanları gibi donatı ihtiyacı karşılanabilir ancak artırılması gerekmektedir.

Şehit Gökten Özüpek Parkı; büyüklük olarak yerleşim oranı dikkate alındığında yeterli düzeydedir. Oyun alanında kullanılan eğilme, sallanma, kayma, koşma ve benzeri farklı fiziksel faaliyetler ile çocukların bir arada oynayabilecekleri çeşitli grup oyunları gibi sosyal aktiviteler çocukların gelişimleri olumlu yönde etkilenmektedir. Bu alanda tasarıma dayalı bitkisel uygulama örneğine rastlanılmıştır. Yol boyunca sıralanan sarı ve yeşil renklerdeki yapraklarıyla dikkat çeken *Euonymus japonica 'Aurea'* (Altuni Taflan) yönlendirici işlevde kullanılmıştır. Budamaya gelebilen ve çit bitkisi olarak sıkça kullanılan *Cupressocyparis leylandii* (Melez Servi), *Cupressus macrocarpa 'Goldcrest'* (Limoni Servi) gibi çalılar parkın kenarlarındaki sert dokuyu yumuşatarak duvar önlerinde, giriş noktalarının canlandırılması amacıyla da farklı renklerde *Rosa sp.* (Gül) kullanılmıştır. Alanda oturma alanı için ayrı mekanlar oluşturulmuş, aynı zamanda parkın etrafı ahşap malzemeden oluşan doğal görünümlü çitlerle çevrelenerek dış mekandan ayrıştırılmıştır. Böylece güvenlik sınırları oluşturulmuştur.

Uğur Böceği Parkı; büyüklük açısından bulunduğu konum itibarıyla yeterli düzeydedir. Yapısal ve bitkisel zeminin doğru oranda oluşturulmadığı görülmektedir. Oyun ekipmanları yetersiz ve yol ile arasında güvenli bir sınır elemanına rastlanılmamıştır. Dışarıdan gelebilecek tehlikelere karşı sınır elemanına yer verilmesi ve ekipman sayısının artırılması önerilmektedir. Bitkisel yönden tasarımsal bir çalışma bulunmamaktadır. Oyun zeminin tamamı kauçuk malzemeden oluşturulduğu görülmektedir. Bu durum oyun alanlarında monotonluk ve oyun çeşitliliğini kısıtlayıcı etki oluşturmaktadır. Alanda doğal olarak bulunan *Tilia tomentosa* (Ihlamur) üzerine arı ve böcek gibi hayvanları çekmesi sebebiyle çocuklar için tehlike arz etmektedir. Bitkisel dokunun artırılmasıyla açık alandaki boşluk doldurularak uçuşan hayvanların direkt çocuklara yönelmesi engellenebilmektedir.

100. Yıl İzcilik Parkı; bulunduğu konum, yerleşim düzeyi oldukça yüksek bir mekandır. Ziyaret yoğunluğuna oranla kısıtlayıcı bir alan olup yetersiz kalmaktadır. Her yaş grubundan insanların ziyaret edebileceği bir kent parkı olup, oyun sahasının farklı aktiviteler ile geliştirilip, oturma ve dinlenme alanlarının artırılması gerektiği gözlemlenmiştir. Trafikin yoğun olduğu bir yol kenarında yer almaktadır. Alan ile yol arasına, alçak boylu renkli boyanmış demir malzemeden yapılan çitler güvenlik için yeterli değildir. Yol kenarında asimetrik, geometrik

şekillerden oluşan dekoratif yapay duvarlar istenmeyen görüntüleri kapatmak için kullanılmış ve ilgi çekici hale getirilmiştir. Hava kirliliğine dayanıklılığıyla bilinen *Acer platanoides* (Çınar Yapraklı Akçaağaç), geniş taç yaparak gölge oluşturabilen *Aesculus hippocastanum* (At Kestanesi) bu alanın işlevine uygundur. Alan içerisinde kullanılan oturma elemanları ve çöp kutusu yeterli düzeydedir ancak yeterli düzeyde aydınlatma elemanına rastlanılmamıştır.

Ahmet Cevdet Paşa Parkı; kapalı bir mekana gelen ziyaretçilerin çocuklarını hem eğlendirip hem de gözetleyebilmeleri için yeterli düzeydedir. Yerleşimin ve iş gücünün fazla olduğu mevkide yer alması aynı zamanda kent parkı ve dinlenme alanı olarak da tercih edilmesine olanak sağlamaktadır. Bu durum Ahmet Cevdet Paşa Parkı'nı kolay ulaşılabilir kılmaktadır. Parsel bütünlüğüne bakıldığında yapısal ve bitkisel zeminin doğru oranda oluşturulmadığı görülmektedir. Oturma ve dinlenme alanları yeterlidir ancak oyun ekipmanlarının gerekli bakım ve onarımlarının yapılması, yeşil tampon niteliğinde yumuşak zemin oluşturulması gerekmektedir. Meyvelerinin sert zemin üzerine düşmesiyle kaygan bir zemin oluşturması, hareket halindeki çocukların yaralanmalarına sebebiyet vermektedir. *Photinia x fraseri* (Alev Çalısı), canlı çit olarak kullanılmıştır. Dış mekanda yer alan oyun alanında aydınlatma elemanı yetersizdir.

Barış Manço Çocuk Oyun Bahçesi; olası bir kalabalık söz konusu olduğunda, çevre konumlarında bulunan oyun alanları değerlendirilmiş, birbirlerine olan uzaklıklarının çocuklar için uygun olmadığı görülmüştür. Renkli tellerle çevrelenerek olası tehlikelere karşı sınırlandırılmıştır. Ancak alanı çevrelemek için kullanılan bu çitler deforme olmuş ve kesici, baticı gibi zarar verici etkisinin bulunduğu tespit edilmiştir. Bu alanda gerekli bakım, onarım ve denetlemelerin düzenli olarak yapılmadığı bilgisine ulaşılmıştır. Trafo ile oyun sahası arasında herhangi bir engel veya ayırıcı unsur bulunmaması, çocukların güvenliği açısından tehlike arz etmektedir. Oyun alanında aydınlatma çalışmaları yer almamaktadır.

Bizim Park Saklı Bahçe; kafe işletmesine aittir ve hem işletmeye gelen hem de dışarıdaki ziyaretçiler tarafından kullanıma uygun bir çocuk parkıdır. Yapısal ve bitkisel tasarım örneğine rastlanılmamıştır. Sıkıştırılmış bir alanda oluşturulan oyun alanının, geleneksel oyun ekipmanları yerine, etrafındaki boylu ağaçların varlığının kullanılmasıyla kısa parkurlardan oluşan ferah bir mekan olarak tasarlanması önerilmektedir.

Halil İbrahim Aktaş Çocuk Hakları Parkı; topoğrafik yapısının elverişli olması sebebiyle istinat duvarlarının da bulunduğu alan içinde, farklı mekanların oluşturulduğu

gözlemlenmiştir. Yönlendirici yollarda kullanılan podima taşları, doğal ve çocuklar için ilgi çekici olup oyunlarına dahil edebilecekleri bir malzeme türüdür. Yumuşak ve sert zeminin doğru orantılı tasarlanması sonucu serbest oynama ve dinlenme ihtiyaçları karşılanmaktadır. Dış sınırlarda oluşturulan yeşil sahalarda, park alanında daha geniş bir mekan algısı yaratılmaktadır. Oturma ve donatı elemanları yeterli düzeyde kullanılmış, küçük formu türlerle oluşturulan bitkisel uygulamalar alanda estetik ve görsel değeri artırmaktadır.

Kozapark; kafe işletmesine bağlı olan, cadde üstünden gözlemlenebilen ve tel çitlerle çevrelenerek yol ile mekan arasında koruyucu sınır oluşturulmuş bir mekandır. bitkisel altyapıya sahiptir ancak özgün bir bitkisel tasarıma rastlanılmamıştır. Ağaçlık bir alanda kurulan işletmede, çocukların gelişimine destek olan macera ve çağdaş oyun sahası uygulamaları oluşturulabilmektedir.

Sırtbağlar Parkı; park içerisindeki oyun elemanlarının bakım ve onarım ihtiyaçlarının giderilmesi gerektiği gözlemlenmiştir. Çocukların oyun sırasında, ihtiyaçlarını karşılayamayıp yere çöp atma gibi eylemlerde buldukları gözlemlenmiştir. Sırtbağlar Parkı'nda bitkisel tasarım yönünden bir örneğe rastlanılmamıştır. Parkın mevkisi göz önüne alındığında yapılaşmaya oranla bitkisel dokunun eksik olduğu gözlemlenmiştir.

TOKİ Konutları (1.Etap) Parkı; konutlar arası sakin ve içeride kalan bir noktada konumlandırılarak çocukların güvenliği sağlanmıştır. Park alanını çevreleyen mekan oluşturucu uygulama bulunmamaktadır. Olası tehlikeler söz konusu olduğunda yaralanma olasılığı oldukça fazladır. Konutların yerleşim oranları düşünüldüğünde oyun ekipmanlarının yetersiz kaldığı düşünülmektedir. Oyun sahasının yenilenmesi ve bakımlarının yapılması için konut sakinleri tarafından gerekli başvuruların yapıldığı bilgisine ulaşılmıştır. Çocukların serbest oyunlar için kullanabileceği nitelikte yeşil alanlar mevcuttur. Yetişkinler için düzenlenen oturma mekanları oluşturulmamıştır. Piknik masaları ve kamelyalardan oluşan oturma alanları uygulamalarının yapılması önerilmektedir.

TOKİ Konutları (2.Etap) Parkı; Çocukların güvenliği açısından sakin bir noktada konumlandırılmıştır. Park alanının yeni yapılmasından kaynaklı olarak güvenli ve bakımlı durumdadır. Oturma elemanlarının varlığı söz konusudur ancak yeterli sayıda gözlemlenmemiştir. Bu mekanların çocukların serbest oyun oynayacakları alanlar olarak kullanıldığı gözlemlenmiştir.

Pınar Parkı; Mahalle geneline bakıldığında çocuk oyun alanlarına ayrılmış öncelikli alanlara çok sayıda rastlanılmamıştır. Bu nedenle oyun ekipmanları bu alanda yetersiz görülmüştür. Oyun ekipmanlarının bakım ve onarımı yeterli düzeydedir. Oyun alanı ile trafo arasında herhangi bir koruyucu sınırlandırmaya rastlanılmamıştır. Bu tür uyarı gerektiren elemanlar kilitli olarak çevrenmeli ve çocukların erişiminden uzak tutulmalıdır.

Koşuyolu Caddesi Parkı; Günümüzde faaliyetini gerçekleştiremeyen, mahalle sakinleri tarafından da kullanımı tercih edilmeyen bir park alanıdır. Çocuk sağlığı ve güvenliği dikkate alındığında bu alanın tamamen revize edilmesi gerekmektedir. Paslanma, kırılma, yakılma gibi etmenlere maruz kalmış oyun ekipmanlarından oluşan bir alan olduğu görülmektedir. Konum itibariyle düşme ve kayma gibi olası tehlikelere müsait bir alanda yer almaktadır. Çalışma kapsamında olumsuz oyun alanı örnekleri arasındadır.

Mehmet Akyürek Yayla Parkı; Konum itibariyle eski yerleşim alanlarında yer alan bir kent parkıdır. Ancak park içerisinde küçük bir konumda oyun alanı oluşturulmuştur. Parkın geneline bakıldığında daha büyük bir alanda oyun sahası oluşturulması önerilmektedir. Oyun alanının sınırı ise alçak doğal taş duvarla çevrenmiştir. Bu gibi yapısal detayların kullanıldığı oyun alanlarında olası tehlikelere karşı düşme, kayma ve yaralanmaların meydana geldiği gözlemlenmiştir. Parkın etrafındaki binaların renkli boyalı olduğu görülmüş, bu durumun oyun alanı ile birleştirilerek nostaljik bir oyun ortamı oluşturulması önerilmektedir.

Amerika Ulusal Çocuk Oyun Güvenliği Programı (NPPS) tarafından oluşturulan “S.A.F.E”¹ uygulaması ile Kırklareli ili için oyun güvenliğini çevreleyen kritik konulara değinilmiş, bu kriterlerin incelenmesi sonucu alan gözlem formunda olumlu ve olumsuz değerlendirmeler yapılmış, sonuçlar temsili işaretlemelerle Çizelge 5.1’de aktarılmıştır.

Çizelge 5.1. Kırklareli kent merkezi çocuk oyun alanları alan gözlem formu

TASARI M KRİTER LERİ	ÇALIŞMA ALANLARI (PARK NO)																				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Alan büyüklüğü	✓	✓	✓	X	✓	✓	✓	✓	✓	✓	X	X	X	✓	✓	✓	X	X	X	X	✓
Alan kullanımı	X	✓	X	X	✓	X	X	✓	X	X	X	X	X	✓	X	X	X	X	X	X	✓
Bakım ve onarım	X	X	X	X	X	X	✓	✓	✓	✓	X	X	✓	✓	X	X	X	✓	✓	X	✓
Bitki durumu:	X	X	✓	X	X	X	X	✓	X	✓	✓	X	X	✓	✓	X	X	X	X	X	✓
Engelli kullanımı	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	✓
Güvenlik durumu	✓	X	X	X	X	X	✓	✓	X	X	✓	X	X	✓	✓	X	✓	✓	X	X	X
Konum	✓	✓	✓	X	✓	X	✓	✓	✓	✓	✓	X	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	X	✓
Oyun alanı türü	✓	✓	X	X	X	X	X	✓	X	✓	X	X	X	✓	X	X	X	X	X	X	X
Oyun elemanı türü	X	✓	X	X	X	X	X	✓	X	X	X	X	X	✓	X	X	X	X	X	X	X
Topoğrafik durumu	X	✓	✓	X	✓	X	✓	✓	X	✓	X	X	X	✓	✓	✓	✓	✓	✓	X	✓
Yapısal ve bitkisel doku:	X	✓	✓	X	✓	X	X	✓	X	✓	X	X	X	✓	✓	X	X	X	X	X	✓
Yeterlilik	✓	✓	X	X	✓	X	X	✓	X	X	X	X	X	✓	X	✓	X	✓	X	X	X
Zemin durumu	X	X	X	X	X	X	✓	✓	✓	X	X	✓	✓	✓	✓	✓	X	✓	X	X	X
Donatı elemanları	X	X	X	X	X	X	X	✓	X	X	X	X	X	✓	X	X	X	✓	X	X	✓

Kırklareli kent merkezinde peyzaj mimarlığı açısından yapısal ve bitkisel özellikleri yönünden 21 adet park ele alınmıştır. Değerlendirmeye alınan çocuk oyun alanları yakınlarında ve sınırları içinde trafo, doğalgaz ve çöp konteynerlerinin bulunması, bazı yola yakın parklarda yol ile oyun sahası arasında herhangi bir koruma materyalinin olmaması, engelli çocuklar için oluşturulmuş oyun mekanlarının bulunmaması veya oyun sahaları içinde engelli çocukların da kullanımına uygun ekipmanları içermemesi, kent merkezinde yer alan çocuk oyun alanlarının %90'ında görülmüştür. Oyun alanlarında görülen, çocuk sağlığı ve güvenliği açısından zararlı olan ekipman ve donatılar kaldırılmalı, çocuklar oyun alanlarında hiçbir güvenlik sorunu yaşamadan özgürce oynamalıdır. Engelliler için kullanıma uygun ekipman ve oyun tasarımı örneklerine rastlanılmamıştır. Bu durum göz önünde bulundurularak güncel düzenlemeler yapılmalı, mevcut oyun alanlarında tekerlekli sandalyelerin rahat dolaşmasını sağlayacak yol ve mekânlar oluşturulmalıdır. Çalışmaya dahil edilen oyun alanlarından yalnızca konumu itibarıyla daha fazla ziyaretçi tarafından tercih edilen alanların çalışma sistemi, bakım ve onarımlarının yeterli olduğu gözlemlenmiştir.

Bu çalışmaya göre, peyzaj tasarım ilkeleri ile başarı sağlayan alanların, Şehit Gökten Özüpek Parkı ve Halil İbrahim Aktaş Çocuk Hakları Parkı'nın olduğu tespit edilmiştir. Mehmet Akyürek Yayla Parkı'nın sıralamayı takip ettiği bu alanlar hem yapısal hem de bitkisel peyzaj açısından incelenmiş, ziyaret edilmiş ve değerlendirmeye alınmıştır. Söz konusu parkların yapısal peyzaj incelemeleri sonucunda; oturma alanı, oyun alanı, serbest etkinlikler, spor alanı ve gezinti alanları için ayrılan farklı mekanları içerdiği görülmektedir. Farklı döşeme malzemesi kullanılarak mekanlar arası algı ve sınırlamaya gidilmiştir.

Değerlendirme yapılan diğer 18 çocuk oyun alanının tamamı “geleneksel oyun alanı” türünde tasarlanmış, kauçuk veya kum zemin üzerine konumlandırılmıştır. Etrafında veya yakınlarında çöp konteynerleri, elektrik trafoları gibi zararlı donatılar yer almaktadır. Aydınlatma işlevinin sokak lambaları ile yapıldığı gözlemlenmiş, alan yerleştirme tercihleri yol kenarlarından, atıl veya kentsel yapılaşmadan kalan boşluk alanlardan yana kullanılmıştır. Bu durum göz önüne alındığında kent genelinde çocuk oyun alanlarına verilen önemin yetersiz olduğu tespit edilmiştir.

Çocuk oyun alanlarında yapılan bitkisel tasarım değerlendirmeleri sonucunda tasarıma dayalı bitkisel uygulama görülmezken, kent bünyesinde yetişen doğal bitki örtüsüne ait doğal ve yaşlı ağaçların çoğunlukta olduğu görülmektedir. Park alanları bu tür doğal ve ağaçlık alanlarda konumlandırılmıştır. Mevcut bitkisel altyapının korunması tercih edilmiştir. Alan

ziyaretleri esnasında birçok parkta anıt ağaç niteliği de olabilecek yaşlı ağaçlara rastlanılmıştır. Çocuk oyun alanlarında tespit edilen bazı bitkilerin morfolojik özellikleri incelendiğinde çoğu bitkinin çocuklarla bir arada bulunması tehlike arz etmektedir. Mevcuttaki çocuk oyun alanlarının bitkilendirme çalışmaları yapılırken seçilen bitki türlerine dikkat edilmesi gerekmektedir. Aynı zamanda çocuk oyun alanlarının konumlandırılacağı yer seçiminin de bu kriterler doğrultusunda yapılması gerekmektedir. Çalışmaya dahil edilen oyun alanlarında yer seçimi ve kullanıma uygun bitki türleri kriterlerine özen gösterilmediği görülmüştür.

Kentsel gelişimin ve yapılaşmanın hızla arttığı Kırklareli ili kent merkezinin nüfus artış ve göç alma durumu göz önüne alındığında, paralel olarak oyun alanlarına karşı duyulan talep artmaktadır. Ancak bu çalışmaya göre, ihtiyacın karşılanabileceği yeterli sayıda oyun alanı bulunmamaktadır. Çocuk oyun alanları konusunda günümüzde olduğundan daha bilinçli ve doğru planlama kriterleri doğrultusunda tasarlanması, yer seçimi ve konut yakınlıkları dikkate alınarak, topoğrafyanın elveriş durumu ile alan kullanımlarının da doğru yönde kullanıldığı bir peyzaj tasarımına gidilmesi gerekmektedir. Kullanılan oyun ekipmanları tercihen geleneksel oyun ekipmanlarından yana kullanılmıştır. Bunun yanı sıra, çocukların daha çok fiziksel, zihinsel, sosyal ve çevresel gelişimlerini destekleyen, engelli çocuklarla da bir arada oynayabileceği alanların oluşturulması ve yapay malzemeler dışında doğal malzemelerden oluşan, bitkisel ve su gibi unsurların sıkça kullanıldığı, oyun alanında çocuğun kendisini doğal bir ortamda hissedebileceği alan tasarımı fikirleri incelenmeli ve çocukların oyun alanlarından beklediği potansiyelin karşılanması gerekmektedir. Yapılan incelemeler sonucu arazi yapısı elverişli olan sahalarda bu tür bir uygulama görülmemiştir. Oyun alanlarında kullanılan ekipmanlar yalnızca tek tip olup, bakımsız ve çocuk sağlığı açısından güvensiz niteliktedir.

KAYNAKLAR

- Acar, H. (2003). *Çocuk oyun alanlarında kullanıcıların bitki tercihlerinin belirlenmesi üzerine bir araştırma: Trabzon kenti örneği* (Yüksek Lisans Tezi), KTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Trabzon.
- Akdoğan, G. (1972). Beş büyük şehirde çocuk oyun alanları, okul bahçeleri ve spor alanlarının yeterlikleri ve planlama prensipleri üzerinde bir araştırma. *A.Ü. Ziraat Fakültesi yayınları: Sayfa: 522*, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara
- Akgül Gök, Z. (2012). *İlköğretim okul bahçelerinin öğrencilerin tercihleri ve doğa bilinci gelişimini destekleyici yaklaşımlar doğrultusunda tasarımı: Isparta kenti örneği* (Yüksek Lisans Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü
- Aklıbaşında, M. Tırnakçı, A. ve Özhancı, E. (2018). Çocuk oyun alanlarının önemi ve tasarım kriterlerinin Nevşehir kenti örneğinde irdelenmesi, *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi 2018, Araştırma Makalesi, Sayfa 59-71*, (Inonu University Journal of Art and Design ISSN: 1309-9876)
- Akman, Y. Ketenoğlu, O. Kurt, L. Güney, K. Hamzaoğlu, E. ve Tuğ, N. (2007) *Angiospermae (Kapalı Tohumlular)*. Palme Yayıncılık, ISBN: 9944- 341- 21- 5.
- Aksoy, Y ve Akpınar A. (2011). Yeşil alan kullanımı ve yeşil alan gereksinimi üzerine bir araştırma İstanbul ili Fatih ilçesi örneği, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 10 (20) 81-96
- Aksoy, Y. (2011). Çocuk Oyun alanları üzerine bir araştırma; İstanbul, Isparta, Eskişehir, Erzurum, Kayseri, Ankara, Zonguldak ve Trabzon illeri örneği, *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi*, 3(11) 82-106
- Alqudah, Y. M. M. (2003). *Çocuğun gelişiminde oyun alanlarının rolü*, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Semineri, Ankara.
- Anonim, (1998). Kentsel Plânlama Standart Araştırması. T.C. Bayındırlık ve İskân Bakanlığı Yayınları, Ankara, s:193-236.
- Anonim, (2006). Çocuk, oyun ve spor
- Erişim Adresi: <http://www.sporbilim.com/sayfa.asp?mdl=haber¶m=110>
- Anonim (2014): Kırklareli'nin Bitki Örtüsü, sayfasına bağlı olarak Trakya Web Portalı

<https://www.trakyanet.com/trakya/kirklareli/kirklareli/116-cografyasi.html> (Erişim Tarihi: 12.05.2021)

Anonim (2020): Kırklareli'nin Türkiye Konumu ve Kent Merkezi Sınırları

<https://www.lafsozluk.com/2009/04/kirklareli-ilinin-ilceleri-ve-nufus-sayilari.html>
(Erişim Tarihi: 29.04.2021)

Anonim (2020 a): Kırklareli iklimi yıllık periyodu, 1959-2020, MGM Resmi İstatistikler

<https://www.mgm.gov.tr/veridegerlendirme/il-ve-ilceler-istatistik.aspx?k=undefined&m=KIRKLARELI> (Erişim Tarihi: 12.05.2021)

Anonim (2021): Kırklareli Coğrafi Konumu, Kırklareli Belediyesi, Kent ve Kültürel Yapısı

<https://www.kirklareli.bel.tr/sayfalar/5/kent-ve-kultur-tarihi> (Erişim Tarihi: 02.05.2021).

Anonim (2021 a): Kırklareli Topoğrafik, Jeolojik Yapısı, Kırklareli Belediyesi
<https://www.kirklareli.bel.tr/sayfalar/8/fiziki-ve-kulturel-yap> (Erişim Tarihi: 02.05.2021).

Anonim (2021 b). Kırklareli Hidrolojik Özellikleri ve Bitki Örtüsü, Kırklareli İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

<https://kirklareli.ktb.gov.tr/TR-64281/cografya.html> (Erişim Tarihi: 12.05.2021)

Anonim (2021 c). Kırklareli Tarihi Yapısı ve Ekonomik Durumu, sayfasına bağlı olarak

<https://tr.wikipedia.org/wiki/K%C4%B1rklareli#Tarih%C3%A7e> (Erişim Tarihi: 15.05.2021)

Arslan A. ve Dilci T. (2017). Çocuk Oyuncaklarının Çocukların Gelişim Alanlarına Yönelik Etkilerinin Günümüz Bağlamında İncelenmesi (Sivas İli Örnekleme) *Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 7, Sayı:13, Haziran, 2017.

Arslan A. ve Dilci T. (2018). Çocuk Oyunlarının Çocukların Gelişim Alanlarına Yönelik Etkilerinin Geçmiş ve Günümüz Bağlamında İncelenmesi (Sivas İli Örnekleme), *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 28, Sayı: 1, Sayfa: 47-59 (Ocak, 2018)

Arslan Muhacir, E. S. Yavuz Özalp, A. (2016). Planlama ve tasarım süreçleri bağlamında çocuk oyun alanlarına ilişkin temel kalite kriterlerinin belirlenmesi. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, Cilt: 17, Sayı: 2, Sayfa: 220-230.

- Arslan, M., Kiper, T., Erdinç, L., (2000). *3-6 Yaş Grubu Çocuklarının Gelişiminde 'Çocuk Oyun Alanları' Tasarımını Yeri*. Ankara Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Ankara.
- Ayan, S. ve Memiş, U. A. (2012). Erken Çocukluk Döneminde Oyun. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi* 14, 143-149.
- Aydemir S. (2004). *Kentsel Açık ve Yeşil Alanlar "Rekreasyon", Kentsel Alanların Planlanması ve Tasarımı*, 285-337, Trabzon.
- Aydemir, Ş., Aydemir, S.E., Beyazlı, D.Ş., Ökten, N., Öksüz, A.M., Sancar, C., Özyaba, M., Türk, Y.A., (2004). *Kentsel alanların planlanması ve tasarımı*, Akademi Kitabevi, Trabzon.
- Bağlı, M. T. (2004). Oyun, Bilişsel Gelişim ve Toplumsal Dünya: Piaget, Vygotsky ve Sonrası. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Cilt: 37, Sayı: 2, (2004): Sayfa: 137-169 (Çeviri. Nicolopoulou, 1993).
- Bakan, K. ve Konuk, G. (1987). Türkiye'de Kentsel Dış Mekanların Düzenlenmesi. TÜBİTAK Yayınları, Yayın No. U5,106s, Ankara.
- Bal, A. (2005). *Zonguldak kenti yeşil alan sistemindeki çocuk oyun alanlarının durumunun peyzaj mimarlığı ilkeleri açısından irdelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi), Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Bartın
- Başal, H. A. ve Taner, M. (2005). Farklı Sosyoekonomik Düzeylerde Okulöncesi Eğitimi Alan ve Almayan İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Dil Gelişimlerinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması, *Eğitim Fakültesi Dergisi*, XVIII (2), 2005, 395-420
- Beckwith, J. (1985). When children play, Association for Childhood Education International, US.
- Beyaztaş, H. S. (2012). *Mimari Tasarımda Ekolojik Bağlamda Biçim Ve Doğa İlişkisi*. İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı Mimari Tasarım Programı Yüksek Lisans Tezi, 2012
- Beyli, K. N. ve Yeşil, M. (2019). Mahalle Parkları Özelinde Kalite Kriterleri ile Kullanım Potansiyeli Arasındaki İlişkinin İrdelenmesi. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 9(3), 485-497, Kasım 2019. Geliş Tarihi: 05.09.2019 / Düzenleme

Tarihi: 17.10.2019 / Kabul Tarihi: 13.11.2019

- Birol S. Ş. (2021). Dijital oyun kullanımının bireyler üzerindeki olumsuz etkileri, INSAC Academic Developments on Social and Education Sciences, Chapter 17, Sayfa: 369-386, Duvar Kitabevi, Ankara
- Campbell, H. (2013). Landscape and Child Development, Northwood Associates Landscape Architects Ltd., Toronto, 2013.
- Chemberlin, A.O. (1998). *Toplu konut alanları ile kent parkları içerisindeki çocuk oyun alanlarının karşılaştırılması* (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Cohen, U. A.B. Hill, C.G. Lane, T. McGinty and G.T. Moore, Recommendations for Child Play Areas, 6. Baskı, The University Of Wisconsin, Milwaukee, 1999, s.350
- Crowe JE Jr. (1995). Current approaches to the development of vaccines against disease caused by respiratory syncytial virus (RSV) and parainfluenza virus (PIV). A meeting report of the WHO Programme for Vaccine Development. Mar; 13(4) : 415-21
- Cüce, B. ve Ortaçesme, V. (2020). Kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik. *Peyzaj - Eğitim, Bilim, Kültür ve Sanat Dergisi* 2/2 (2020) 65-77. Akdeniz Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Antalya.
- Czakczynska-Podolska, M. (2014). The impact of playground spatial features on children's play and activity forms: An evaluation of contemporary playgrounds' play and social value. *Journal of Environmental Psychology* 38: 132-142
- Çay, R. D. (2006). *Çocuk oyun alanlarının iç mekân ve yakın çevrede oluşumu* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çelik, F. (2018). Kentsel açık-yeşil alanlarda güvenlik, *Kent Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 23, Sayı: 9, Yıl: 2018-1, Sayfa: 58-94. Geliş Tarihi: 01.09.2017. Kabul Tarihi: 12.3.2018. <http://idealkentdergisi.com>
- Çetin, G. (2003). *Üsküdar ilçesi'ndeki çocuk oyun alanlarının yeterlilik ve kalite açısından incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çetinkaya, G. ve Uzun O. (2014). Peyzaj planlama. İstanbul: *Birsen Yayınevi*.

- Çevre Durum Raporu, 2014 (2015). Kırklareli Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, ÇED, İzin ve Denetim Şube Müdürlüğü, 2015
- Çevre Durum Raporu, 2016 (2017). Kırklareli Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, ÇED, İzin ve Denetim Şube Müdürlüğü, 2017
- Çevre Durum Raporu, 2019 (2020). Kırklareli Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, ÇED, İzin ve Denetim Şube Müdürlüğü, 2020
- Çulha, K. (2013). *Kırklareli kent merkezi açık yeşil alanlarının nitelik ve nicelik açısından irdelenmesi*, Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Edirne.
- Dalgıç, G. ve Güler, N. (2015). *Trakya'nın Odunsu Bitkileri (Ağaç ve Çalılar)*. Pelikan Yayıncılık, Ankara
- Demir, B. (2019). *Çocuk oyun alanları ve rekreatif alanların kullanıcıları açısından değerlendirilmesi; Çankırı ili örneği* (Yüksek Lisans Tezi), Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi Anabilim Dalı, Kırıkkale.
- Deretarla, Gül E. (2012). Ailelerin çocuk bahçelerine ve çocuk bahçelerindeki materyallere bakış açılarının değerlendirilmesi. *ÇÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 3: 261-274
- Dikmen, Ç. B. ve Gültekin, A. B. (2009). Çocuk oyun alanları ve oyun araçlarının tasarım ölçütlerinin irdelenmesi.
- Dinç, H. (1993). *Çocuk oyun işlevi ve öğeleri* (Yüksek Lisans Tezi), Yıldız Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Fakültesi, Peyzaj Planlama Bölümü, İstanbul.
- Doğan, A. (2011). *Kırklareli ili Pehlivan köyü ilçesi Yeşilpınar köyü doğal çayır vejetasyonunda farklı biçim zamanlarının verim potansiyeli ve bazı besin elementlerine etkisi*, (Yüksek Lisans Tezi), Namık Kemal Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Tekirdağ.
- Duman G. ve Koçak N. (2013). Çocuk oyun alanlarının biçimsel özellikleri açısından değerlendirilmesi (Konya ili örneği), *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Kış 2013, 11(1), 64-81
- Dwyer, J.F., McPherson, E.G., Schroeder, H.W., Rowntree, R.A., 1992. Assessing the benefits and costs of the urban forest . *Journal of Arboriculture*, 18(5)
- Ekici, B. ve Korkut, A. B. (2019). Investigation of The Existing Use of Campus Plants: The

Case of Namık Kemal University (N.K.U.). *Journal of Bartın Faculty of Forestry*, 2019, 21 (2):292-304.

Eminağaoğlu, Z. ve Yavuz, A. (2010). *Kentsel yeşil alanların planlanması ve tasarımını etkileyen faktörler: Artvin ili örneği*, III. Ulusal Karadeniz Ormancılık Kongresi 20-22 Mayıs 2010 Cilt: IV Sayfa: 1536-1547

Ergin, B. (2019). *Çocuk oyun alanlarında, doğa ve doğal materyalin oyun amaçlı kullanım değerinin saptanması* (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, İstanbul.

Fanuscu, M. (1994). Çocuk oyun alanları, *İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi*, Seri B, 41, 1-2

Gheshlagh Sofla, N. (2019). *Çocuk oyun alanlarında yeni arayışlar; Erzurum kenti örneği* (Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Erzurum.

Gökşen, C. (2014). Oyunların çocukların gelişimine katkıları ve Gaziantep çocuk oyunları, *A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi (TAED)* 52. Erzurum, Sayfa: 229-259, 2014,

Güneş, S. (1995). *Ankara kenti çocuk oyun alanları elemanlarının irdelenmesi üzerine bir araştırma* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Ankara

Güngör, S. ve Oğuzhanoglu, Z. (2019). Konya ili kulu ilçesindeki çocuk oyun alanlarının peyzaj mimarlığı meslek disiplini açısından değerlendirilmesi, *Türk Tarım – Gıda Bilim ve Teknoloji Dergisi (Turkish Journal of Agriculture - Food Science and Technology)*, 7(sp3): 83-88, 2019, Araştırma Makalesi

Gür, Ş. Ö. (2002), *Çocuk mekanları, Mas Matbaacılık*, 1. Baskı, İstanbul

Gürsu, Z. Ş. (2015). *Kırklareli ili buğday ekim alanlarında görülen önemli yabancı ot türleri, yoğunlukları ve rastlanma sıklıklarının belirlenmesi*, (Yüksek Lisans Tezi), Namık Kemal Üniversitesi, Fen Bilimleri Üniversitesi, Bitki Koruma Anabilim Dalı, Tekirdağ.

Hart, R. (1979). *Children's experience of place*. Irvington, New York

- Herrington, S., Lesmeister, C., Nicholls, J., Stefiuk, K., (2010). *An Informational Guide to young Children's Outdoor Play Spaces*, 59p. Consortium for Health, Intervention, Learning and Development (CHILD).
- Heseltine, P. Holborn, J. (1987) "Playgrounds", *The Planning, Design and Construction of Play Environments*, 1987, Page:11.
- Hudson, S.D. and Thompson, D. (2001). Are Playgrounds Still Viable in the 21 st Century?. *Parks and Recreation*, 36, 4, 54-62.
- Isenberg, J. P. and Jalongo, M. R. (1997). *Creative expression and play in early childhood*. London: Prentice-Hall International Limited.
- İkizler H.C. (1993). Sporda Başarının Psikolojisi. Genişletilmiş 2. Baskı, Alfa Basım Yayım Dağıtım, Sayfa:24, İstanbul 1993.
- İslim Şarvan, G. (2019). *Çocuk oyun alanlarında güvenlik üzerine bir araştırma* (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, İstanbul.
- Jongeneel, D. Withagen, R. Zaal FTJM (2015) Do children create standardized playgrounds? A study on the gap-crossing affordances of jumping. *Stones Journal of Environmental Psychology* 44: 45–52
- Kaya, M. E. ve Erdem, N. (2016). Bir Peyzaj Keşfi Olarak Çocuk Oyun Alanı. *Plant Dergisi*. Sayı: 21 sayfa: 266-280. 2016
- Kayar, P. (2008). *Van'ın geleneksel çocuk oyunları ve bu oyunların eğitsel yönden incelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Van.
- Keleş, R. (1998). Kentbilim terimleri sözlüğü. *İmge Kitabevi*, Ankara.
- Kısakürek, Ş. ve Yılmaz, M. B., (2019). Çocuk oyun alanlarında güvenlik: Hatay Antakya örneği, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 22(3)-22(3), 2019 Araştırma Makalesi
- Koçan, N. (2012). Çocuk oyun alanlarının yeterliliği üzerine bir araştırma: Uşak kenti Kemalöz mahallesi örneği, *Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 28(4): Sayfa 315-321
- Koçyiğit, S., Tuğluk, M. N. ve Kök, M. (2007). *Çocuğun gelişim sürecinde eğitsel bir etkinlik*

olarak oyun. Atatürk Üniversitesi K.K. Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Yıl: 2007 Sayı: 16

- Kurt, G. (2016). *Kırklareli ili lüleburgaz ilçesi doğal mera vejetasyonunun botanik kompozisyonu ve verim potansiyelleri, değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi), Namık Kemal Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Tarla Bitkileri Anabilim Dalı, Tekirdağ.
- Kuş, C. (2001). *Ankara kenti Yenimahalle ilçesi'nde okul bahçeleri üzerine bir araştırma* (Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara
- Kuşuluoğlu, D. D. (2013). *İstanbul Kadıköy ilçesindeki çocuk oyun alanlarının nitel ve nicel açıdan değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 144s, İstanbul.
- Makhzoumi, J. ve Pungetti, G. (1999). *Ecological Landscape Design and Planning. Taylor and Francis Publishing House.*
- Maslow, A. H. (1943). A Theory of Human Motivation, *Psychological Review*, 50, 370-396.
- Metin, H. Ç. ve Atalı, L. (2016). Mahalle ölçeğinde çocuk parklarının incelenmesi “Kartepi ilçesi örneği”. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*. Kocaeli Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Kocaeli. Gönderi Tarihi: 24.12.2016, Kabul Tarihi: 30.12.2016, Online Yayın Tarihi: 30.12.2016
- Mlynarz, D.T. (2005). *Integrating industrial legacy into contemporary urban park design: an exploratory study*, Guelph University Department of Landscape Architecture, Master Thesis.
- Moore (1982)
- Moore, R. C. (1986). *Childhood's domain: Play and space in child development*. Croom Helm, London
- Moore, R. C. (1993). *Plants for Play*, MIG Communications, United States of America, 1993.
- Nicolopoulou, A. (1993). *Oyun, Bilişsel Gelişim ve Toplumsal Dünya: Piaget, Vygotsky ve Sonrası*. Trc. Melike Türkan Bağlı (2004). *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt: 37, Sayı: 2, (2004): Sayfa: 137-169*

- Nicolopoulou, A. (1993). Play, cognitive development, and the social world: Piaget, Vygotsky and beyond. *Human Development*, 36(1), 1-23.
- Oksal, A. (2004). Kuşaklararası oyun: yetişkin ve çocuk kültürü arasında bir köprü. Türkiye’de çocuk oyunları: araştırmalar içinde. (s. 102-106). Ankara: Kök Yayıncılık.
- Onay, B. ve Kuş Şahin, C. (2019). Kentsel Rekreasyon Kapsamında Çocuk Oyun Alanlarında Güvenlik: Isparta Ayazmana ve Gökçay Mesireliği Örneği. *Kent Akademisi- Kent Kültürü ve Yönetimi Hakemli Elektronik Dergi* | Cilt: 12 Sayı: 3, Güz 2019
- Oral Demir, D. (2010). *Kasatura Körfezi İle Çevresinin (Kırklareli-Tekirdağ-İstanbul) Flora Ve Vejetasyonu*, (Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Orman Mühendisliği Anabilim Dalı, Orman Botaniği Programı, İstanbul.
- Önder, S. ve Polat, A. T. (2012). *Kentsel açık-yeşil alanların kent yaşamındaki yeri ve önemi. Kentsel Peyzaj Alanlarının Oluşumu ve Bakım Esasları Semineri*, Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 19.05.2012, Konya
- Özbilen, A., (1991). *Kent içi Açık Alanlar ve Dağılımı, Tarihi Eserler ve Gelişen Yeni Yapılaşma*. K.T.Ü. Orman Fakültesi, Genel Yayın No:155, F.Y.N: 17, Trabzon, 1991.
- Özcan, K. (2000). *Kırıkkale kenti mevcut alan kullanım kararları ve açık-yeşil alan verilerinin değerlendirilmesi üzerine bir araştırma* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, S:4
- Özer A. Gürkan A.C. Ramazanoğlu, M.O. (2006). Oyunun çocuk gelişimi üzerine etkileri. *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları*.
- Özgür, H. (2000) *İlkokul dönemindeki çocukların oyun araçlarına olan ilgileri* (Yüksek Lisans Tezi), Ege Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, İzmir.
- Özkasap Çakar, H. (2003). *Bornova'nın çocuk oyun alanlarının peyzaj mimarlığı yönünden etüdü ve daha uygun koşulların oluşturulmasına yönelik bir araştırma* (Yüksek Lisans Tezi), Ege Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı, Bornova İzmir.
- Öztan, Y. (1968). Ankara Şehri ve Çevresi Yeşil Saha Sisteminin Peyzaj Mimarisi Prensipleri Etüd ve Tayini, *Ankara Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Yayınları*, No: 344 A.Ü. Basımevi, Ankara.

- Öztan, Y. (2004). Kent Planlamasında “Açık ve Yeşil Alan Sistemi” Açısından Vadiler ve Akarsular; Ülkemizdeki Uygulamalar; İmrahor Vadisi (Ankara) İçin Bir Öneri. TMMOB Peyzaj Mimarları Odası, Peyzaj Mimarlığı II. Kongresi Bildiriler Kitabı, Sayfa 232-243, Ankara.
- Öztürk, O. (2016). *Kırklareli İli Lüleburgaz İlçesi Sakızköy Doğal Mera Vejetasyonunda Toprak Nemi ve Sıcaklığı İle Bitki Örtüsü Arasındaki İlişkileri* (Yüksek Lisans Tezi), Namık Kemal Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Tarla Bitkileri Ana Bilim Dalı, Tekirdağ.
- Öztürk, S. ve Özdemir, Z. (2013). Kentsel Açık ve Yeşil Alanların Yaşam Kalitesine Etkisi “Kastamonu Örneği”. *Kastamonu Üniversitesi, Orman Fakültesi Dergisi*, 2013, 13 (1): 109-116. Geliş tarihi: 08.01.2013
- Özyılmaz Küçükyağcı, P. Atasayan Ö. ve Özdal Oktay S. (2015). Çocuk oyun alanı tasarımlarında sürdürülebilirlik, 2. *Uluslararası Sürdürülebilir Binalar Sempozyumu*, 28-30 Mayıs 2015, Ankara
- Parde, M. (2005). *Creating for early childhood facilities, Community Investment Collaborative For Kids Resource Guide*
- Pehlivan, H. (2005). *Oyun ve öğrenme*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Pekin Timur, U., Erzin, P. E., Aytaş, İ. ve Timur, Ö. B. (2018). Çocuk oyun alanlarında çocuk-oyun-doğa bütünleşmesi için tasarım önerileri. *ISUEP 2018 Uluslararası Kentleşme ve Çevre Sorunları Sempozyumu: Değişim/Dönüşüm/Özgünlük*. 28-30 Haziran 2018. Tam metin bildiri kitabı, Cilt: 3. Anadolu Üniversitesi, ESKİŞEHİR.
- Phillips, L.E. (1996). *Parks, design and management*, McGraw-Hill Press, New York
- Solomon, S. G. (2014). *The science of play: How to build playgrounds that enhance children's development*. University Press of New England, Lebanon
- Sürmen, A. (1998). *Çocuk Psikolojisi ve Çocuk Oyun Alanı Düzenleme Prensipleri Arasındaki İlişkiler*. ZKÜ Bartın Orman Fakültesi Bitirme Tezi, Bartın.
- Symonds, W.D., Chelimsky, S.V. (1958) *The Tree Identification Book*, William Morrow and Company, New York, 272 pp.
- Symonds, W.D., Merwin A.W. (1963) *The Shrub Identification Book*, William Morrow and Company, New York, 379 pp.

- Şişman, E. E. ve Gültürk, P. (2011). İlköğretim okul bahçelerinin peyzaj planlama ve tasarım ilkeleri açısından incelenmesi: Tekirdağ örneği, *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*,8(3), Sayfa: 53-60, Namık Kemal Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü.
- Şişman, E. E. ve Özyavuz, M. (2010). Çocuk oyun alanlarının dağılımı ve kullanım yeterliliği Tekirdağ örneği, *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 13-22.
- T.C. Kırklareli Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü ÇED İzin ve Denetim Şube Müdürlüğü. *Kırklareli İli 2019 Yılı Çevre Durum Raporu*. Kırklareli-2020
- Taştepe, T., Başbay, A. M. ve Yazıcı, Z. (2016). Kent Merkezlerindeki Ekolojik Temelli Oyun Alanlarının Mekansal Açından İncelenmesi: Ankara-Antalya Örneği, *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi* 13 (02), (Geliş Tarihi: 24.10.2015. Kabul Tarihi: 24.12.2015).
- Tekkaya, E. (2001). Tasarlanmış çocuk hakları, Ankara çocuk oyun alanları, *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı:151, Ankara.
- Titman, W. (1994). Special places; special people: The hidden curriculum of school grounds. UK: World Wide Fund For Nature/Learning through Landscapes.
- Tören, A. (2011). Erzincan'dan derlenen çocuk oyunlarının çocuk eğitimindeki yeri. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Erzincan.
- Tsao, . T. (2002). The Three Phases of Arendt's Theory of Totalitarianism, *Sosyal Araştırma: An International Quarterly*, 69 (2) Sayfa: 579-619, 2002.
- Tuncor F. R. (2000). Eğitici Çocuk Oyunları. Esin Yayınları, Sayfa:5, İstanbul 2000.
- Turgut, H. ve Yılmaz, S. (2010). *Ekolojik temelli çocuk oyun alanlarının oluşturulması*, III. Ulusal Karadeniz Ormancılık Kongresi 20-22 Mayıs 2010 Cilt: IV Sayfa: 1618-1630
- Turner, W. R., Nakamura, T. ve Dinetti, M., (2004). Global urbanization and the separation of humans from nature. *Bioscience*, 54(6), 585-590.
- TÜİK, (2020): Kırklareli Nüfus Grafiği (1959-2020)
<https://www.nufusu.com/il/kirklareli-nufusu> (Erişim Tarihi: 15.05.2021)
- TÜİK, (2021): Kırklareli Nüfus Yoğunluğu, Türkiye İstatistik Kurumu Resmi İstatistikler

<https://cip.tuik.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 15.05.2021)

- Türkan, E. (2009). *Balıkesir kenti çocuk oyun alanlarının irdelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Uğurlu, B. (2019). *Sakin şehir (cittaslow) kavramının kentsel tasarıma etkisine yönelik bir araştırma: Vize – Kırklareli*, (Yüksek Lisans Tezi), Trakya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, Edirne.
- Ulaş, M. ve Ayan, S. (2016). Çocuk oyun alanları değerlendirme ölçeği: geçerlik-güvenirlik çalışması, *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 2016: 11(2), Sayfa 10-24
- Ulubaş, N. (1997). *Farklı konut bölgelerinde çocuk oyun alanlarının kullanıcılarca algılanması ve değerlendirilmesi*, (Yüksek Lisans Tezi), İ.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Uluğ, H. (2007). *Kuzey Adana'daki çocuk oyun alanlarının bitki seçimi yönünden irdelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi), Çukurova Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı, Adana.
- UNICEF (2004), Çocuk Hakları Bildirgesi, UNICEF Türkiye Temsilciliği, 2004
- https://www.unicef.org/public/uploads/files/UNICEF_CocukHaklarinaDairSozlesme.pdf (Erişim Tarihi: 24.05.2021)
- Uz, Ö., ve Çubuk, A., (2005). *Eskişehir İli Kent Merkezine Ait Yeşil Alanların CBS Yöntemleri Kullanarak Saptanabilirliğinin İncelenmesi*, 2. Mühendislik Ölçümleri Sempozyumu, İstanbul, 402-412, Kasım 23- 25, 2005.
- Uzun, G. (1990). *Kentsel rekreasyon alanlarının planlanması*. Çukurova Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Ders Kitabı, No: 48. Adana.
- Ünal, M. (2009). Çocuk Gelişiminde Oyun Alanlarının Yeri ve Önemi. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt. 10, Sayı.2.
- Vergeront, J. (1994). Places and Spaces for Preschool and Primar, The Office of Community Services, Madison, Wisconsin, 1994, s. 4-10
- Vicki, L., Stoklin, M. (2004). Çocukların sevdiği oyun alanları yaratmak, <https://www.whitehutchinson.com/children/articles/playgrndkidslove.shtml>

- Ward Thompson, C. (2013). Activity, exercise and the planning and design of outdoor spaces. *Journal of Environmental Psychology* 34: 79-96
- White, R. ve Stoecklin, V. (1998). Children's outdoor play & learning environments: Returning to nature.
- Woolley, H. ve Lowe, A. (2015). Exploring the Relationship between Design Approach and Play Value of Outdoor Play Spaces. *Landscape Research*, 38(1), 53-74
- Yazar, A. (2013). Çocuk ve Oyun: Oyunları Derleme 2, Atatürk Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları, 2013
- Yılmaz, S. ve Bulut, Z. (2002). Kentsel mekanlarda çocuk oyun alanları planlama ve tasarım ilkeleri, *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi* 33 (3), Sayfa 345-351, 2002, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Erzurum
- Yılmaz, Ş. (2010). *Çocuk oyun alanlarının ilköğretim çağındaki kullanıcılarca değerlendirilmesi ve tasarım ilkelerinin belirlenmesi* (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
- Yiğit, R. (1995). Hastanede yatan çocuk için oyunun önemi. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 2(2):18-24
- Yönez, E. (2017). *Çocuk parklarında tasarım ve güvenlik*. (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İnşaat Mühendisliği Anabilim Dalı, Yapı İşletmesi Lisansüstü Programı
- Yucesu, Ö. (2015). *Kırklareli ili merkez ilçe açık ve yeşil alan sisteminin saptanması ve peyzaj planlama ilkeleri açısından incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi), Namık Kemal Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı, Tekirdağ
- Yücel, G. (2005). Çocuk oyun alanlarının tasarımı. *İ.Ü Orman Fakültesi Dergisi*: B, Cilt 55 (2), 99-100.

İNTERNET KAYNAKLARI

URL-1:<<https://www.unicef.org/turkey/%C3%A7ocuk-haklar%C4%B1na-dair-s%C3%B6zle%C5%9Fme>> (UNICEF), Erişim tarihi: 15.03.2022

URL-2:< <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/06/20140614-2.htm>>, Erişim Tarihi:
18.05.2022

URL-3:<https://www.google.com/url?sa=i&url=http%3A%2F%2Fsurdurulebilir-mimari.blogspot.com%2F2012%2F11%2Fyagmur-suyu-yakalayan-cocuk-oyun.html&psig=A0vVaw2XNaJTDkQJuWg_s3uBAZg6&ust=1651153423312000&source=images&cd=vfe&ved=0CAwQjRxqFwoTCPi2tI2wtPcCFQAAAAAdAAAAABAD>, Erişim tarihi: 26.04.2022

URL-4:
<<https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fdivisare.com%2Fprojects%2F178950-erect-architecture-david-grandorge-kilburn-grange-park&psig=A0vVaw1b-v2ZD7l0iDhTm4dC0fw9&ust=1651153535852000&source=images&cd=vfe&ved=0CAwQjRxqFwoTCNjgg7GwtPcCFQAAAAAdAAAAABAD>>, Erişim tarihi: 26.04.2022

URL-5:<<https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fpeyzax.com%2Fcocuk-oyun-alani-tasarim-kriterleri%2F&psig=A0vVaw1Rj-3DxoHao30nkQQUnCOu&ust=1651153661947000&source=images&cd=vfe&ved=0CAwQjRxqFwoTCJCA8e2wtPcCFQAAAAAdAAAAABAI>>, Erişim tarihi: 26.04.2022

URL-6: <<https://www.archdaily.com/796396/play-landscape-be-mine-carve-plus-omgeving>>, Erişim Tarihi: 23.04.2020

URL-7: <<http://livedan330.com/2015/05/11/diy-concrete-pavers-for-your-garden/>>, Erişim Tarihi: 23.04.2020

URL-8:
<https://www.pinterest.cl/pin/308074430763930752/?nic_v1=1a6Aoe4qflNljJtihX%2FkJEtWJNlw3cPX%2F4iF5vwM8FnQ7wOjSZb%2Fz1IG759r2moOJD>, Erişim Tarihi:
12.06.2020

URL-9: <<https://handsonaswegrow.com/nature-suncatcher-wind-chimes/>>, Erişim Tarihi:
23.04.2020

URL-10:
<https://www.pinterest.at/pin/439523244886013652/?nic_v1=1arfmR9bRdNIH6%2FBXVZ>

97u3OLR0IJIhQC2fWjpt1P%2FOPjwAXNLeB2LVcUWa4NZ8KpcU>, Alındığı Tarih:
12.06.2020>, Erişim Tarihi: 12.06.2020

URL-11:

<

<https://www.pinterest.at/pin/439523244886013652/?nic_vl=1arfmR9bRdNIH6%2BXVZ
97u3OLR0IJIhQC2fWjpt1P%2FOPjwAXNLeB2LVcUWa4NZ8KpcU>, Erişim Tarihi:
12.06.2020

URL-12:

<https://www.pinterest.ph/pin/350928995942216368/?amp_client_id=CLIENT_ID()&m
web_unauth_id=%7B%7Bdefault.session%7D%7D& url=https%3A%2F%2Fwww.pinter
est.ph%2Famp%2Fpin%2F350928995942216368%2F&from_amp_pin_page=true&nic_v
l=1akLv2nG36%2FPQ43cWW0oFXo1q%2Ber1VCNa9OahNeyjLhE58J65dYf3EInBjDw0
iGyOX>, Erişim Tarihi: 12.06.2020

URL-13:

<https://tr.pinterest.com/pin/648307308847355122/?nic_vl=1awZ8dUU1SEAonhErN%2
F8CJWvxvnLKGP3Y%2BKuC6ZkXIVOM55eLMYYBRZE%2Ff8qdSgYSq>, Erişim Tarihi:
23.04.2020

**EK-1. KIRKLARELİ BELEDİYESİ PARK VE BAHÇELER MÜDÜRLÜĞÜ
SORUMLULUĞUNDAKİ PARK VE ÇOCUK OYUN ALANLARI**

Sıra No	Çocuk Parkı Adı	m²	Çocuk Parkının Bulunduğu Mahalle
1	Badem Park ve Çocuk O. A	1000m ²	Bademlik Mah. Yavuz yanı 1.Sok. No:2
2	Bademlik Parkı ve Ç.O.A	1400m ²	Bademlik Mah. Şt.Er M.Kalenci Cd.No:34
3	Çam Park ve Ç. O. A.	1698m ²	Bademlik Mah. Drama Cad. No:40
4	Kurtuluş Parkı ve Ç.O.A.	4500m ²	Bademlik Mah. 392.Sok. No:2,Sessiz Kuru
5	Naim Süleymanoğlu Parkı	1500m ²	Bademlik Mah. 274. Sokak No:1
6	Uçan Balon Parkı	1122m ²	Bademlik Mah. Çetin Emeç sok. No:5
7	Adile Naşit Parkı ve Ç.O.A.	1470m ²	Cumhuriyet Mh. 91. Sk. No:2
8	Gökkuşuğu Park ve Ç.O.A.	2500m ²	Cumhuriyet Mah. 88. Sokak No:4
9	Mimosa Parkı ve Ç. O. A.	210 m ²	Cumhuriyet Mah. 88. Sok. No:4
10	Arslan Kral Parkı ve Ç.O. A	1474m ²	İstasyon Mah. 4. Gül sokak No:7
11	Aşık Veysel Parkı ve Ç.O.A. (Engelliler Parkı)	1550m ²	İstasyon Mah.Sungurbey 2. Sok. No:9/2
12	Bey Park ve Ç. Oyun Alanı	1600m ²	İstasyon Mah. 1. Beykent Sok. No:11
13	Defne Park ve Ç. O. A.	1180m ²	İstasyon Mahallesi 9.Yurt Sok. No:4
14	İstasyon Parkı ve Ç. O. A.	700 m ²	İstasyon Altı Mah. 1181. Sokak No:2
15	Şehit Anıl Yalap Parkı	2000m ²	İstasyon Mah.
16	Yeşil Park ve Çocuk O. A.	1223m ²	İstasyon Mah. 4. Yeşil sok. No:7
17	Arı Kuşu Parkı ve Ç. O. A.	377 m ²	Karacaibrahim Mah. 680. Sokak No:6
18	Barış Parkı ve Çocuk O. A	911 m ²	K.İbrahim Mh. M. Aksoy Cad. No:4
19	Çilek Park ve Ç. O. A.	2600m ²	Karacaibrahim mah.693. Sokak No:1
20	Siteler Parkı ve Ç. O. A.	1323m ²	K.İbrahim Mah. 689. Sok. No:1
21	Şht.Göktan Özüpek Parkı	1260m ²	Karacaibrahim Mah. Fatih Cad.
22	Uğur Böceği Parkı	571 m ²	Karacaibrahim Mah Fatih Cad. No:21

23	Karahıdır 4 Bacak Anıtı P.	5000m ²	Karahıdır Mahallesi Edirne Cad. No:135
24	Kiraz Park ve Ç. O. A.	1500m ²	Karahıdır Mahallesi 1004. Sokak
25	H.İ. Aktaş Çocuk Hakları P.	2800m ²	Karakaş Mah. Sırtbağlar Cad. No:10
26	Kardelen Park ve Ç. O. A.	750 m ²	Karakaş Mah. 2. Şifa Geçidi No:3
27	Yeşil Elma Parkı	500 m ²	Karakaş Mah. 743. Sokak No:2
28	Ateşböceği Çocuk Parkı	1100m ²	Kocahıdır Mahallesi Güneş Sokak No:1
29	Küçük Kalpler P. ve Ç.O.A.	667 m ²	Pınar Mahallesi Ay Sokak No:12
30	Mutlu Çocuklar P. ve Ç.O.A	300 m ²	Pınar Mh. Vatan Cad. 3.Sok. No:15
31	Pınar Park ve Çocuk O. A.	490 m ²	Pınar Mah. Güler Sok. No:13
TOPLAM:		45.276 m²	

**EK-2. KIRKLARELİ BELEDİYESİ PARK VE BAHÇELER MÜDÜRLÜĞÜ
SORUMLULUĞUNDAKİ ÇOCUK OYUN ALANLARI**

Sıra No	Çocuk Parkı Adı	m²	Çocuk Parkının Bulunduğu Mahalle
1	Üzüm Salkımı Ç.O.A	250 m ²	Akalar Mahallesi Aybüge Sokak No:18
2	Nasrettin Hoca Ç.O.A	500 m ²	Bademlik Mh. Waldrof Caddesi No:11/1
3	Balkan Çocuk Oyun A.	500 m ²	Demirtaş Mahallesi 183. Sokak No:3
4	Taş Park Çocuk Oyun A.	335 m ²	Demirtaş Mahallesi Muzaffer Ender Cad.
5	Ayçiçeği Çocuk Oyun A.	400 m ²	İstasyon Mahallesi 1126. Sokak No:2
6	Hacivat Çocuk Oyun A.	650 m ²	Karacaibrahim Mahallesi 667. Sokak No:5
7	Karagöz Çocuk O.A.	1500m ²	K.brahim Mh. Nüşed Somay Cd. No:39
8	Barış Manço Çocuk O.A.	150 m ²	Karakaş Mah.3. Eriklice Sok. No:18
9	Poyraz Çocuk Oyun A.	300 m ²	Karakaş Mahallesi 6. Karahıdır Sokak No:12
10	Balaban Ç.O.A	195 m ²	Kocahıdır Mahallesi Selanik Caddesi No:4
11	Şirinler Çocuk Oyun A.	400 m ²	Yayla Mahallesi Koşuyolu Caddesi No:59
12	Sosyal Tesisler Ç. O.A	125 m ²	Yeni Bağlık Arıtma Tesisleri
TOPLAM		5305 m²	

**EK-3. KIRKLARELİ BELEDİYESİ PARK VE BAHÇELER MÜDÜRLÜĞÜ
SORUMLULUĞUNDAKİ ÇOCUK OYUN ALANLARI**

Sıra No	Çocuk Parkı Adı	m²	Çocuk Parkının Bulunduğu Mahalle
1	Botanik Park, Doğa Eğt. M.	5500 m ²	Akalar Mah.
2	75. Yıl Parkı	1500 m ²	Cumhuriyet Mh. 200 Konutlar
3	150. Yıl Demiryolu Parkı Çocuk Oyun Alanı	204 m ²	İstasyon Mh. Ord. Prof. Mazhar Osman Uzman Bulvarı
4	100. Yıl İzcilik P./ Ç.O.A.	200 m ²	Karakaş Mah. Manolya Sok.No:1
5	A. Cevdet Paşa P. ve Ç.O.A	100 m ²	Karakaş Mh Ord. Prof. Mazhar Osman Uzman Bulvarı No:11
6	M. A. Yayla Parkı Ç.O.A	2580 m ²	Yayla Mahallesi Yayla Meydanı
7	Edirne yolu DSİ karşıısı Park Alanı	800 m ²	
8	İstasyon Mah. Sungurbey Cami karşıısı Park Alanı	1255 m ²	İstasyon Mahallesi
9	Karahüseyin Anıtı Park Alanı	200 m ²	
10	Pınar Mahallesi Kahveler önü Park Alanı	400 m ²	
11	Söğütçük Çeşme Küçük Park Alanı	250 m ²	
12	Yayla Mah. Eski Adliye Sokak (Spor Aletleri) Park Alanı	150 m ²	
13	Cumhuriyet Parkı	2400 m ²	Cumhuriyet Mah.
14	Ferah Parkı	380 m ²	Doğu Mah. Yanık Kışla Cad. Ferah Sok.
15	4 Mevsim Evleri Yeni Park	580 m ²	Karakaş Mahallesi Sırtbağlar Mevkii
16	Çınar Park	1100 m ²	Karakaş Mahallesi
17	Özgürlük Parkı	700 m ²	Karakaş Mah. Kara Umur Cad.
18	Şevket Dingiloğlu Parkı	3500 m ²	Kocahıdır Mah.

19	Vahit Lütfi Salcı Parkı	2880 m ²	Kocahıdır Mah.
20	Pınar Mah. Yeni Park ve Çocuk Oyun Alanı	677 m ²	Pınar Mah. Kaya Sok. 1. Sokak ile Kaya Sokak arası
21	Başaran Sitesi küçük park alanı	600 m ²	Sırtbağlar mevki
TOPLAM		25.956 m²	

EK-4. 1/25.000 ÖLÇEKLİ KIRKLARELİ ÇEVRE DÜZEN PLANI (ÇŞİM, 2020; ÇDP, 2020'den)

